

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla pomniejszych miejscowości i zmiany Art. I. i §§. 73 i 74 ustawy budowniczej z 4. Kwietnia 1889 Nr. 31. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z 11. Listopada 1887 LW. 50.840 (aleg. 19. stenograficznego sprawozdania z r. 1887/8) przedłożył Wydział krajowy obok projektu ustawy budowniczej zwanej obecnie „dla znaczniejszych miejscowości“ w kraju, także projekt ustawy budowniczej „dla wsi“.

Sprawozdanie komisji administracyjnej Wysokiego Sejmu o tym ostatnim projekcie (aleg. 133. stenograficznego sprawozdania z r. 1887/8) weszło pod obrady Wysokiego Sejmu w dniu 14 Stycznia 1888, na wniosek wszakże ówczesnego posła Starowiejskiego, powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Odsyła się Wydziałowi krajowemu przedłożenie komisji administracyjnej co do ustawy budowniczej dla wsi z poleceniem „rozesłania jej Wydziałom Rad powiatowych a po wysłuchaniu ich zdań, przedstawienia ponownie Sejmowi krajowemu dotyczącej ustawy, wyłączając z niej przepisy należące do rozporządzeń wykonawczych i administracyjnych“.

W łączności ze sprawą niniejszą pozostaje także uchwała Wysokiego Sejmu z 26. Listopada 1889, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu niezadowoloną przez Wysoki Sejm petycję Towarzystwa tatrzańskiego i gości Zakopańskich, iżby przy uchwaleniu ustawy budowlanej dla wsi zamieszczono w niej dla wszystkich miejsc leczniczych w kraju także przepisy, któreby specjalnie określały warunki budowania domów ze względu leczniczego.

W wykonaniu przytoczonej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu z 14. Stycznia 1888 Wydział krajowy zakomunikował ją w dosłownem brzmieniu okólnikiem z 31. Stycznia 1888. L. 3.591 wszystkim Wydziałom powiatowym i przesłał im zarazem tak ówczesny projekt Wydziału krajowego jak i komisji administracyjnej z wezwaniem „aby zechciały starannie zbadać czy i o ile projekty rzeczzone odpowiadają stosunkom społecznym po wsiach, zamożności włościan i potrzebie zmiany dotychczasowych przepisów, czyli skala żądań projektu stosuje się do miary potrzeb i wymogów ludności na wsi, wreszcie czyli i które postanowienia rzeczonego projektu należałoby usunąć zmienić lub uzupełnić“.

Na powyższy okólnik otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi 69 Wydziałów powiatowych, nie otrzymał zaś żadnej odpowiedzi z Dobromiła, Gródka, Jaworowa i Stryja, Wydział powiatowy w Pilźnie zaś oznajmił, że uwagi osobnej do tego wyznaczonej komisji nie mogły być odszukane.

Z powyższych 69 Wydziałów powiatowych oświadczyły się w ogóle i stanowczo przeciw projektowanej ustawie budowniczej: Bóbrka, Borszczów, Brzesko, Kałusz, Kossów, Krosno, Łańcut i Sokal, oświadczają się również przeciw, przyczem jednak stawiają pewne wnioski do ustawy (uwidocznione w 1 załączniku niniejszego sprawozdania) powiaty: Drohobycz, Jasło, Mielec, Mościska, Ropczyce, Rudki i Złoczów.

Za projektem ustawy bez żadnych poprawek oświadczyły się powiaty: Brzeżany, Brzozów, Dąbrowa, Gorlice, Podhajce, Stanisławów, Staremiasto, Tlumacz, Zbaraż i Żółkiew a nadto Kamionka Strumiłowa z tem ograniczeniem „ażeby Wydział powiatowy upoważniony był we wszystkich wypadkach, w których to ze względów na stosunki miejscowe lub osobiste niezbędnem się okaże, dozwalać interesowanym wszelkich ulg co do warunków budowy“.

Zapratywaną resztę Wydziałów powiatowych i ich wnioski uwidocznione zostały, o ile to tylko było możebne, przy każdym paragrafie projektu komisji z osobna w dołączonym załączniku, na którego prawej stronie podano tekst projektu komisji administracyjnej, po lewej zaś tekst projektu Wydziału krajowego z r. 1887/8.

Obszerny materyał jaki w ten sposób zebrany został, zużytkował Wydział krajowy przy ponownem ścisłem zbadaniu projektu, w którym starał się usunąć wszelkie niejasne określenia oraz postanowienia mogące być podstawą nadużyć i w którym starał się wprowadzić jak najdalej idące ulgi dla budynków włościańskich.

Wskutek tego musiały być wprowadzone zarówno zmiany przedstawionych już Wysokiemu Sejmowi postanowień, jak i nowe postanowienia niezbędne dla całości.

Zmiana odnosi się przedewszystkiem do samego tytułu ustawy, mianowicie:

Podług powołanego na wstępie sprawozdania z 11. Listopada 1887 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy budowniczej „dla miast i miasteczek“ w tem przekonaniu, że ustawa ta obowiązywać będzie wszystkie istniejące w kraju, przez c. k. Rząd uznane miasta i miasteczka z wyjątkiem Lwowa i Krakowa, oraz gmin objętych ustawą budowniczą z 28. Kwietnia 1882 Nr. 77 dz. u. kr., temsamem zaś przedłożony wówczas równocześnie projekt ustawy budowniczej „dla wsi“ odnosić się będzie wyłącznie do gmin wiejskich.

Stało się jednak inaczej; Wysoki Sejm bowiem ograniczył ustawę budowlaną „dla miast i miasteczek“ tylko do 131 znaczniejszych miejscowości poszczególnionych w Art. I. ustawy z 4. Kwietnia 1889 Nr. 31. Dz. u. kr. pozostało zatem jeszcze 16. miast i 121 miasteczek, które miałyby podlegać postanowieniom ustawy budowniczej „dla wsi“, rozumie się obok wszystkich gmin wiejskich.

Podobny tytuł wszakże rzeczony ustawy pozbawiałby zdaniem Wydziału krajowego, wspomniane wyżej a żadną ustawą krajową nieobjęte miejscowości, prawa używania nazwy miasta lub miasteczka, w każdym jednak razie spowodowałby bez żadnej wątpliwości poważne spory o prawo istnienia miasta lub miasteczka jako takiego.

Dowodem tego jest toczący się obecnie spór o Buczaczy, który w ustawach krajowych z 28. Kwietnia 1882. Nr. 77 dz. u. kr. i z 13 marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. nazwane zostało miastem, podczas gdy c. k. Namiestnictwo jest zdania, że mimo tego stanu rzeczy miejscowość ta jest miasteczkiem, nie uzyskała bowiem osobnego przywileju Cesarskiego.

Temu przeciwstawić należałoby jednak ustawę krajową z 30. Grudnia 1880 Nr. 41 dz. u. kr. z roku 1881, którą to ustawą wyłączono z gminy Zadnieszówka osadę Zagrobela Za-

dnieszowiecka a z obszaru dworskiego Staromiejszczyzna osadę Podwołoczyska i „utworzono jedną gminę miejską („miasteczko“) pod nazwą Podwołoczyska.

Z tych powodów zdaniem Wydziału krajowego wskazanem jest nadać projektowanej ustawie tytuł ustawy budowniczey „dla pomniejszych miejscowości“.

Przy dalszych zmianach projektu rzeczonyj ustawy miał Wydział krajowy stosownie do przytoczonej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu z 14. Stycznia 1888, wyłączyć z tego projektu przepisy należące do rozporządzeń wykonawczych i administracyjnych.

Wykonaniu jednak tej uchwały stają na przeszkodzie następujące bardzo ważne trudności:

Przedewszystkiem nie może ulegać wątpliwości, że wszelkie rozporządzenia administracyjne lub instrukcyje nie mogą mieć i nie mają tego znaczenia co ustawa i że mogą one obowiązywać jedynie władze podporządkowane, nigdy zaś strony prywatne.

Dalej sądzi Wydział krajowy, że korzystniejszą i o wiele bezpieczniejszą jest rzeczą zwłaszcza w obec gmin wiejskich, aby wspomniane rozporządzenia wykonawcze i administracyjne objęte zostały ustawą w jedną całość dla uniknięcia właśnie potrzeby wydawania (ewentualnie w porozumieniu z c. k. Rządem) czy to osobnych rozporządzeń czy też instrukcyi, które z natury rzeczy musiałyby być obszerniejsze, zatem bardziej obarczałyby zarządy gminne.

Zresztą zarówno ustawy budownicze dla miasta Lwowa i Krakowa, jak ustawa z 28. kwietnia 1882 dla 29 miast, jak wreszcie i ustawa z 4. kwietnia 1889 dla 131 znacznie-szych miejscowości, zawiera podobne postanowienia wykonawcze i administracyjne, mimo że wszystkie powyższe miejscowości wyżej stoją pod względem inteligencyi i poczucia obowiązków od gmin wiejskich.

Skoro zatem Wysoki Sejm przy wspomnianych wyżej miastach i znacniejszych miejscowościach przyjął owe postanowienia wykonawcze i administracyjne ujęte w formę postanowień ustawowych, to zdaniem Wydziału krajowego tem potrzebniejszymi są one w ustawie, która obowiązywać ma gminy wiejskie, pominąwszy już okoliczność, że ona obowiązywać ma także resztę miast i miasteczek.

Niemniej ważną w tym względzie jest okoliczność, że znaczniejsza część postanowień wykonawczych i administracyjnych, obowiązujących dotąd resztę miast i miasteczek oraz gminy wiejskie, opiera się na całym szeregu dekreto w kancelaryi nadwornej i rozporządzeń gubernialnych mających moc ustawy dla braku właśnie ustawy krajowej.

Zwykle zatem rozporządzenia lub zwykła instrukcyja Wydziału krajowego nie mogłaby zmienić lub unieważnić pomienionych dekreto w i rozporządzeń.

Wreszcie poważna większość Reprezentacyi powiatowych podnosi właśnie jako zaletę projektu, że liczne i rozrzucone dotychczasowe postanowienia łączy w jedną całość systematyczną.

Z tych powodów zniewolony był Wydział krajowy odnośnie postanowienia w projekcie pozostawić a nawet niektóre z nich dla ułatwienia urzędowania władz miejscowych uzupełnić.

Ważniejsze zmiany lub uzupełnienia wprowadzone przez Wydział krajowy do obecnego projektu są następujące:

I. Postanowienia budownicze dla miejscowości, w których znajdują się lub powstaną zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne).

Uznana powszechnie i z natury rzeczy wynikająca potrzeba wprowadzenia w pomienionych wyżej miejscowościach pewnego ładu niezbędnego ze względów zdrowotnych, bezpieczeństwa od ognia i dla zapewnienia rozwoju tych miejscowości, liczne podpisy znanych w kraju poważnych osobistości, zamieszczone na przytoczonej u wstępu petycyi Towarzystwa tatrzańskiego i gości Zakopańskich, wreszcie obowiązek ułatwienia celu ustawy z 4. listo-

pada 1891 Nr. 80 dz. u. kr. o zdrojowiskach i uzdrowiskach w kraju, zniewoliły Wydział krajowy do zaprojektowania postanowień, mających na celu usunięcie złego przynajmniej w najważniejszym kierunku, to jest w pomieszczeniu przybywających do leczenia.

Projekt stawia pod tym względem nieco uciążliwsze warunki dla gminy i budujących, liczyć się tu jednak należy z zadaniem miejscowości kąpielowej i ze znanym faktem wyzyskiwania gości zwłaszcza za mieszkanie, które zwykle jest niskie, ciemne, wilgotne a dotego niejednokrotnie w bezpośrednim sąsiedztwie stajen i nieodłączonych gnojowisk.

Mając na względzie powyższe okoliczności, proponuje Wydział krajowy w §. 14. obecnego projektu postanowienie o obowiązku Wydziału powiatowego sporządzenia przez swoją komisję kosztem funduszu powiatowego planu regulacyjnego odnośniei miejscowości, brak bowiem takiego planu jest najpierwszą i najważniejszą przeszkodą doprowadzenia rzeczonyj miejscowości do porządku i zapewnienia jej rozwoju.

Plan taki musi być poddany uchwale Rady gminnej a to ze względu przedewszystkiem na ewentualną potrzebę przeprowadzenia kosztem gminy wywłaszczenia; następnie zaś ma być zatwierdzony przez Wydział powiatowy, poczem tylko na podstawie tego planu konsensy budowlane mogłyby być wydawane.

Szczególniejsze warunki konsensów zamieszczone są tak w pomienionym §. 14. jak i §. 22. obecnego projektu.

Nadto w §§. 4. i 37. projektu zamieszczono postanowienia, mocą których Zwierzchność gminna w tych wszystkich miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne), zorganizowane w myśl powołanej wyżej ustawy z 4. listopada 1891. Nr. 80. dz. u. kr., obowiązana jest zawiadamiać ustanowioną statutem komisję zdrojową lub klimatyczną zarówno o terminie komisji wyznaczonej do zbadania planów, jak i o terminie komisji do zbadania próby o pozwolenie na zamieszkanie.

II. Postanowienia nowe, które odnoszą się albo do wypadków łatwych do przewidywania, które zatem unormowane być winny, albo są wynikiem postanowień samego projektu komisji, albo mają na celu jednolitość w postępowaniu i ułatwienie urzędowania władzy powołanej do wydawania konsensu:

1. Postanowienia w jakiej skali mają być plany sporządzane (§. 3. obecnego projektu).
2. Sposób postępowania przy regulacji zniszczonych klęską elementarną części miejscowości (§. 13).
3. Postanowienia o wywłaszczeniu łatwym do przewidzenia zarówno przy regulacji zniszczonych części miejscowości, jak i zdrojowisk i stacji klimatycznych (§. 16.)
4. Postanowienie w §. 18., że Rada gminna może ze względów policyjnych uchwalić ostrzejsze przepisy co do budowli, które podług projektu mogą być budowane z materiału nieogniotrwałego.

Są bowiem gminy, które już uchwałyły pod tym względem odmienne przepisy, jak n. p. Rozwadów w powiecie Tarnobrzeskim, gdzie już od kilku lat w śródmieściu można stawiać tylko domy murowane.

5. W §. 20. postanowienia o murach.
6. W §. 21. postanowienia o schodach i klatce schodowej.
7. W §. 29. postanowienia o wychodkach i zbiornikach na nawóz.
8. W §. 38. postanowienia o terminie zamieszkania budynków murowanych. Wreszcie
9. Analogiczne z §. 84. ustawy z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. dz. u. kr. postanowienie w §. 52. obecnego projektu co do zabudowań obszaru dworskiego, które leżą pośród zabudowań gminy. Postanowienie to uważa Wydział krajowy za konieczne na podstawie doświadczenia nabytego przy sprawowaniu judykatury a nadto z powodu przewidzianych projektem wypadków regulacji zniszczonych klęskami części miejscowości, tudzież zdrojowisk i stacji klimatycznych.

III. Postanowienia zaniechane:

1. §. 18. dawnego projektu o odpowiedzialności kierownika za jakość materiału.

2. Z §. 23. dawnego projektu — ustęp ostatni, pozwalający mniej zamożnym budowania kominów z cegły surowej, gdyż z takiego materiału kominy są niebezpieczne a nad dach wyciągnięte rozlatują się.

3. W §. 40. postanowienie o kontroli jakości materiału.

4. Cały §. 51. dawnego projektu o kontroli Wydziału powiatowego na obszarze dworskim co do kierownika budowy i jakości materiału, oraz atrybucyi Wydziału powiatowego zagrożenia i nakładania grzywien na właściciela obszaru dworskiego w wypadku, w którym budynek obszaru dworskiego na jego własnym terytorium grozi zawaleniem; w myśl bowiem obowiązującej ustawy o obszarach dworskich, Wydział powiatowy może w ostatnim wypadku jedynie odnieść się do położonego obszaru z wezwaniem usunięcia złego, względnie odnieść się o to do c. k. Starostwa. Wreszcie,

5. Cały §. 52. dawnego projektu o zakresie działania c. k. Starostwa, postanowienie takie bowiem jest zbyt szkodliwe.

IV. Zmiany z powodu skrócenia całego toku postępowania:

Podług dawniejszego projektu ustanowione były terminy:

1. do wyznaczenia komisji celem zbadania planów (§. 4.)	8 dni
2. do załatwienia podania o konsens	10 dni
3. do wniesienia rekursu przeciw konsensowi do Rady gminnej (§. 8. i 39.)	14 dni
4. do rekursu przeciw uchwale Rady gminnej do Wydziału powiatowego (§. 40.)	14 dni
Razem więc	46 dni

prócz terminu 4 tygodni dla Rady gminnej do załatwienia rekursu przeciw konsensowi wydanemu przez Zwierzchność gminną i prócz zwłoki w dwukrotnym doręczaniu rezolucyi.

Czas ten wypadło koniecznie skrócić i z tego powodu wyznacza obecny projekt:

1. dla komisji do zbadania planów w wypadkach zwykłych (§. 4.)	3 dni
2. do załatwienia podania o konsens (§. 5.)	3 dni
3. do wniesienia rekursu przeciw konsensowi do Wydziału powiatowego (§. 7. i 41.)	8 dni
Razem więc	14 dni

Projekt opuszcza zatem w zupełności instancję Rady gminnej w zwykłych sprawach budowniczych (§. 42. obecnego projektu) jak tego zresztą domaga się punkt pierwszy uchwały Wysokiego Sejmu z 29. listopada 1890, tudzież większość Reprezentacyi powiatowych w swych opiniach o projekcie ustawy.

V. Inne ważniejsze zmiany lub dalsze ulgi dla budujących:

1. Ponieważ rozpatrywanie i badanie planów oraz wydawanie konsensów na budowę i ewentualne użytkowanie budynków przeznaczonych na cele przemysłowe natrafiałoby w wielu wypadkach na trudności u władz miejscowych z powodu braku osób do tego uzdolnionych, przeto projekt obecny (§. 9. i 37.) wkłada na Wydziały powiatowe obowiązek przeprowadzania czynności połączonych z wydaniem konsensu na budowę i zamieszkanie względnie użytkowanie podobnych budowli.

2. Projekt niniejszy uwalnia budującego (§. 2.) od obowiązku zawiadamiania Zwierzchności gminnej i o każdej przedsięwziętej pomniejszej a w §. 1. niewymienionej zmianie, mającej na celu utrzymanie budynku w dobrym stanie, temsamem usuwa atrybucję Zwierzchności gminnej nieodwołalnego wzbronienia takiej zmiany.

3. W §. 3. dozwala projekt, aby w wypadkach, jeśli rozchodzi się o zwykłe budowle włościańskie, budujący — zamiast jak tego żądał dawniejszy projekt, przedkładać szkice lub

plany — ustnie przed Zwierzchnością gminną opisał zamierzone roboty. Zwierzchność gminna zaś obowiązana jest wciągnąć ten opis do protokołu.

4. §. 16. dawniejszego projektu postanawiał w zasadzie, że „budujący winni przy prowadzeniu budowy posługiwać się tylko osobami do tego prawnie upoważnionymi“ a zwłaszcza „przy budowach na cele publiczne, przemysłowe i przy wszelkich znaczniejszych budowlach prywatnych“, dalej że „do wykonywania mniejszych budowli parterowych o pojedynczych konstrukcyach, bez sklepień i urządzeń podziemnych (suterenów) wolno używać osób posiadających dla wykonywania przemysłu budowlanego koncesyę najniższej kategorii“, wreszcie że „o ile w miejscu budowy nie znajdują się tacy przemysłowcy, może władza udzielająca konsensu przy budowlach nieznacznych (chaty, budynki włościańskie), niewymagać prawnie upoważnionego kierownika budowy“.

Wobec wątpliwości, jakie zwłaszcza Zwierzchnościom gmin wiejskich nasuwaóby się musiały, co rozumieć należy pod wyrazami „wszelkie znaczniejsze budowle prywatne“, „mniejsze budowle parterowe“, „pojedyncze konstrukcy“ i „budowle nieznaczne“, oraz czy pod tymi ostatnimi wyrazami rozumieć należy wyłącznie oraz wszelkie chaty i budynki włościańskie, skoro dość często wcale znaczne a stosunkowo nawet okazałe budowle włościańskie stawiane bywają, wobec dalej okoliczności, że pozostawienie ocenie Zwierzchności gminnej, w których wypadkach „może niewymagać ustanowienia prawnie upoważnionego kierownika budowy“, mogłoby budującego narazić niekiedy na zwłokę w budowie, względnie na przykrości ze strony pomienionej Zwierzchności gminnej, wreszcie polegając na opinii Wydziałów powiatowych, wyrażonej przy tym paragrafie, Wydział krajowy w §. 17. obecnego projektu ograniczył obowiązek poruczania kierownictwa budowy koncesyonowanemu budowniczemu tylko do wypadków stawiania budynków piętrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnymi (suterenami), oraz budynków na cele publiczne i przemysłowe.

Przy stawianiu innych budynków wolno używać koncesyonowanych majstrów murarskich i ciesielskich, a budowle włościańskie mogą być wykonywane także przez samego budującego lub jego zastępcę z tem jedynie ograniczeniem, że do budowy kominów użyty być winien majster murarski, kominy bowiem wadliwie zbudowane, grożą wielkiem niebezpieczeństwem pożaru.

5. O materyale do budowy postanawiał §. 17. dawniejszego projektu, że materyał ogniotrwały w w zasadzie ma być używany:

a) przy budowlach na cele publiczne, przemysłowe i przy wszelkich znaczniejszych budowlach prywatnych, oraz

b) przy mniejszych budowlach parterowych o pojedynczych konstrukcyach bez sklepień i urządzeń podziemnych.

Jaki zaś materyał miałby być używany do stawiania wszelkich innych budynków, decydowałyby stosunki i zwyczaje miejscowe, oraz zamożność budującego.

W wypadkach dalej ad a) dopuszczał projekt dwa rodzaje wyjątków. Pierwszy był wyjątek, że budującemu wolno używać muru pruskiego lub drzewa do budowy domu, jeśli dom ten oddzielony jest od innych zabudowań obszernymi dziedzińcami, ogrodami lub innymi niezabudowanymi przestrzeniami; drugi wyjątek zaś nadawał prawo Wydziałowi powiatowemu, ażeby „w miejscach kąpielowych, jakoteż w okolicach, w których trudno o kamień, cegłę lub inny materyał ogniotrwały“, dozwalał w poszczególnych wypadkach na używanie powyższego materyału nieogniotrwałego nawet wówczas, gdy nie będzie wspomnianego wyżej znaczniejszego oddalenia od innych zabudowań.

W wypadkach ad b) dopuszczał projekt również dwa rodzaje wyjątków, mianowicie pierwszy, w którym budujący może użyć materyału nieogniotrwałego przy budowie oddalonej o 10 m. od sąsiednich budynków, a jeśli budynek miał być kryty słomą, trzcina lub szu-

warem — 15 m. (§. 31. dawniejszego projektu); drugi zaś wyjątek nadawał prawo Radzie gminnej zezwalania na taką budowę i w mniejszej odległości.

Różnorodność powyższych postanowień, te same wątpliwości co do zrozumienia pojedynczych wyrazów z paragrafu poprzedniego, niebezpieczna atrybucya Rady gminnej przyznawania ulg wyjątkowych, które bardzo łatwo stać się mogą regułą, niejasność, jaką rozumieć należy odległość pod wyrazami „obszerne dziedzińce, ogrody i niezabudowane przestrzenie“, zwłaszcza, że o tem decydować mają Zwierzchności gmin wiejskich i że dziedzińce wspomniane jak niemniej ogrody i niezabudowane przestrzenie z czasem zabudowane być mogą, — szystkie te powody skłoniły Wydział krajowy do zupełnej zmiany rzeczzonego paragrafu.

W §. 18. bowiem obecnego projektu ogranicza Wydział krajowy obowiązek używania ogniotrwałego materiału jedynie do wypadków stawiania domów piętrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnymi (suterrenami), oraz budynków na cele publiczne i przemysłowe, zatem do takich kategorii budynków, które stawiane będą albo przez zamożnych, albo przez władze od których już dla samego przykładu więcej wymagać należy, albo wreszcie budynków, które ze względu na cel swój ogniotrwale budowane być winny.

Wszystkie zaś inne budynki mogą być stawiane z materiału nieogniotrwałego pod tymi wszakże warunkami, że ściany do komina lub ogniska przyległe będą chociaż ze surówki, że komin będzie murowany z cegły palonej lub kamienia i że budynki takie oddalone będą od sąsiednich (to jest własnych i sąsiada) o 10 m., a jeśliby miały być kryte słomą, trzcina lub szuwarem o 15 m. (Ustanowiona patentem cesarskim z r. 1786 minimalna odległość 3 sążni okazała się w praktyce stanowczo za małą.)

6) Stosownie do tych ostatnich warunków wstawił też Wydział krajowy w §. 4 c. nowego projektu obowiązek Zwierzchności gminnej, aby do udziału w komisji wzywała właścicieli gruntów sąsiednich, położonych bezpośrednio lub pośrednio w odległości 10 względnie 15 m. od zamierzonej budowy.

Zdarzają się bowiem wypadki, w których grunta bezpośrednio przylegające, położone są w węższych pasach równoległe do zamierzonej budowy, a wówczas sąsiad dalszy pozbawiony byłby (jak obecnie) sposobności obrony swoich interesów.

7) Przestrzeń między ścianą i kominem zmniejsza obecny projekt w §. 18. z jednego na pół metra, a między ścianą i piecem lub ogniskiem z dwóch na 1 metr, wreszcie,

8) Zmniejsza projekt w §. 22, minimum wymiaru izb, okien i drzwi, mianowicie wysokość izby z 2·50 m. na 2·20 m., wysokość okna z 80 cm. na 60 cm. a szerokość z 50 na 40 cm., wysokość drzwi zaś z 2 m. na 1·80 m.

Przyznanie ulg dalej idących, zwłaszcza w kierunku zmniejszenia odległości budynku stawianego z nieogniotrwałego materiału lub uwolnienia od obowiązku stawiania kominów murowanych równałoby się zdaniem Wydziału krajowego, usankcjonowaniu stosunków, które jak dotąd były, tak i nadal pozostałyby jedną z głównych przyczyn klęsk pożaru i ustalenia gniazd chorób epidemicznych.

Jak zastrasające pod względem bezpieczeństwa od ognia panują stosunki w kraju dowodem dołączony do sprawozdania Wydziału krajowego z 2. grudnia 1892 L. 55540 wykaz statystyczny pożarów od r. 1870 do 1889 włącznie.

Podług tego wykazu wynosi przeciętna ilość budynków pożarem uszkodzonych 5.978 rocznie a niczem niepowetowana strata 2,480.876 zł. rocznie.

Aż nadto więc liczne i ciągłe dotąd się powtarzające wypadki klęsk tego rodzaju i wynikające ztąd niepowetowane szkody sięgające milionów w wartości bezpowrotnie traconego dobytku, skutki jakie z tego powodu odbić się muszą na stosunkach ekonomicznych kraju, którego Reprezentacya tak olbrzymie czyni wysiłki i przechodzące własne środki ofiary przedewszystkiem dla podniesienia tych ekonomicznych stosunków przemawiają zbyt dobitnie za po-

trzebą ustawy, któraby istniejące zle chociaż w części usuwała, któraby zatem była pomocną i wspierała usiłowania i ofiary kraju a nie była w tym względzie zaporą, czyniącą wszelkie wysiłki w większej części bezskutecznymi.

Zważyć bowiem należy, że idzie tu nie o kilkadziesiąt ani nawet o kilkaset, lecz o 6.000 gmin, które na stosunki kraju główny wpływ wywierały i wywierać muszą i które wzmacniać stara się Wysoki Sejm wszelkimi środkami.

Skutki dozwolonej parcelacji gruntów nietylko nie mogą zdaniem Wydziału krajowego, uzasadniać wniosku wprowadzenia do projektu niniejszej ustawy ulg dalszych, ale przeciwnie uważane być winny za poważną przestrożę, iż ulg tych dopuszczać nie można, jeśli wskutek gęstszego stawiania budynków z materiału nieogniotrwałego na gruntach małych, nie mogących żadną miarą zabezpieczyć utrzymania rodziny, nie ma dalej wzrastać zastęp ubogich, jeśli nie mają dalej ustalać się siedliska chorób epidemicznych i jeśli niema ciągle wzrastać niebezpieczeństwo pożogi i powstawać nawet tam, gdzie przed takim gęstszym zabudowaniem podobne niebezpieczeństwo nie istniało.

Wszakże ani c. k. Rząd, który w roku 1868 przedstawił projekt do ustawy o wolności dzielenia gruntów włościańskich, ani Wysoki Sejm, który tę ustawę uchwalił nie mógł mieć i nie miał zamiaru rzeczoną ustawą wytworzyć stosunków, któreby wręcz uniemożliwiały wprowadzenie i wykonywanie policyi miejscowej i któreby tem samem iluzorycznem uczyniły publiczne bezpieczeństwo.

Wydział krajowy nie może również proponować Wysokiemu Sejmowi przyznania Wydziałom powiatowym atrybucyi czy to stopniowego wprowadzenia projektowanej ustawy w powiatach czy też przyznawania w poszczególnych wypadkach ulg w ustawie nieprzewidzianych.

Podobne bowiem atrybucye zwichnęłyby cel ustawy i obniżyły jej znaczenie, stworzyłyby w każdym powiecie odmienne stosunki a co niemniej ważne, byłyby zdaniem Wydziału krajowego zbyt uciążliwe dla samych Wydziałów powiatowych tak z powodu odpowiedzialności jakoby na Reprezentacye powiatowe spadła za skutki przyznania ulg wyjątkowych, jak i z powodu rozgoryczenia przeciwko Reprezentacyi powiatowej za przyznanie tych ulg jednemu a konieczną lub możliwą odmową drugiemu interesowanemu.

Z powyższych powodów przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi dołączony % 1/2 projekt ustawy budowniczej dla pomniejszych miejscowości.

Już wyżej nadmienił Wydział krajowy, że prócz 131 miast i miasteczek poszczególnionych w Art. I. ustawy z 4. kwietnia 1889 N. 31 Dz. ust. kr. pozostało jeszcze 16 miast i 121 miasteczek (przez c. k. Rząd jako takie uznanych), w których dotąd obowiązuje patent cesarski z 28. lipca 1786.

% Spis tych miast i miasteczek podajemy w dołączonym 1/3 wykazie, w którym zarazem uwidoczniło opłacane przez te miasta i miasteczka podatki gruntowe, domowe, zarobkowe i dochodowe, oraz ilość mieszkańców podług spisu ludności z r. 1890.

Miejscowości oznaczone zwykłym drukiem podlegać mają w myśl sprawozdania komisji gminnej Wysokiego Sejmu z 17. listopada 1890 L. s. 1121 (aleg. 231 sten. spr. z r. 1890) postanowieniom projektowanej odrębnie ustawy gminnej.

Projektowana ta ustawa obowiązywać ma przedewszystkiem miasta i miasteczka poszczególnione w Art. I. ustawy z 4. kwietnia 1889 N. 31. Dz. u. kr. (z wyjątkiem Jaworowa i Trembowli, które poddane zostały ustawie gminnej z 13. marca 1889 N. 24. Dz. u. kr. a z daniem gminy Zaleszczyki podlegającej ustawie budowniczej z 28. kwietnia 1882 N. 77. Dz.

u. kr.) oraz miasta i miasteczka, które jak to wyżej nadmieniono uwidocznione zostały w wykazie pod $\frac{1}{3}$ zwykłym drukiem.

Słuszną jest przeto i konieczną rzeczą już dla jednolitości, ażeby i powołana wyżej ustawa budownicza z 4. kwietnia 1889 rozszerzoną została na objęte projektowaną ustawą gminną miejscowości.

Wydział krajowy sądzi jednak, że wobec wysokości kategorii podatków opłacanych przez pomienione miasta i miasteczka w stosunku do ich ludności, należałoby poddać postanowieniom nowej ustawy miasta i miasteczka poszczególnione w dołączonym $\frac{1}{4}$ projekcie do zmiany Art. I. ustawy z 4. kwietnia 1889 N. 31. Dz. u. kr.

Uchwałą z 29. Listopada 1890 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu przedstawić projekt do ustawy zmieniającej tok instancyi w sprawach przez naczelnika gminy we własnym zakresie działania załatwianych.

W myśl tej uchwały wnosi Wydział krajowy zmianę §. 73 i 74 powołanej wyżej ustawy budowniczej z 4. Kwietnia 1889 w tym mianowicie kierunku. ażeby w zwykłych sprawach budowniczych rekurs od rozporządzeń Zwierzchności gminnej wnoszony był w przeciągu 14 dni na ręce naczelnika gminy do Wydziału powiatowego a nie jak dotąd do Rady gminnej.

Przy tej sposobności wstawia Wydział krajowy do §. 74 powyższej ustawy, jeszcze postanowienia wynikające z §. 25. o atrybucyi Rady gminnej oznaczania, przy których ulicach i placach publicznych budynki z materiału nieogniotrwałego, mają być stawiane na fundamentach murowanych i na podmurowaniu 50 cm. wysokości, oraz z §. 59 o atrybucyi Rady gminnej oznaczenia materiału, jaki ma być użyty do ułożenia chodnika.

Zmiany te ujęte są dołączonym wyżej pod $\frac{1}{4}$ projektem.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony wyżej:

I. Projekt ustawy budowniczej dla pomniejszych miejscowości z ustawą wprowadczą.

II. Projekt ustawy zmieniającej Art. I. oraz §§. 73. i 74. ustawy z 4. Kwietnia 1889

Nr. 31. dz. u. kr.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

Lwów dnia 28. Lutego 1893.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa budownicza dla wsi.

ROZDZIAŁ I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy wymagające konsensu.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnem jest zezwolenie Zwierzchności gminnej (konsens).

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowlę wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowlę kolei żelaznych i obok kolei żelaznych (§§. 12 i 13).

Odrębne postanowienia co do wydzielonych obszarów dworskich zawarte są w rozdziale VI.

ROZDZIAŁ I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy wymagające konsensu.

Do budowy nowego przybudowania lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku zmian, które wpłynąć mogą na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne, lub na prawa sąsiadów, potrzebnem jest zezwolenie Zwierzchności gminnej (konsens).

Zezwolenie takie (konsens) potrzebnem jest także do urządzenia nowych odgradzeń od dróg publicznych lub placów gminnych.

Wyjęte są z pod tego obowiązku budowlę wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, niemniej budowlę kolei żelaznych i obok kolei żelaznych (§§. 12 i 13).

Odrębne postanowienia co do wydzielonych obszarów dworskich zawarte są w rozdziale VI.

Biała: O konsens podawać należy ustnie lub pisemnie.

Przy ustnem podaniu winien Naczelnik gminy spisać protokół z dokładnem wyjaśnieniem czego proszący żąda.

Zezwolenie na budowę wydaje Wydział powiatowy.

Bohorodczany: Utrzymać tekst Komisji administr.

Borszczów: Chłopi musieliby się opłacać wójtom. Płaty stawia chłop zwykle po kawałku i w tym samym miejscu.

Brody: Prośby o konsens mają być pisemne.

Drohobycz: Pozwolenie wydawać winien Wydział powiatowy przez 10—15 lat.

Husiatyn: Pierwszy ustęp uzupełnić: „Do budowy nowego domu mieszkalnego, nowego innego budynku, do budowy nowego przybudowania“ i t. d.

Kraków: W ustępie drugim opuścić słowo „nowych“ celem udzielenia władzy sposobności sprawdzenia, czy ogrodzenie nie stoi już na placu gminnym.

- Lwów:** Do stawiania budynków gospodarskich na wsi niewymagać żadnego zezwolenia.
- Mościska:** „Niewolno prowadzić żadnej budowy bez poprzedniego zezwolenia Zwierzchności gminnej“.
- Rawa:** „Do budowy nowego, przybudowania lub przekształcenia starego budynku, potrzebne jest bezwarunkowo zezwolenie Zwierzchności gminnej“. (Reszta ustępów zostaje). Wykreślone postanowienia przenieść do §. 4., gdyż nie strona ale Zwierzchność gminna powinna pod tym względem rzecz zbadać i ocenić. Strony nie mają wyobrażenia, które zmiany wpływają na trwałość, bezpieczeństwo od ognia, warunki sanitarne i prawa sąsiadów, zatem nie będą też wiedziały, czy mają wnosić o konsens lub nie — i najczęściej nie będą z tego powodu wnosić podania o konsens.
- Ropczyce:** Konsensu wymagać tylko co do miejsca zastrzegając pewną bliżej oznaczyć się mającą odległość między budynkami z ogniskami, a innymi bez ognisk i między budynkami a drogą publiczną, przyczem odległość budynków między rozmaitymi właścicielami winna być znaczniejszą, aniżeli między budynkami tego samego właściciela.
- Rudki:** „Konsens na budowę w miejscu od osady nad pół kilometra odległym, musi być zaświadczony przez Wydział powiatowy.“ Odległe chaty podobne bowiem, stają się zwykle składami rzeczy skradzionych, stacyami końskich złodziei, tam odbywa się niedozwolony wyszynk napojów, tudzież sprzedaż padliny pod firmą rzeźni.
- Tarnopol:** Przemawia za wnioskiem Komisji.
- Żydaczów:** „Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku, do zaprowadzenia w istniejącym budynku zmian lub przybudowań, które“ itd.

§. 2.

Mniejsze zmiany, utrzymanie budynku.

Mniejsze zmiany w budynku istniejącym, które nie wpływają na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, ani warunki sanitarne, ani dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli Zwierzchność gminna do trzech dni po uwiadomieniu, chociażby ustnem, o zamiarze przedsięwzięcia zmiany nie oznajmi, że potrzebnym jest konsens do wykonania zamierzonej zmiany. Przeciw takiemu orzeczeniu Zwierzchności gminnej rekurs nie ma miejsca.

Bez uwiadomienia Zwierzchności gminnej można tylko takie roboty wykonywać, które odnoszą się do utrzymania budynku w dobrym stanie, a w szczególności: zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa komina bez zmiany jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, wreszcie przestawienie pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu.

§. 2.

Mniejsze zmiany, utrzymanie budynku.

Mniejsze zmiany w budynku istniejącym, które nie wpływają na jego trwałość, bezpieczeństwo od ognia, ani warunki sanitarne, ani dotyczą praw sąsiadów, mogą być wykonane bez konsensu, jeżeli Zwierzchność gminna do trzech dni po uwiadomieniu, chociażby ustnem, o zamiarze przedsięwzięcia zmiany nie oznajmi, że potrzebnym jest konsens do wykonania zamierzonej zmiany. Przeciw takiemu orzeczeniu Zwierzchności gminnej rekurs nie ma miejsca.

Bez uwiadomienia Zwierzchności gminnej można tylko takie roboty wykonywać, które odnoszą się do utrzymania budynku w dobrym stanie, a w szczególności: naprawę dachu takim samym lub trwalszym materiałem, zewnętrzne oczyszczenie lub odświeżenie, ułożenie nowej podłogi, naprawa komina bez zmiany jego konstrukcyi wewnętrznej lub zewnętrznej, przestawienie pieców i ognisk na dotychczasowem miejscu i t. p.

Biała: Zastrzega orzeczenia i decyzje na uwiadomienia Wydziałom powiatowym.

Borszczów: Z tego postanowienia korzystaliby tylko naczelnicy gmin i pisarze.

Chrzanów: Przykładowo wyliczyć zmiany które mogą być wykonane bez konsensu.

Cieszanów: Opuścić pierwszy ustęp jako zbyt techniczny.

Czortków: Opuścić postanowienie, że „przeciw takiemu orzeczeniu Zwierzchności gminnej rekurs nie ma miejsca“, jako sprzeczne z postanowieniem § 39. projektu i §. 37. ustawy gminnej i mogące dać powód do nadużyć ze strony Zwierzchności gminnej oraz sposobność do wymuszania pewnych zysków, korzyści, zapewnienia sobie głosów itd.

Dolina: W pierwszym ustępie opuścić od słów: „jeżeli Zwierzchność gminna“ itd. aż do końca ustępu.

Lwów: Jak przy §. 1.

Rawa: Cały pierwszy ustęp opuścić, dozwala bowiem także na ustne zgłoszenia, co byłoby powodem dowolnej interpretacji §. 1. w terażniejszej jego stylizacji. Ujęcie w wyraźny przepis tych warunków budowniczych, do wykonania których niezbędnym jest konsens z planami, czyni zbędnym wymienienie tych, które konsensu nie potrzebują, zwłaszcza że ocenienie mniejszej lub większej ważności tychże a zatem i decyzja, czyli dane zmiany mają być ściśle ustawowo traktowane, pozostawia się Zwierzchnościom reprezentowanym wyłącznie przez włóścian. Od energii zatem i inteligencji wójta zawisłem by było ocenienie w bardzo wielu wypadkach, czyli konsens jest potrzebny lub zbędny i to co jeden wójt uważałby za nieodzownie konieczne, by było traktowane w myśl przepisów ustawy, drugi pomijałby to zupełnie i dałby powód stronie interesowanej, iż ta po bezowocnem wyczekiwaniu trzechdniowem na odpowiedź ze strony Zwierzchności gminnej, weszłaby legalnie w takie prawa, które chociażby stały w jawnej sprzeczności z ustawą, niemożnaby przeciw tej stronie wystąpić.

Tarnopol: Opuścić ostatni wiersz drugiego ustępu, „stawianie bowiem i urządzenie ognisk należałoby bezwarunkowo poddać kontroli zwłaszcza, że nie miejsce samo, lecz konstrukcyja materiału itp okoliczności decydują, czy budowa odpowiada przepisom policyi“.

Turka: Zwierzchność gminna winna wydać zawiadamiającemu ją o zmianach — pisemne poświadczenie dla zapobieżenia szykanom.

§. 3.

Plan budowy.

Równocześnie z ustną lub pisemną prośbą o konsens przedłożyć należy Zwierzchności gminnej podwójnie sporządzony plan budowy.

Jeżeli się rozchodzi o budowę zwykłego włóściańskiego domu mieszkalnego dla jednej rodziny, o jednym ognisku, albo też o zwykłe budynki gospodarskie bez ognisk, a nie dłuższe jak 16 m., wystarczy przedłożenie prostego planu budowy i planu sytuacyjnego, oznaczającego położenie budynku, tudzież położenie i odległość najbliższych sąsiednich budynków.

We wszystkich innych wypadkach ma być plan sporządzony według miary metrycznej z oznaczeniem zastosowanej skali i mają być uwidocznione także plany poziome wszystkich piąter, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i przekrój poprzeczny i fasady budynku. Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne kanały, z przekrojem poprzecznym i spadkiem, ścieki i studnie. Na planie poddasza mury strychowe, kominowe i ogniowe.

§. 3.

Plan budowy.

Równocześnie z ustną lub pisemną prośbą o konsens przedłożyć należy Zwierzchności gminnej podwójnie sporządzony plan budowy.

Jeżeli się rozchodzi o budowę zwykłego włóściańskiego domu mieszkalnego albo też o zwykłe budynki gospodarskie bez ognisk, wystarczy przedłożenie prostego szkicu budowy i planu sytuacyjnego, oznaczającego położenie budynku, tudzież położenie i odległość najbliższych sąsiednich budynków.

We wszystkich innych wypadkach ma być plan sporządzony według miary metrycznej z oznaczeniem zastosowanej skali i mają być uwidocznione także plany poziome wszystkich piąter, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i przekrój poprzeczny i fasady budynku. Na planie piwnic powinny być uwidocznione doły kloaczne, kanały z przekrojem poprzecznym i spadkiem, ścieki i studnie. Na planie poddasza mury strychowe, kominowe i ogniowe.

- Bohorodeczany:** Utrzymać tekst projektu komisji administracyjnej.
- Borszczów:** Trzeci ustęp dla włościńskich budowli niewykonalny dla braku możliwości utrzymania inżyniera budowniczego.
- Brody:** Prośby o konsens mają być pisemne.
- Brzesko:** Nie żądać szkicu i planu przy budowach włościńskich i ograniczyć się tylko na oględzinach miejscowych i przesłuchaniu sąsiadów.
- Chrzanów:** Planu budowy domu włościńskiego domagać się tylko wówczas, jeśli ma być dom mieszkalny o więcej ubikacjach, n. p. 4, albo jeśli ma być stawiany budynek gospodarczy o pewnych większych rozmiarach. W przeciwnym razie wymagać tylko zgłoszenia i podania Zwierzchności gminnej na miejscu, rozmiarów budowy, materiału i przeznaczenia.
- Cieszanów:** Opuścić trzeci ustęp jako przy prostych budynkach niewykonalny, a jeśli miałby być stosowany do obszarów dworskich, natenczas wyraźnie to w ustawie wymienić.
- Dolina:** Dodać w,raz „odręczny“ szkic.
- Horodenka:** Proponuje utrzymywanie powiatowych techników-budowniczych, którzyby sporządzali plany za taksę i dozorowali budowę za wynagrodzeniem od gminy.
- Jarosław:** Żądanie planu lub szkicu budowy i planu sytuacyjnego przy chatach włościńskich jest niemożliwe, gdyż na wsi prawie nigdzie nie ma osób, które byłyby w stanie sporządzać je lub badać. Wymogi te ograniczyć tylko na budowle z §. 12 i 13 oraz na niezwykle włościńskie, przy których postanowić, że komisja ma te plany i szkice sporządzić przy badaniu sprawy.
- Jasło:** Wobec niskiej inteligencji Zwierzchności gminnej, braku ludzi fachowych i braku materiału twardego po wsiach, nie można żądać planów i kosztorysów, ani wymagać od gmin rozpoznania i spostrzeżenia w nich wadliwości na miejscu.
- Kołomyja:** Tylko w miasteczkach należy stanowczo żądać planu umiejętnego, po wsiach zaś szkicu ile możliwości najprostszego, by nie powiększać kosztów budowy.
- Kossów:** Uwolnić gminy wiejskie od wszelkich wymogów technicznych, badania planów i spisywania protokołów.
- Kraków:** Określić dokładniej budowle, przy których niepotrzebnem jest przedłożenie planów sporządzonych według miary metrycznej, pojęcie bowiem „zwykłego domu włościńskiego“ jest nader elastyczne i zależne od miejscowości. Zresztą powołuje się na uwagi swoje do §. 16. W drugim ustępie opuścić wyraz „sąsiednich“ dla zapobieżenia mylnej interpretacji, natomiast dodać na końcu tego ustępu „jakoteż placów i dróg publicznych“.
- Lwów:** (Jak przy §. 1.) Przy większych budowlach jak n. p. domy piętrowe i o sklepionych piwnicach, oraz parterowych nad 30 metrów kwadratowych powierzchni, stosować ustawę dla znaczniejszych miejscowości. Przy budowach mniejszych do 30 m. kw. powierzchni nie wymagać pisemnej prośby o konsens, ani planów lub szkiców. Zwierzchność gminna ma jedynie zaprotokołować zgłoszenie i w ciągu 24 godzin udać się na miejsce.
- Mielec:** Nie żądać planów sytuacyjnych.
- Rawa:** Opuścić wyrazy „z ustawą lub“. W ustępie drugim po słowach: „Jeżeli się rozchodzi o budowę“, dodać: „przybudowę lub przeistoczenie“, a to z powodów przy §. 1 i 2 przytoczonych. Po drugim ustępie dodać: „Do próśb o zezwolenie na urządzenie nowych ogrodzeń, przedłożenie planu lub szkicu nie jest wymagane“.
- Ropczyce:** Planu ani szkicu nikt z włościńskich nie jest w stanie przedłożyć, a jeśli przy znaczniejszym budynku plan przedłożono, to go urząd gminny nie potrafi ani przestudować i przekonać się, czy odpowiada przepisom, ani też skonstatować, czy budowa według planu jest przeprowadzoną.
- Rzeszów:** Oświadcza się przeciw żądaniu planów lub szkiców dla budowli włościńskich z powodu braku ludzi fachowych i kosztownej potrzeby sprowadzania ich do tego. Należy po

poprzedniem zbadaniu stosunków, sposobu budowy i zwyczajów w powiecie, sporządzić typowe plany, ustanowić powiatowego budowniczego dla kontroli budowy, jak niemniej w każdej gminie upoważnionego do budowania cieśle, tak, aby chcący budować potrzebował tylko zgłosić rozmiary, oddalenie i t. d.

Trembowla: Na zwykłe budynki gospodarskie bez ognisk nie potrzeba konsensu.

Turka: Sporządzanie planów lub szkiców dla przeważnej uboższej ludności niemożliwe z powodu braku osób fachowych i kosztu. Wymaganie to zastąpić „uwidocznieniem miejsca pod budynek i oznaczeniem rozmiarów małymi kopcami lub rowkami, jeżeli inne przeszkody nie zachodzą, a głównie zbytnia bliskość budynków sąsiednich“.

Wadowice: Zamiast planów, żądać tylko opisanie pisemnego lub ustnego. W każdej gminie winna Rada gminna zamianować przynajmniej dwóch znawców (ciesli lub murarzy) i z góry oznaczyć dla nich takse, ogłosić ich nazwiska w gminie, wreszcie w ustawie podać wyraźnie, że urząd gminny urzęduje bezpłatnie.

Zaleszczyki: „Trzeci ustęp długo czekać będzie, zanim nadejdzie potrzeba zastosowania. Po naszych włościach takie budynki jeszcze się nie zjawiają“.

Żydaczów: „Jeżeli rozchodzi się o budowę zwykłego włościńskiego domu mieszkalnego albo też o zwykłe budynki gospodarskie bez ognisk, wystarczy przedłożenie prostego opisu słowami budowy i sytuacji, w którym ma być oznaczone położenie budynku i jego rozmiary, dalej podane, czy dom ma być murowany lub drewniany, jakim materiałem będzie dach pokryty, wreszcie ma być wymieniona ilość i jakość ognisk, tudzież położenie i odległość najbliższych sąsiednich budynków. Przedkładanie w tym razie rysunku jest zbyteczne“. Na wsi bowiem niema nikogo, któryby rozumiał, jak zrobić rysunek, lub czy jest dobrze zrobiony. W każdym razie byłaby to rzecz kosztowna i uciążliwa, podczas gdy opis sporządzić łatwiej mogą choćby piśmienni synowie włościńscy.

§. 4.

Badanie planu.

W przeciągu dni ośmiu po otrzymaniu planu budowy, odpowiadającego przepisanywym wymaganiom, Zwierzchność gminna zarządza zbadanie planów. W obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów i znawcy biegłego w sprawach budowniczych, tudzież kierownika budowy, jeżeli ustanowionym został. Znawca do Komisji przywołany winien być nieinteresowanym w tej sprawie. Koszta z jego powołaniem połączone, ponosi podający o konsens.

Komisya bada pod kierownictwem naczelnika gminy lub członka Zwierzchności gminnej przez niego delegowanego, przedłożony plan na miejscu budowy, wyświeca zachodzące może wątpliwości i spisuje z całej czynności protokół.

Następnie przystępuje Komisya do przesłuchania sąsiadów, zapytując ich, czy i jakie zarzuty czynią przeciw zamierzonej budowie. W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów, zawezwie Komisya zamierzającego budować do oświadczenia się na nie, starać się będzie o usunięcie ich w drodze ugody, a podniesione

§. 4.

Badanie planu.

W przeciągu dni ośmiu po otrzymaniu planu budowy, odpowiadającego przepisanywym wymaganiom, Zwierzchność gminna zarządzi zbadanie planów w obecności budującego lub jego pełnomocnika, sąsiadów a w razie potrzeby i znawcy biegłego w sprawach budowniczych, tudzież kierownika budowy, jeżeli ustanowionym został. Znawca do Komisji przywołany winien być nieinteresowanym w zamierzonej budowie. Koszta z jego powołaniem, połączone ponosi podający o konsens.

Przed rozpoznaniem planu i podania o konsens zarządzi Zwierzchność gminna odczytanie odnośnych postanowień niniejszej ustawy, poczem Komisya bada pod kierownictwem naczelnika gminy lub członka Zwierzchności gminnej, przez niego delegowanego, przedłożony plan na miejscu budowy, wyświeca zachodzące może wątpliwości i spisuje z całej czynności protokół.

Następnie przystępuje Komisya do przesłuchania sąsiadów, zapytując ich, czy i jakie zarzuty czynią przeciw zamierzonej budowie,

zarzuty i wynik rokowań zapisze do protokołu. Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników Komisji, lub zawierający wymienienie podpisane przez członków Komisji, którzy z uczestniczących i z jakich powodów odmówili podpisu, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony Zwierzchności gminnej, która w przeciągu dni dziesięciu po odbyciu Komisji wydać ma orzeczenie pisemne, pozwalające na zamierzoną budowę, lub odmawiające pozwolenia.

Odosobnione położenie nowego budynku na ustroniu, względy bezpieczeństwa ogniowego, sanitarne i inne publiczne, są dostatecznymi powodami do odmówienia konsensu.

W razie podniesienia zarzutów ze strony sąsiadów zawezwie Komisya zamierzającego budować do oświadczenia się na nie, starać się będzie o usunięcie ich w drodze ugody, a podniesione zarzuty i wynik rokowań zapisze do protokołu. Protokół ten podpisany przez wszystkich uczestników komisji a w danym razie zawierający uwagę podpisaną przez członków komisji, którzy z uczestniczących i z jakich powodów odmówili podpisu, służyć będzie za podstawę ostatecznego załatwienia podania o konsens ze strony Zwierzchności gminnej, która w przeciągu dni dziesięciu po odbyciu komisji wydać ma orzeczenie pisemne, pozwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia.

Względy bezpieczeństwa ogniowego, względy sanitarne i inne publiczne, są dostatecznymi powodami do odmówienia konsensu.

Biała: W przeciągu czterech dni ma komisya zbadać plany na miejscu, protokół zaś tej czynności winna Zwierzchność gminna ze swą opinią i planem natychmiast przesłać Wydziałowi powiatowemu, który w 14 dniach wyda orzeczenie.

Bochnia: Większa część Zwierzchności gminnych nie zdoła rozpoznać planów.

Bohorodczany: Ustęp pierwszy pozostawić podług Komisji administr., a dalsze ustępy podług projektu Wydziału krajowego.

Borszczów: Postanowienia niewykonalne z powodu niemożności utrzymywania budowniczych i kierowników.

Brzesko: Nie żądać szkiców budowy ani planu sytuacyjnego, lecz ograniczyć się tylko na oględziny miejscowe i przesłuchanie sąsiadów.

Cieszanów: Termin do wydania konsensu skrócić do trzech dni. Wymienić szczegółowo, z których członków składać ma się komisya.

Czortków: Po słowach: „Zwierzchność gminna zarządzi“ dodać: „komisyjne“.

Drohobycz: Inżynier powiatowy ma badać plany na miejscu.

Husiatyn: Do wyrazu „plan“ dodać wszędzie „szkie“ i skrócić załatwienie podania do dni ośmiu.

Horodenka: Jak §. 3.

Jarosław: Jak §. 3.

Jasło: Jak przy §. 3.

Kołomyja: Należy zapobiedz, aby przy nieumiejących pisać Naczelnikach gmin, pisarze gminni nie wyzyskiwali włościan.

Kossów: Jak przy §. 3.

Kraków: „Do zbadania planów możeby wystarczył wójt lub jego zastępca i asesor zamiast całej Zwierzchności gminnej, która najczęściej niestawi się w komplecie“.

Limanowa: W pierwszym ustępie opuścić ostatnie zdanie, a natomiast wstawić: „Czynności te wykonuje Zwierzchność gminna bezpłatnie“.

W ustępie trzecim dodać na końcu „z podaniem powodów“.

Pierwsze zdanie ustępu czwartego opuścić.

Lwów: Jak przy §. 1., 3., nadto jeśli na miejscu okaże się, że ze względów publicznych, ściśle oznaczonych nie zachodzą przeszkody, zaraz zezwolić na budowę (przy budowach mniejszych).

Myślenice: „O każdej prośbie o konsens winna Zwierzchność gminna przed jej załatwieniem uwiadomić Wydział powiatowy.“

Rawa: W ustępie drugim po słowach: „plan na miejscu budowy“, dodać: „ze względów bezpieczeństwa ogniowego, warunków sanitarnych i publicznych, wyświeca zachodzące wątpliwości“ i t. d. (słowo „może“ opuścić), a to z powodu przy §. 1. i 2. podanych.

Nadto koszta komisji zwłaszcza znawców nie są ustawą unormowane.

Rohatyn: Na końcu dodać, że odosobnienie nowego budynku — na ustroniu — może być powodem odmówienia konsensu.

Jeżeli Zwierzchność gminna w oznaczonym terminie nie wyda orzeczenia, może strona uważać jako odmowę i przysługuje jej prawo rekursu“. Zwierzchności gminne bowiem mimo upomnień i nakładanych grzywien, latami przewlekają orzeczenia.

Rudki: Wydział powiatowy domaga się w petycyi L. S. 1336, z r. 1892, aby Wysoki Sejm w ustawie budowniczej dla wsi, która ma być uchwaloną, wstawił postanowienie, że budowy na pół kilometra poza wsią, wymagają zezwolenia Wydziału powiatowego.

Ropczyce: Parz §. 3.

Rzeszów: Patrz §. 3.

Tarnopol: Opuścić postanowienie o obowiązku Zwierzchności gm. odczytywania odnośnych postanowień ustawy, każdy bowiem winien znać ustawę.

Po słowie: „znawcy“ dodać: „t. j. przez rząd uprawnionego technika cywilnego, albo koncesyjonowanego budowniczego“.

Ustęp czwarty pozostawić podług wniosku Wydziału krajowego.

Budynki odosobnione bowiem są zwykle przytulkiem włóczęgów, złodziei przgmytników, służą do przechowywania rzeczy skradzionych i t. p.

Tarnów: Skrócić wszystkie termina do dni trzech.

Trembowla: Wszystkie termina z tego paragrafu skrócić do dni trzech.

Żydaczów: Do ustępu trzeciego dodać: „Jeżeli się rozchodzi o budowę zwykłego włościańskiego domu mieszkalnego, albo też o zwykłe budynki gospodarskie bez ognisk, obowiązana jest Zwierzchność gminna w przeciągu dni 8 wniesioną prośbę o konsens budowlany merytorycznie załatwić“.

Lisko: Obecnie nie można jeszcze wymagać planów wobec braku ludzi piśmiennych, ani też wymagać, aby Zwierzchność gminna umiała zbadać i ocenić plany. Należy jasno określić, które względy publiczne mogą być przeszkodą do wydania konsensu.

§. 5.

Konsens budowlany.

Konsens budowlany winien zawierać:

- a) dokładne oznaczenie miejsca budowy;
- b) wymienienie rodzaju budynku (np. dom mieszkalny, stajnia i t. p.);
- c) oznaczenie materiału, z którego ściany i dach na nich mają być stawiane;
- d) długość szerokość i wysokość budynku oznaczone miarą metryczną;
- e) ilość i wymiar okien i drzwi;
- f) ilość i rodzaj ognisk;

§. 5.

Konsens budowlany.

Konsens budowlany winien zawierać;

- a) dokładne oznaczenie miejsca budowy;
- b) wymienienie rodzaju budynku (np. dom mieszkalny, stajnia i t. p.);
- c) oznaczenie materiału, z którego ściany i dach na nich mają być stawiane;
- d) długość, szerokość i wysokość budynku oznaczone miarą metryczną;
- e) ilość i wymiar okien i drzwi;
- f) ilość i rodzaj ognisk;

g) oznaczenie materiału, z którego w budynkach drewnianych komin i ściana do komina przyległa ma być budowaną (kamień lub cegła).

Warunki lub zmiany przez Zwierzchność gminną zastrzeżone, winny być nietylko w konsensie dokładnie wymienione, ale nadto ile możliwości w planach oznaczone.

Jeden egzemplarz planu zwróci Zwierzchność gminna podającemu, a drugi zachowa w aktach.

g) oznaczenie materiału, z którego w budynkach drewnianych komin i ściana do komina przyległa ma być budowaną.

Warunki lub zmiany przez Zwierzchność gminną zastrzeżone, winny być nietylko w konsensie dokładnie wymienione, ale nadto ile możliwości w planach oznaczone.

Jeden egzemplarz planu zwróci Zwierzchność gminna podającemu, a drugi zachowa w aktach.

Biała: Decyzję o warunkach lub zmianach w planach budowy zastrzega Wydziałom powiatowym.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Borszczów: Postanowienia niewykonalne z powodu niemożności utrzymywania inżynierów.

Husiatyn: Do wyrazu „plan“ dodać „szkie“.

Kraków: Ze względu na postanowienia §. 16 dodać po literze g) jeszcze h) postanowienie czy budowę prowadzić ma koncesjonowany budowniczy, majster, lub czy może odpaść ustanowienie prawnie upoważnionego kierownika budowy (§. 16), aby budujący wiedział komu może poruczyć prowadzenie budowy.

Lwów: Jak przy §. 3 i 4.

Tarnów: Postanowić że plany mają być przez Naczelnika gminy podpisane i pieczęcią zaopatrzone a zmiany zastrzeżone wyraźnie na planie słowami wypisane.

Turka: Pod literą d) dodać: „Jeżeli jednak lokal mieszkalny niema przynajmniej 4 m. długości i 4 m. szerokości, albo 3 m. szerokości a przynajmniej 6 m. długości i sionki przed drzwiami wchodowymi co najmniej 1 m. szerokości, konsens budowlany ma być odmówiony“ jako bezwarunkowe postanowienie.

§. 6.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, i jeżeli zarzutów tych przy komisijnem badaniu planów przez ugodę nie zdołano usunąć, wówczas ma władza, udzielająca konsensa (Baubehörde), przypuściwszy, że przeciw zamierzonej budowie nie przemawiają względy publiczne ograniczyć się do oświadczenia, że przeciw budowie nie zachodzi ze względów publicznych żadna przeszkoda, a wszelkie podniesione zarzuty z tytułu prawa prywatnego odesłać do drogi sądowej. W rozporządzeniu tem ma władza, dająca konsens wszystkie podniesione a do drogi sądowej odesłane zarzuty z tytułu prawa prywatnego wyraźnie wymienić.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma

§. 6.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty, pochodzące z tytułu prawa prywatnego i takowe przy komisijnem zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma Zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa. W uchwale, konsens na budowę udzielającej, należy wyraźnie wymienić zarzuty z tytułu prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być wstrzymana aż do roztrzygnięcia sporu, czy też i pod jakimi warunkami tymczasem prowadzona być może (§. 340, 341 i 342 ust. cyw.)

być wstrzymaną aż do rozstrzygnięcia sporu, czy też i pod jakimi warunkami tymczasem prowadzoną być może (§. 340, 341 i 342 ust. cyw.)

O innych warunkach rozstrzyga Zwierzchność gminna.

O innych warunkach rozstrzyga Zwierzchność gminna.

Biała: Zastrzega kompetencję tylko Wydziałom powiatowym.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administracyjnej.

Borszczów: Każdy właściciel pilnuje sam swojej własności.

Brody: Przed drugim ustępem dodać, że właściciel budowy lub zamierzający ją prowadzić winien rozpocząć kroki sądowe przeciw stronie opierającej się budowie. Na końcu zaś dodać, że dopóki sąd nie wyda swego orzeczenia, niepowinna Zwierzchność gminna pozwolić na rozpoczęcie budowy.

Kraków: Ostatni ustęp opuścić w obec poprzednich paragrafów i całej ustawy. Kompetencya Zwierzchności gminnej jest jasną, a w przypadkach budowli w rajonie fortyfikacyjnym przepis ten częściowo nie jest zgodny z prawdą.

§. 7.

Uwiedomienie o konsensie.

Jeżeli względy publiczne budowie się nie sprzeciwiają, ani nie podniesiono przeciw teźże żadnych zarzutów z tytułu prawa prywatnego, lub zarzuty nie dotyczące praw prywatnych odrzucono, należy wydać (konsens) pozwolenie do budowy.

§. 7.

Załatwienie podania o konsens.

Zwierzchność gminna zawiadomi pisemnie budującego i te strony interesowane, które w terminie właściwym poczyniły zarzuty, o załatwieniu podania o konsens (§§. 4 i 6) a dowód doręczenia tych pisemnych zawiadomień przechowa w aktach.

Biała: Zastrzega kompetencję Wydziałom powiatowym.

Bohorodczany: Utrzymać tekst Komisji administracyjnej.

Borszczów: Trudne do wykonania dla braku pieniędzy na ludzi, którzyby tem się zajęli.

Dolina: Oznaczyć ściśle termin do załatwienia podania o konsens.

Husiatyn: Skrócić załatwienie podania do dni ośmiu.

Lwów: Jak przy §. 3. i 4. **Nadto:** Odmowa konsensu przy budowlach mniejszych nastąpić może tylko w wypadku oczywistego niebezpieczeństwa ognia, zamierzonej budowy na gruncie moczarowatym lub pod budowę nieprzydatnym.

Mielec: Dom nie może być stawiany na miejscu podmokłym jeśli budujący ma inny grunt suchszy.

Myślenice: „Odpis konsensu winna Zwierzchność gminna równocześnie przesłać Wydziałowi powiatowemu“.

Przemysłany: Patrz §. 23.

Rohatyn: Patrz §. 4.

§. 8.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stanie się prawomocnym, to jest, gdy od dnia doręczenia go wszystkim stronom interesowanym upłynęło dni czternaście, a żadna z nich nie wniosła rekursu przeciw odnośnemu rozporządzeniu.

§. 8.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stanie się prawomocnym, to jest, gdy od dnia doręczenia go wszystkim stronom interesowanym upłynęło dni czternaście, a żadna z nich nie wniosła rekursu przeciw odnośnemu rozporządzeniu.

Cieszanów: Do prawomocności konsensu oznaczyć tylko ośmio dniowy termin.

Husiatyn: Skrócić termin do dni ośmiu.

Jarosław: Skrócić termin do dni ośmiu, pozwalając przytem, aby budowa mogła być zaraz rozpoczętą, jeśli wszystkie strony i Zwierzchność gminna na nią się zgadzają, wszakże z zastrzeżeniem, że w wypadku przekonania się władzy przełożonej o niedopuszczalności budowy, budowa ta może być każdej chwili wstrzymaną lub usuniętą.

Lwów: Jak przy §. 3. 4. i 7. nadto, jeśli Zwierzchność gminna odmawiając konsensu, nie przedłoży sprawy do trzech dni Radzie gminnej, można mniejszą budowę rozpocząć bez żadnych przeszkód z upływem dnia ósmego od zgłoszenia.

Rawa: Po słowie „Budowa“, dodać: „przybudowa lub przeistoczenie“.

Skałat: Termin do prawomocności konsensu za długi, ustanowić 8 dni.

Tarnobrzeg: Skrócić termin do dni 8.

Trembowla: Termin prawomocności skrócić do dni trzech.

Zaleszczyki: Termin prawomocności za długi, skoro chłop zwykle 14 dni potrzebuje do postawienia chaty.

§ 9.

Gaśnięcie i odnawianie konsensu.

Konsens na bugowę gaśnie, jeżeli budowa dozwolona nie została rozpoczętą w ciągu trzech lat od prawomocności konsensu.

W razie przerwania przez przeciąg trzech lat budowy rozpoczętej przed upływem powyższego terminu, należy naprzód uwiadomić Zwierzchność gminną o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy i oczekiwać rozstrzygnięcia przez nią, czy budowa może być dokończoną na podstawie pierwotnego planu, czyli też ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie przy odnawianiu konsensu należy przeprowadzać podług postanowień §§. 4. 5. 6. i 7.

§. 9.

Gaśnięcie i odnawianie konsensu.

Konsens na budowę gaśnie, jeżeli budowa dozwolona nie została rozpoczętą w ciągu trzech lat od prawomocności konsensu.

W razie przerwania przez przeciąg trzech lat budowy rozpoczętej, należy przed upływem powyższego terminu naprzód uwiadomić Zwierzchność gminną o zamierzonym dalszym prowadzeniu budowy i oczekiwać rozstrzygnięcia przez nią, czy budowa może być dokończoną na podstawie pierwotnego planu, czyli też ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizji planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie przy odnawianiu konsensu należy przeprowadzać podług postanowień §§. 4. 5. 6. i 7.

Biała: Zastrzega decyzję Wydziałom powiatowym.

Borszczów: Trudne do wykonania, gdyż brak pieniędzy u ludzi, którzyby tem się zajęli.

Kraków: Termin trzech lat za długi; oznaczyć jeden a najwyżej dwa lata, inaczej mogą zajść takie zmiany, któreby stały z ustawą w sprzeczności.

Rawa: Jak przy §. 8.

Rohatyn: Skrócić termin prawomocności konsensu do 1 1/2 roku.

§. 10.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na przedsiębiorstwa przemysłowe, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, należy ile możliwości łączyć rozprawę budowniczą z rozprawą przemysłowo-policyjną.

§. 10.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na cele przedsiębiorstw przemysłowych, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, należy ile możliwości łączyć rozprawę budowniczą z rozprawą przemysłowo-policyjną.

W każdym razie konsens na taką budowę udzielonym być może dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa

W każdym razie konsens na taką budowę udzielonym być może dopiero po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa

Biała: Jak §. 1.

Bohorodzany: Do pierwszego ustępu dodać: „W tym celu zawiadomi Władza polityczna kompetentny Wydział powiatowy o dniu rozprawy z zaproszeniem wydelegowania do niej autonomicznych funkcyonaryuszy“.

Dotychczasowy bowiem proceder, że przy tego rodzaju budowlach załatwiała sama Władza polityczna obie sprawy i przemysłową i budowlaną uwłaczał powadze i uszczuplał niesłusznie atrybucye autonomicznej Władzy budowlanej.

Żydaczów: Zmienić na: „Przy budowach na cele przedsiębiorstw przemysłowych, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, powołany jest do przeprowadzenia czynności przepisanych w §§. 4. do 9 włącznie, Wydział powiatowy, a należy ilemożności łączyć rozprawę budowniczą z rozprawą przemysłowo-policyjną.

Żadna bowiem Zwierzchność gminna nie zrozumie planów podobnej budowy ani też nie będzie umiała ich zbadać tem mniej poprawić i przekonać się czy odpowiadają względem sanitarnym i budowniczo - ogniowym.

§. 11.

Inne wyjątkowe postanowienia.

Przy budowach w rajonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej dwa metry. O rozprawie zarządzonej względem udzielenia konsensu na budowę przy drogach krajowych, względnie powiatowych, należy uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowem, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawianym ma być na ustroniu w niewiększem oddaleniu, jak dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

§. 11.

Inne wyjątkowe postanowienia.

Przy budowach w rajonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej i powiatowej ma wynosić przynajmniej trzy metry a od drogi gminnej dwa metry. Wyjątek stanowią ulice i placz posiadające ustalone linie regulacyjne. O rozprawie zarządzonej względem udzielenia konsensu na budowę przy drogach krajowych, względnie powiatowych, należy przynajmniej na trzy dni przed terminem badania planu uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź też wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku.

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowem, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawezwać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawianym być ma na ustroniu w niewiększem oddaleniu, jak dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

Bohordczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administracyjnej.

Czortków: Oznaczyć odległość budynków „od drogi publicznej“ w ogóle na „trzy metry“, projekt bowiem niewymienia także publicznych dojazdów kolejowych.

Odległość ta ma być stosowaną do głównych traktów a nie do dróg bocznych. Wydziałowi krajowemu i powiatowemu oznaczyć nie 3 ale 8 dniowy termin do oświadczenia się.

Dolina: Patrz §. 34.

Husiatyn: Po wyrazach: „odległość budynku“ dodać „tudzież ogrodzeń“. Odległość tę oznaczyć „od rowu drogi“, i dodać, że „Zwierzchność gminna ma obowiązek zawiadomić władzę zarządzającą drogą o nastąpić mającej rozprawie.

Jarosław: Patrz §. 34.

Kraków: Patrz §. 34.

Nadwórna: Patrz §. 34.

Nisko: Oznaczyć jaśniej, czy odległość budynku lub płotu od drogi ma się liczyć od brzegu rowu, czy drogi.

Nowy Sącz: Należy dokładniej oznaczyć linię od której ma się liczyć odległość budynku od drogi dodaniem słów: „licząc od zewnętrznego kraju rowu tam, gdzie rów ten jest widoczny, inaczej odległość ta wynosić powinna conajmniej 8 $\frac{1}{2}$ m. od osi drogi krajowej i powiatowej, a 7 m. od osi drogi gminnej“. Postanowienie to potrzebne jest zwłaszcza dla dróg gminnych, przy których bądź niema rowu, bądź jak zwykle zasunięty, gdzie zatem rowy nie mogą dać ścisłego pojęcia o szerokości drogi, a tem samem brak granicy dla miary, która dokładnie sprecyzowaną być winna.

Rawa: Patrz §. 34.

Rudki: Patrz §. 34.

Tarnopol: Po słowach: „linie regulacyjne“ dodać: „w którym to wypadku budynki tylko bezpośrednio w linii frontowej stawiane być mogą“. Zamiast: „Odległość budynku od drogi“ wstawić: „Odległość budynku i ogrodzenia od zewnętrznej krawędzi rowu przydrożnego“.

Złoczów: Uznaje potrzebę ustanowienia odległości budynków od sąsiadów i dróg publicznych.

Żywiec: Odległość budynków od dróg jest za mała zwłaszcza że przeważna część dróg gminnych jest wąska i musi być rozszerzoną.

§. 12.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ustawy o budowie kolei żelaznych z dnia 19. Maja 1874. Nr. 70 Dz. u. p.) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok kolei żelaznych już istniejących, lub w budowie będących, względnie w ich rajonie pożarnym, należy się stosować do osobnych przepisów w tej mierze istniejących.

Do przedsiębrania czynności urzędowych przy budowach w rajonie pożarnym kolei powołaniem jest stosownie do ustawy z dnia 26. Grudnia 1882 Nr. 3. Dz. u. kr. z r. 1883 c. k. Starostwo, przyczem zastosowane być mają prócz szczegółowych w tej mierze przepisów także postanowienia niniejszej ustawy.

§. 12.

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ustawy o budowie kolei żelaznych z dnia 19. Maja 1874. Nr. 70 Dz. u. p.) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok kolei żelaznych już istniejących, lub w budowie będących, względnie w ich rajonie pożarnym, należy się stosować do osobnych przepisów w tej mierze istniejących.

Do przedsiębrania czynności urzędowych przy budowach w rajonie pożarnym kolei powołaniem jest stosownie do ustawy z dnia 26. Grudnia 1882 Nr. 3. Dz. u. kr. z r. 1883 c. k. Starostwo, przyczem zastosowane być mają prócz szczegółowych w tej mierze przepisów także postanowienia niniejszej ustawy.

§. 13.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne przedsięwziętych przez państwo, kraj lub powiat, powołanem jest do przeprowadzenia czynności przepisanych w §. 4. c. k. Starostwo.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie nie wniesiono zarzutów, lub wniesione w toku rozprawy usuniętymi zostały, uwiadomi o tem c. k. Starostwo władzę budującą.

Zarzuty nieusunięte, nie pochodzące z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. Namieśtnictwo w porozumieniu z władzą, która budowę wykonuje. Co do zarzutów opartych na tytule prawa prywatnego postąpi c. k. Namieśtnictwo według §. 6. ustawy.

§. 14.

Odbudowanie zniszczonych części wsi.

W razie zniszczenia całej wsi lub znaczniejszej części jej przez pożar, wylew, lub inne wypadki elementarne, winna Zwierzchność gminna donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Wydział powiatowy wyznaczy delegata, który wspólnie ze Zwierzchnością gminną zarządzi oględziny przestrzeni zniszczonej. W skład komisji wchodzi delegat Wydziału powiatowego i naczelnik gminy lub jego zastępca, wreszcie przyzwani znawcy. Strony interesowane winny otrzymać zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzonym zostanie plan regulacyjny, który przedłożonym zostanie Radzie gminnej do uchwalenia a następnie Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

Dopiero na podstawie uchwalonego i zatwierdzonego planu regulacyjnego mogą być wydawane konsensy do budowy, na zniszczonej przestrzeni.

§. 13.

Budowy publiczne wykonywane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne przedsięwziętych przez państwo, kraj lub powiat, powołanem jest do przeprowadzenia czynności przepisanych w §. 4. c. k. Starostwo.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie nie wniesiono zarzutów, lub wniesione w toku rozprawy usuniętymi zostały, uwiadomi o tem c. k. Starostwo władzę budującą.

Zarzuty nieusunięte, nie pochodzące z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. Namieśtnictwo w porozumieniu z władzą, która budowę wykonuje. Co do zarzutów opartych na tytule prawa prywatnego postąpi c. k. Namieśtnictwo według §. 6. ustawy.

§. 14.

Odbudowanie zniszczonych części miejscowości.

W razie zniszczenia całej miejscowości lub znaczniejszej części jej przez pożar, wylew, lub inne wypadki elementarne, winna Zwierzchność gminna donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Wydział powiatowy zarządzi w przeciągu ośmiu dni od chwili zawiadomienia komisjonalne oględziny przestrzeni zniszczonej. W skład komisji wchodzi delegat Wydziału powiatowego i naczelnik gminy lub jego zastępca, wreszcie przyzwani znawcy. Strony interesowane winny otrzymać zaproszenie do udziału z oznaczeniem terminu oględzin.

Na podstawie protokołu oględzin sporządzonym zostanie plan regulacyjny, który przedłożonym zostanie Radzie gminnej do uchwalenia a następnie Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

Dopiero na podstawie uchwalonego i zatwierdzonego planu regulacyjnego mogą być dawane konsensy do budowy na zniszczonej przestrzeni.

Bóbrka: Przeprowadzenie tych postanowień, nasuwa znaczne trudności, które niełatwo zważyć by się dały.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Borszczów: Wykonaniu stoi na przeszkodzie „ogromne rozparcelowanie gruntów chłopskich“.

Włościanin niemógłby się przeto pobudować na tym samym gruncie swoim.

Cieszanów: Paragraf ten jako zbędny opuścić.

Czortków: Zamiast trzeciego ustępu proponuje: „Na podstawie protokołu oględzin sporządzi komisya plan regulacyjny i przedłoży go do uchwalenia Radzie gminnej, która do 4. tygodni uchwałę powziąć i Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia przedłożyć ma. Jeżeli Rada gmina w przepisany terminie uchwały nie poweźmie albo poweźmie uchwałę odmowną, Wydział powiatowy zażąda przedłożenia sobie projektu regulacyjnego do ostatecznej decyzji“.

Kraków: W ustępie drugim należałoby postanowić, kto ponosić ma koszt oględzin miejscowości, czy Wydział powiatowy, gmina, lub pojedynczy jej członek.

Mielec: Plan regulacyjny ma mieć na celu li tylko oznaczenie odległości nowych budynków od siebie.

Ropczyce: Na wypadek, gdyby Rada gminna nie uchwaliła planu regulacyjnego, albo Wydział powiatowy nie mógł go zatwierdzić, ma być w celu oznaczenia tegoż planu zwołane posiedzenie Wydziału powiatowego, wzmocnione 3 delegatami gminy z głosem decydującym i obowiązkiem c. k. Starosty brania udziału w posiedzeniu z prawem zawieszania uchwały do dni trzech, poczem uchwała stałaby się prawomocną. Nieobecność delegatów gminy nie powstrzymywałaby prawomocności.

Tarnopol: „Gdy z powodu takiej regulacji nastąpi prawdopodobnie zmiana własności, należałoby określić szczegółowo sposób uregulowania księgi gruntowej, sprawę kosztów tego postępowania tudzież orzec, czy i komu przysłuży prawo ekspropriacji“.

Turka: Sporządzenie planów regulacyjnych winno tylko tam nastąpić gdzie to możliwe; w górach skupiają się zwykle domy w pobliżu gór i potoków, a wywłaszczanie rzadkich ogrodów niemożliwe, komasacya gruntów mogłaby w takim razie zaradzić.

Żydaczów: Po 3. ustępie dodać: „Plan regulacyjny ma być od dnia oględzin w nieprzekraczalnym 8 dniowym terminie przez Radę gminną uchwalony a następnie w tymże terminie przez Wydział powiatowy zatwierdzony ewentualnie zmieniony“.

Pożądanem jest bowiem, aby pogorzelcy, którzy zwykle nie mają się gdzie pomieścić mogli jak najrychlej się pobudować.

§. 15.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzaniu tego planu regulacyjnego należy przestrzegać głównie:

- a) aby na przestrzeni odbudować się mającej usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości mogło grozić wznowieniem klęski;
- b) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym;
- c) aby ścieki i odprowadzenia nieczystości zostały ułatwione;
- d) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

§. 15.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu tego planu regulacyjnego należy przestrzegać głównie:

- a) aby na przestrzeni odbudować się mającej usunięto ile możności wszystko, coby w przyszłości mogło grozić wznowieniem klęski;
- b) aby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym i ogniowopolicijnym;
- c) aby ścieki i odprowadzenia nieczystości zostały ułatwione;
- d) aby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

Bóbrka: Przeprowadzenie tych postanowień nasuwa znaczne trudności, które niełatwo zważyćby się dały.

Bohorończany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Borszczów: Postanowienia te nie są nawet w miasteczkach przestrzegane coż dopiero na wsi, które są biedniejsze od miasteczek.

Cieszanów: Paragraf ten jako zbyteczny opuścić.

Mielec: Jak przy §. 14.

Turka: Patrz §. 14.

ROZDZIAŁ II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 16.

Kierownictwo budowy.

Właściciele budowy (Bauherren) winni przy prowadzeniu budowy posługiwać się tylko osobami do tego legalnie upoważnionymi.

Nazwisko kierownika budowy należy zawsze podać do wiadomości Zwierzchności gminnej, i uwiadamić ją o wszelkich zmianach w tej mierze zachodzących.

Za wszelkie naruszenia warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonego planu, bez poprzedniego uzyskania przyzwolenia Zwierzchności gminnej, i w ogóle za wszelkie uchybienia przeciw przepisowi tej ustawy odpowiadają niepodzielnie kierownik budowy i budujący.

Nie wyklucza to jednak odpowiedzialności innych w budowie udział biorących osób, o ile na nich ciąży wina.

ROZDZIAŁ II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 16.

Kierownictwo budowy.

Budujący winni przy prowadzeniu budowy posługiwać się tylko osobami do tego prawnie upoważnionymi.

Postanowienie to obowiązuje zwłaszcza przy budowlach na cele publiczne, przemysłowe i wszelkich znaczniejszych budowlach prywatnych.

Do wykonywania mniejszych budowli parterowych, o pojedynczych konstrukcjach, bez sklepień i urządzeń podziemnych (suterenu), wolno używać osób, posiadających dla wykonywania przemysłu budowlanego koncesję najniższej kategorii.

Wreszcie, o ile w miejscu budowy nie znajdują się tacy przemysłowcy, może władza udzielająca konsens przy budowlach nieznacznych (chaty, budynki włościańskie) nie wymagać ustanowienia prawnie upoważnionego kierownika budowy.

Nazwisko kierownika budowy należy zawsze podać do wiadomości Zwierzchności gminnej i uwiadamić ją o wszelkich zmianach w tej mierze zachodzących.

Za wszelkie naruszenia warunków konsensu za odstąpienie od zatwierdzonego planu bez poprzedniego uzyskania przyzwolenia Zwierzchności gminnej, i w ogóle za wszelkie uchybienia przeciw przepisowi tej ustawy odpowiadają niepodzielnie kierownik budowy i budujący.

Nie wyklucza to jednak odpowiedzialności innych w budowie udział biorących osób, o ile na nich ciąży wina.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administracyjnej.

Borszczów: Po wsiach nie ma ludzi ani z wyższą ani z niższą kwalifikacją, tylko cieśli.

Brody: Przy pierwszym ustępie dodać, że zwykle budowle (§. 3. ustęp 2) mogą prowadzić „domorośli rzemieślnicy miejscowi“ wymaganie bowiem do tego osób legalnie upoważnionych byłoby przy budowlach wiejskich wręcz niewykonalne.

Brzesko: Niepozostawiać uznaniu Zwierzchności gminnej, lecz z ustawy pozwolić na budowę bez kierownika, najczęściej bowiem właścianin sam sobie stawia chatę, w przeciwnym razie byłoby tylko „pole do szykan na największą skalę“.

Dolina: Uwzględnić należy okoliczność, że po wsiach nie ma koncesyonowanych budowniczych choćby najniższej kategorii.

Horodenka: Proponuje utrzymanie powiatowego technika-budowniczego, któryby wszelkie budowy dozorował i pobierał za to od gmin wynagrodzenie.

Husiatyn: W piątym ustępie po słowie: „Nazwisko“ dodać „każdej“. Obok słowa „planu“ dodać „szkiu“.

Kolbuszowa: Ustęp pierwszy zmienić na: „Budujący winni przy prowadzeniu budowy posługiwać się w zasadzie (zamiast — tylko, osobami do tego prawnie upoważnionymi“.

Ustęp piąty nie będzie wykonywany, powszechnie bowiem budują swoje chałupy właścianie sami przy pomocy sąsiadów i cieśli często się zmieniających. Ustęp 6. winienby przeto brzmieć: „Za wszelkie i t. d. odpowiada przy budowach w §. 3. ustęp 2. wymienionych jedynie właściciel budowy, przy budowach zaś w § 3 ustęp 3 wymienionych odpowiadają niepodzielnie kierownik budowy i jej właściciel“.

Kołomyja: Postanowienia te na wsi niewykonalne, chaty bowiem stawiają pierwsi lepsi siekiernicy niemający żadnych technicznych wiadomości.

Kraków: „Przy budowie budynków piętrowych, oraz wszelkich budynków ze sklepieniami i urządzeniami podziemnymi (suterrenami) dalej przy budowlach na cele publiczne i przemysłowe, wreszcie wszelkich budynków prywatnych mających więcej niż cztery ubikacje mieszkalne, musi prowadzić budowę koncesyonowany budowniczy.

Do prowadzenia budowy innych budynków wolno używać koncesyonowanych majstrów murarskich i ciesielskich.

Przy budowaniu zabudowań gospodarczych jak stajni, chlewów, stodół, szop i t. p. może władza udzielająca konsensu nie wymagać ustanowienia prawnie upoważnionego kierownika budowy, jeżeli w miejscu budowy nie znajdują się koncesyonowani majstrowie“.

Ustęp 5 i 6 pozostawić, natomiast ostatni ustęp zbyteczny.

Limanowa: W ustępie pierwszym opuścić słowo „tylko“ a dodać: „osobami odpowiednio uzdolnionymi“.

Ropczyce: Wymaganie przy budowach nie włóściańskich koncesyonowanych majstrów niewykonalne dla ich braku.

Sokal: Włóścianie używają do budowy chat zwykłych cieśli a nie budowniczych.

Trembowla: W trzecim ustępie na końcu dodać: „lub biegłego cieśli“.

Zaleszczyki: „Pierwszy ustęp niepraktyczny“. Wieśniak stawia sam chatę z pomocą miejscowych cieśli.

Lisko: Po wsiach nie ma osób z koncesją i najniższej kategorii, do budowy używani bywają zwykli siekiernicy.

§. 17.

Materyał do budowy.

Do budowy budynków, dla których ma być przedłożony dokładniejszy plan (§. 3 ust. 3.) wolno używać tylko materyału ogniotrwałego.

Wyjątkowo wolno używać do budowy domów takich, oddzielonych obszerniejszymi dziedzińcami, ogrodami lub innymi pustymi placami od innych zabudowań, muru pruskiego lub drzewa.

§. 17.

Materyał do budowy.

Do budowy budynków określonych w ustępie 2. §. 16. wolno używać tylko materyału ogniotrwałego. Wyjątkowo wolno używać do budowy takich domów muru pruskiego lub drzewa, jeśli są oddzielone od innych zabudowań obszernymi dziedzińcami, ogrodami lub innymi niezabudowanymi przestrzeniami.

Budynki wymienione w ustępie 2. §. 3. należy stawiać bądź to z materiału ogniotrwałego, bądź z pruskiego, albo też w glinie maczanymi wałkami wyplatane go muru albo z drzewa

W okolicach w których trudno o kamień, cegłę lub inny materiał ogniotrwały, może Rada gminna uchwalić, że nawet budynki takie, do których plany według §. 3. sporządzać winien fachowy budowniczy, stawiane być mogą z muru pruskiego lub drzewa. Taka uchwała potrzebuje do swej ważności zatwierdzenia przez Radę powiatową. Wyjątek od ogólnej zasady w ten sposób postanowiony, nie może na dłuższy przeciąg czasu mieć mocy obowiązującej jak na lat dziesięć, a w razie dalszego trwania stosunków uzasadniających go od lat dziesięciu do lat dziesięciu, odnawiane być winne uchwały Rady gminnej i Rady powiatowej, ustanawiające taki wyjątek.

Jednak nawet w budynkach z pruskiego muru, drewnianych lub wałkowanych ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny być w przestrzeni metra od komina, a dwu metrów od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł lub kamienia.

W miejscach kąpielowych jakoteż w okolicach, w których trudno o kamień, cegłę lub inny materiał ogniotrwały, może Wydział powiatowy w poszczególnych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, dozwalać budowania takich budynków z muru pruskiego lub drzewa nawet wówczas, gdy budynki te nie są znacznie oddalone od innych zabudowań.

Również i do budowy budynków określonych w ustępie 3. §. 16. używać należy z reguły materiału ogniotrwałego, zaś muru pruskiego lub drzewa tylko wówczas, jeśli odległość budynku od sąsiednich wynosi przynajmniej 10 metrów. W wyjątkowych okolicznościach służyć będzie Radzie gminnej prawo zwolnienia od tego warunku.

Jaki materiał dozwolony być może do budowy wszystkich innych budynków, zastosować się należy do stosunków i zwyczajów miejscowych, oraz zamożności budującego.

Jednak nawet w budynkach z materiału nieogniotrwałego ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny być w przestrzeni metra od komina — a dwu metrów od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł, lub kamienia, lub cegły surowej na powietrzu suszonej (surówki).

Bohorodczany: Utrzymać tekst komisji administr.

Borszczów: Chłop nie ma pieniędzy na materiał ogniotrwały. Zadowolona się zbieraniną na budowę chałupy. Parcelacya stoi na przeszkodzie postanowieniom co do odległości.

Brody: Patrz §. 31.

Brzesko: Budowę z ogniotrwałego materiału ograniczyć tylko do zakładów przemysłowych, a nie pozostawiać uznaniu Zwierzchności gminnych: Dozwolić na krycie słomą, jeśli dom będzie o 9 m. oddalony od sąsiednich.

Cieszanów: Odległość ściany od kominów oznaczyć na pół metra, od pieca zaś lub ogniska na jeden metr.

Dolina: W 5-tym ustępie dozwolić przy budowie domów włościańskich używania do ścian przyległych do kominów, pieców i ognisk — cegły surowej, lub urządać ściany z bitej gliny i piasku albo tak zwanych ścian wałkowanych.

Husiatyn: Zmienić cały paragraf tak, iżby „uwydatnić zrozumiale i głównie przepisy co do chat i budynków włościańskich i dachów słomianych oraz przepisy co do innych domów konstrukcyi okazalszej względnie dworków i przynależnych do nich budynków.

Odległość muru od kominów, kuchni i ognisk zmniejszyć do jednego metra.

Jarosław: Odległość murów od kominów, kuchni i ognisk za wielka i w powiecie po największej części nie do zastosowania.

Kołomyja: Należy bezwzględnie stosować w miasteczkach — po wsiach niewykonalne zwłaszcza odległość muru od kominów, których po większej części nie ma i od ognisk.

Zresztą cegła na wsi kosztowałaby przynajmniej 20 zł. za 1000, a surówkę niełatwiej byłoby dostać (patrz §. 31.)

K r a k ó w : Ponieważ §. 17. i 31. najczęściej stosowane będą przy zatwierdzeniu materiału, przeto należałoby je albo złączyć albo jeden po drugim umieścić.

§. 17. należałoby również rozdzielić w dwa osobne: dla znaczniejszych i dla zwykłych budowli. W ustępie 3. c. tego paragrafu, jak niemniej §. 31. należałoby jasno przedstawić wyraz „sąsiedzi“ t. j. czy ma się rozumieć obcy czy też własny budynek.

Projekt uwzględnia za mało albo niewyraźnie prawa sąsiada co do odległości budynków obcych. Jeśli właściciel dla swej dogodności lub z potrzeby stawia swoje budynki gęsto i przez to samowolnie naraża się na większe niebezpieczeństwo zupełnego pogorzenia, to władza mniej ma powodów do ograniczenia go w swobodnem rozrządzaniu jego własnością, natomiast ma doniosły obowiązek czuwania, ażeby jeden gospodarz niezbliżał swych zabudowań nadto do draczego, bo przez to ten ostatni bez własnej winy zostaje więcej zagrożony, dlatego też winna władza ściślej przestrzegać odległości budynków jednego sąsiada od drugiego.

Prawo rekursu sąsiada przeciw stawianiu zbyt blisko obcych budynków jest w projekcie niewyraźnie postanowione, a nadto uniemożliwione atrybucją Rady gminnej „w wyjątkowych okolicznościach“ które staną się regułą, uwalniania sąsiadów od obowiązku odsunienia swej budowy od obcego budynku. Przepis §. 31. ustęp 3. temu nie zapobieży, żadna bowiem Zwierzchność gminna niezechce się narażać lub robić komu trudności.

Z obydwu więc paragrafów wypadnie ta niekorzyść że w gminach podług ulic zregulowanych, względnie skomasowanych, gdzie zatem grunta do frontu wąskie ciągną się długimi pasami w pole, staną budynki mieszkalne do ulicy należycie oddalone, a za nimi w odległości 15 metrów budynki gospodarcze w jednej zbitej masie — z oczywistą szkodą każdego sąsiada a za swobodnem zezwoleniem Rady gminnej.

Zastosowanie §. 28. zamiast §. 31. do budynków gospodarskich będzie miało tylko ten skutek, że odległość od domów będzie zamiast 15—10 metrów.

Ze względu na treść 1. i 2. ustępu §. 17. w związku z proponowaną zmianą §. 16. należałoby zdaniem Wydziału pow. zastosować ustęp 4. §. 17. tylko do budynków gospodarskich.

L i m a n o w a : Pozostawia wolność Radzie gminnej przyznania wyjątków — za zatwierdzeniem przez Radę powiatową.

M i e l e c : Niewprowadzać kontroli materiałów. Przy nowych budynkach ma być pewna odległość od istniejących zachowaną.

M o ś c i s k a : Budynek mieszkalny ma być od innych o 10 m. oddalonym.

M y ś l e n i c e : Dodać postanowienie o obowiązku stawiania z ogniotrwałego materiału domów na wsi sąsiadującej z miastem na przestrzeni drogi mniejszej od 100 metrów, tudzież domów, które mają stanąć między murowanymi.

N a d w ó r n a : Opuścić w trzecim ustępie wyjątkową atrybucję Rady gminnej, inaczej wyjątek ten stanie się regułą.

N o w y T a r g : Domaga się jak największego izolowania każdego budynku i poddania uchwały Rady gminnej pod zatwierdzenie Wydziału powiatowego

P r z e m y ś l : Zamiast ustępu 3. i 4. wstawić: „Jaki materiał może być dozwolony do budowy wszystkich innych budynków, uchwała Rada gminna z uwzględnieniem stosunków i zwyczajów miejscowych i zamożności budującego“.

R o h a t y n : „Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, z odwołaniem się w pierwszym ustępie na §. 16. ustęp 2. projektu komisji adm., dalej, z odwołaniem się w ustępie trzecim na §. 16. ustęp 3. projektu komisji“.

Ropczyce: Patrz §. 1. Nadto wymaganie z reguły materiału ogniotrwałego niewykonalne, wobec faktu, że włościanie prawie bez wyjątku budują z drzewa. Dozwolona zaś Radzie gminnej atrybucya wyjątkowego uwolnienia stron od tego obowiązku, musi z konieczności stać się regułą.

Rudki: Żądanie stawiania budynków z materiału ogniotrwałego przedwczesne. Zezwolić wyraźnie na stawianie ich z drzewa.

Sambor: Budynki mieszkalne winny być conajmniej na 15 metrów oddalone między sobą, a na 20 metrów od budynków gospodarskich.

Sanok: Oddalenie od sąsiednich budynków winno wynosić 20 metrów, a gdzieby to nie było możliwe, conajmniej 10 metrów.

Sokal: Chaty włościańskie stawiane bywają prawie wyłącznie z drzewa, piece zaś z cegły surowej.

Tarnopol: Dodać przy końcu trzeciego ustępu: „Pozwolenie takie potrzebuje jednak zatwierdzenia Wydziału powiatowego“ inaczej wyjątek ten stałby się regułą.

Określić dokładnie, co ma się rozumieć pod murem pruskim.

Tarnów: Dodać: „Budynki w pobliżu a względnie w bezpośredniem sąsiedztwie gmachu publicznego stawiane, muszą być murowane i nie wolno ich kryć słomą“.

„Budynki drewniane wolno stawiać tylko parterowe na podmurowaniu“ co rozciągnąć wypada i do zdrojowisk oraz miejsc kąpielowych. Piętrowe bowiem budynki drewniane zagrażają w niezwykły sposób życiu ludzkiemu w czasie pożaru.

Trembowla: Odległość w ustępie 3. zmniejszyć z 10 na 5 m. W ostatnim ustępie po słowach: „winny być“ wstawić: „całkowicie murowane z cegły, kamienia lub surówki“, a opuścić słowa projektu.

Zaleszczyki: W powiecie są wsie nie mające kamienia, o cegle wypalonej i mowy być nie może. Należy zamieścić surówkę w szeregu materiałów.

Złoczów: Uznaje potrzebę oznaczenia odległości budynków od sąsiadów i dróg publicznych.

Żydaczów: Drugie zdanie trzeciego ustępu zmienić: „W wyjątkowych okolicznościach służyć będzie Wydziałowi powiatowemu prawo zwolnienia od tego warunku“. Rady gminne bowiem zwykle pomijają względy publiczne.

Żywiec: Oznaczyć minimum odległości budynku z materiału nieogniotrwałego na sześć metrów. Odległość zaś ściany od pieca lub ogniska zmniejszyć na jeden metr.

Lisko: Jeśli projekt niema zamiaru zapobiegania zbytniej i dowolnej parcelacyi gruntów, należałoby zmniejszyć odległość budynku z materiału nieogniotrwałego do 6 m.

§. 18.

Odpowiedzialność za gatunek materiału budowlanego.

Właściciel i kierownik budowy są wspólnie odpowiedzialnymi za użycie tylko dobrego i trwałego materiału, odpowiadającego wymaganiom konstrukcyi.

§. 18.

Odpowiedzialność za gatunek materiału budowlanego.

Kierownik budowy jest odpowiedzialny za użycie tylko dobrego i trwałego materiału, odpowiadającego wymaganiom konstrukcyi.

Cieszanów: Za jakość materiału uczynić odpowiedzialnym nietylko kierownika budowy, ale i właściciela budynku.

Czortków: „Kierownik budowy i jej właściciel są odpowiedzialni za jakość i trwałość materiału, który ma być zastosowanym do konstrukcyi.

Dolina: Wyraz: „tylko dobrego“ zamienić „na zdrowego“.

Mościska: „W razie zaniedbania lub przekroczenia przepisów budowniczych, podpadają stosownej karze tak członkowie Zwierzchności gminnej, jakoteż i prowadzący budowę a nadto ten ostatni pod zagrożeniem rozebrania postawionego budynku, winien jest dodatkowo i przed zaużyciem budynku przepisom budowniczym w zupełności zadość uczynić“.

Nowy Sącz: Patrz §. 39.

Rawa: „Paragraf ten całkiem opuścić jako niemożliwy i bezcelowy. Włościanin bowiem zbiera dłuższy czas fundusze na budowę, a zebrawszy je zakupuje materiał, stara się ostatecznie o konsens, płaci koszta komisyjne znawców, aby nareszcie dowiedział się, że jego materiał jest nieodpowiedni, że zatem jest zrujnowany. Zresztą „wątpliwa trwałość materiału nie uwłącza prawu policyi ogniowej, sanitarnej, lub względom publicznym a nawet bezpieczeństwu życia lub mienia, dotyczy tylko osoby budującego, czyniąc budowę mniej trwałą, ale niepozbawia go możności wykonania budowy. Mogłoby to odnosić się do domów piętrowych, budowy w przedsiębiorstwie, sklepień, różnorodnych pieców, warsztatów, budowli na cele publiczne i przemysłowe. Konstrukcye domów włościańskich są najprostsze i dlatego też, dla możliwych wyjątków trudno robić z przepisu tego regułę ogólną.“

Tarnopol: Utrzymać wniosek Wydziału krajowego. „Podług §. 16. bowiem nie zawsze jest kierownik budowy, w takim więc wypadku nie ciężałaby odpowiedzialność na nikim. Zresztą zachodziłaby tu sprzeczność z §. 16. ustęp 5, gdzie wyraźnie powiedziano, iż za wszelkie uchybienie przeciw przepisom tej ustawy odpowiada tak kierujący budową jak i sam budujący.“

§. 19.

Wysokość izb, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne winny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła. Wysokość izby winna wynosić przynajmniej 250 m., wysokość okna najmniej 80 cm., szerokość najmniej 50 cm., wysokość drzwi najmniej 2 m., szerokość najmniej 1 m.

W każdej izbie przynajmniej jedno okno winno być urządzone do otwierania.

§. 19.

Wysokość izb, wysokość i szerokość drzwi i okien.

Budynki mieszkalne winny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła. Wysokość izby winna wynosić przynajmniej 250 m., wysokość okna najmniej 80 cm., szerokość najmniej 50 cm., wysokość drzwi najmniej 2. m., szerokość najmniej 1 m.

W każdej izbie przynajmniej jedno okno winno być urządzone do otwierania.

Brody: Wysokość izb zredukować na 2·25 m., wysokość drzwi na 1·80 m., a szerokość tychże na 0·90 m.

Cieszanów: Wysokość izby oznaczyć na dwa metry, okna na 0·50 m. lub co najwyżej na 0·80 m., drzwi zaś na 1·50 m.

Końcowy ustęp co do przymusowego urządzenia okna opuścić dla zapobieżenia szykanom ze strony Zwierzchności gminnej lub żandarmeryi.

Husiatyn: Wysokość izby zmniejszyć do 2·10 m.

Jasło: Domaga się postanowienia, aby okna były do otwierania.

Kraków: Dodać, że podane rozmiary okien i drzwi są koniecznym warunkiem udzielenia konsensu.

Lwów: Jako warunek konsensu przy budowlach mniejszych na wsi żądać wysokości izb najmniej 2·20 m., drzwi 1·40 m., a 90 cm. szerokości, okna do otwierania 75 cm. wysokie a 50 cm. szerokie.

Mielec: Żąda okien do otwierania bez podawania ich rozmiarów i bez podawania rozmiarów drzwi.

Mościska: „Izba mieszkalna musi być przynajmniej na 2:50 m. wysoką, zaopatrzoną przynajmniej w jedno okno do otwierania na 80 cm. wysokie a 50 cm. szerokie“.

Nowy Sącz: Dodać ustęp trzeci: „Drzwi stajen i obór winny być urządzone do otwierania na zewnątrz“. Znaną bowiem jest trudność jakiej podlega wyprowadzenie bydła podczas pożaru. Drzwi na wewnątrz otwierane — często paszą lub innymi zawałone przedmiotami, stanowią bardzo ważną w tym razie przeszkodę, która sposób otwierania drzwi na zewnątrz stanowczo usuwa.

Ropczyce: Postanowienia niewykonalne w obec zwyczaju, niemożności ekonomicznej właścian i warunków klimatu.

Sambor: Przemawia za utrzymaniem projektu komisji.

Sokal: Wysokość izb i drzwi chat wiejskich „nieco za wielka“.

Złoczów: Uznaje konieczność potrzeby większego światła i powietrza w mieszkaniach.

§. 20.

Podłoga izb parterowych.

Podłoga izb parterowych w budynkach mieszkalnych, winna leżeć przynajmniej 30 cm. ponad powierzchnią terenu budowlanego, a w miejscu wystawionem na wylew wód, najmniej 32 cm. wzniesioną nad najwyższy, a gdyby to niemożliwem było, nad stan wody powtarzający się w krótkich odstępach czasu.

Do tego przepisu stosować się należy według możliwości także przy przebudowaniu budynków mieszkalnych.

§. 20.

Podłoga izb parterowych.

Podłoga izb parterowych w budynkach mieszkalnych winna leżeć przynajmniej 30 cm. ponad powierzchnią terenu budowlanego, a w miejscu wystawionem na wylew wód, najmniej 32 cm. wzniesioną nad najwyższy a gdyby to niemożliwem było, nad stan wody powtarzający się w krótkich odstępach czasu.

Do tego przepisu stosować się należy według możliwości także przy przebudowaniu budynków mieszkalnych.

Brody: Po słowach: „podłoga izb parterowych w budynkach mieszkalnych“ dodać: „ułożona bądź z tarcieć, cegieł lub płyt kamiennych, bądź nareszcie ubita z gliny“.

Dolina: W drugim ustępie opuścić albo wyrazić „według możliwości“, albo cały ten ustęp.

Husiatyn: Należy dozwolnić budowę chat włościańskich bez podłóg, zalecić jednak przytem „podmurowanie pod ściany lepiątek choćby 15—20 cm.

Jarosław: Wymaganie podłogi i umieszczenie jej 32 cm. nad najwyższy stan wody, w powiecie nie da się ogólnie zastosować. W bardzo wielu wsiach bowiem ziemia zastępuje podłogę, a najwyższy stan wody sięga wyżej połowy izb mieszkalnych.

Lwów: Odstąpić od żądania podłóg w mniejszych chatach włościańskich (§. 3. 4.)

Sokal: Podłogi z desek należą do wyjątków, przeważnie są gliną wylepiane.

Żydaczów: Dodać: „W budynkach położonych w terytorium narażonem na wylewy wód mają być ustawione trwale i wygodne schody na strych“.

Warunek ten jest konieczny aby w razie powodzi umożliwić mieszkańcom rychło schronienie się na strych.

§. 21.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami mieszkalnymi winny być sklepione. Nie wolno urządzać drzwi leżących do piwnic.

§. 21.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami mieszkalnymi winny być sklepione.

Bohorodeczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Cieszanów: Zmienić w ten sposób, że piwnice mają być ile możliwości sklepione.

Rohatyn: Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Zaleszczyki: Kto zna nasze chaty wiejskie przyzna, że takie urządzenie w nich piwnicy jest wprost niemożliwe.

§. 22.

P o w a ł a.

Powała strychowa w budynkach mieszkalnych winna być ogniotrwale urządzona z cegły albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

§. 22.

P o w a ł a.

Powała strychowa w budynkach mieszkalnych winna być ogniotrwale urządzona z cegły surówki, albo polepy z gliny 8 cm. grubej.

Husiatyn: „Powały w chatach bywają stawiane z pręci lub ze strychulców, wylepionych gliną i nalepionych taksamo od strychu“.

Nowy Sącz: Po wyrazach „w budynkach mieszkalnych“ dodać „i stajniach“.

Rohatyn: Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Ropczyce: Postanowić koniecznie, by w istniejących budynkach z ogniskami w pewnym oznaczyć się mającym terminie urządzono powały z desek z polepą ceglaną chociażby z surówki, a to w całym budynku nietylko nad izbą mieszkalną.

Sambor: Powala winna być urządzona nad całym zrębem i ceglami lub polepą z gliny na 8 cm. grubo wylepioną, nadto wszystkie krajne płatwie zrębowe owinięte wałkami słomianymi w glinie maczanymi.

§. 23.

K o m i n y.

Kominy winny być murowane, ściany kominów najmniej 15 cm. grube i 80 cm. nad dach wyprowadzone, wewnątrz komina gładko wytynkowane, a część zewnętrzna w obrębie strychu wyprawiona.

Kominów na belkach lub pokładach drewnianych zakładać nie wolno.

Wszelkie drzewo winno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina. Drzewa w ściany kominowe wpuszczać nie wolno.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. średnicy. Jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk ma wynosić najmniej 20 cm.

Wszystkie kominy, a szczególnie wąskie (cylindrowe), winny być ile możliwości w pionowym kierunku stawiane.

Nad podłogą, gdzie kominy wąskie się położają, również na strychu winny być zaopa-

§. 23.

K o m i n y.

Budowania domów i chat mieszkalnych bez kominów zabrania się bezwarunkowo.

Kominny winny być z reguły murowane z cegły palonej lub kamienia, ściany kominów najmniej 15 cm. grube i 80 cm. nad dach wyprowadzone, wewnątrz komina gładko wytynkowane, a część zewnętrzna w obrębie strychu wyprawiona.

Kominów na belkach lub pokładach drewnianych zakładać nie wolno.

Wszelkie drzewo winno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina. Drzewa w ściany kominowe wpuszczać nie wolno.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat, a otwór kominów wąskich (cylindrowych) najmniej 15 cm. średnicy. Jeżeli zaś do jednego przewodu wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk ma wynosić najmniej 20 cm.

Wszystkie kominy, a szczególnie wąskie

trzone 1:50 m. nad posadzką lub polepą w podwójne żelazne drzwiczki do czyszczenia, dające się szczelnie na klucz zamykać. Materiał drewniany znajdujący się w pobliżu tych drzwiczek powinien być ogniochronnie osłonięty.

(cylindrowe), winny być ile możności w pionowym kierunku stawiane.

Nad podłogą, gdzie kominy wąskie się poruczają, również na strychu winny być zaopatrzone 1:50 m. nad posadzką lub polepą w podwójne żelazne drzwiczki do czyszczenia, dające się szczelnie na klucz zamykać. Materiał drewniany, znajdujący się w pobliżu tych drzwiczek, powinien być ogniochronnie osłonięty.

Wyjątkowo można mniej zamożnym dozwalać budowania kominów z cegły surowej pod warunkiem, że kominy takie do wysokości 30 cm. nad poziom budowlany będą podmurowane z kamienia lub cegły palonej.

Bohordczany: Utrzymać tekst projektu komisji administracyjnej.

Cieszanów: Zamiast podwójnych drzwiczek żelaznych w kominach budynków włościańskich zastąpić je dwoma ceglami do wyjmowania. Dozwolilić mniej zamożnym także budowania kominów plecionych czyli wałkowanych, które niemniej są dobre i celowi odpowiadają.

Czortków: „Kominy muszą być murowane z cegły palonej lub kamienia etc“.

Ustęp 8 opuścić zupełnie. Bardzo wielka ilość pożarów powstaje rok rocznie z wadliwości kominów. Niechby proponowana ustawa choć tyle zdziałała, żeby wszystkie kominy były porządnie murowane. Z surówki źle wyrobionej i niewyschniętej żaden pożytek, a oszczędność nieznaczna. Nadto wyjątek co do surówki stałby się regułą.

Dolina: Dodać koniecznie zezwolenie przy budowie chat włościańskich na stawianie kominów wałkowanych należyte zewnątrz i wewnątrz gładko gliną maszczonych.

Grybów: Oświadcza się przeciw obowiązkowi stawiania kominów, gdyż jak doświadczenie uczy, wskutek niedbałości włościan i kominarzy wędrownych ogień częściej powstaje w chatach z kominami.

Husiatyn: „Kominy wystarczą do teraz używane, byle dobrze wylepione i pół metra ponad dach wyprowadzone.“

Jasło: Domaga się stanowczego postanowienia aby kominy murowano i wyciągano po nad dach na jeden metr.

Kołomyja: Wykonanie natrafi na opór włościan z powodu znacznych kosztów materiału, trudności dostania rzemieślnika i braku zdolnego mularza. Po miasteczkach należy z całą surowością przestrzegać.

Kraków: Ustęp 7 nakazujący robienie otworu w kominie na strychu z żelaznymi drzwiczkami, jest niebezpiecznym postanowieniem a niekoniecznie potrzebnym, z góry można przypuścić że nigdzie drzwiczki te na klucz nie będą zamykane, a rzadko gdzie będą podwójne i żelazne.

Lwów: Jak przy §. 3. 4. 7. 8. Przy budowlach mniejszych na wsi żądać jako warunek konsensu wyprowadzenia komina z cegieł o jeden metr nad dach.

Mielec: Oświadcza się za konieczną potrzebą kominów w każdym domu.

Mościska: „Budynek mieszkalny musi być zaopatrzony w odpowiednio murowany, na jeden metr ponad dach wystający komin“.

Myślenice: Zakazać budowy domów i chat bez kominów bezwarunkowo i dodać „nawet na letnie mieszkanie przeznaczonych“. Domy bowiem te ostatnie przechodzą w drodze spadku na dzieci, które je potem stale zamieszkują.

Przemysłany: Dodać koniecznie: „Budowanie chat mieszkalnych bez murowanego z kamienia i cegieł komina dla ubogiej ludności po wsiach wyjątkowo dozwolone być może tylko wtedy, jeżeli zamierzający budować chatę mieszkalną nie posiada żadnego majątku i wyłącznie z zarobku się utrzymuje a dotyczący konsens na budowę przez Wydział powiatowy po poprzednim dochodzeniu delegata tegoż Wydziału zatwierdzony zostanie“.

Rohatyn: Pierwsze zdanie 7. ustępu zmienić: „Kominy mają być w stosownych miejscach zaopatrzone w otwory o podwójnych żelaznych drzwiczkach szczelnie na klucz zamykających się, a to celem umożliwienia czyszczenia tychże“.

Ropczyce: Postanowić aby w istniejących budynkach w przeciągu dwóch lat wszystkie budynki mieszkalne lub z ogniskami zaopatrzone zostały w kominy murowane od gruntu.

Rudki: Żądać z całą bezwzględnością kominów ogniotrwałych.

Sambor: Dozwolnić budowę kominów tylko nad powalę, jako łatwiejszych do czyszczenia od kominów nad dach wyciągniętych zwykle nieczyszczonych lub źle zbudowanych.

Sokal: Kominy w chatach są plecione z chrustu lub słomy i grubo gliną wylepiane; kominy murowane uważać należy za niedostępne dla biednych chałupników.

Tarnopol: Dodać w ustępie 8 po słowie: „kominów“ słowa: tak zwanych polskich t. j. z dołu czyszczonych“. Komin bowiem przełazowy ze surówki zetrzy się w górnej części i strupieszje.

Turka: Ustanowić termin przejściowy 2 lat do zupełnego wykonania ustawy dla ubóstwa, braku murarzy, cegły, kosztu. Tymczasem zaś pozwolić na wyprowadzenie kominów nad powalę lub z kapy nad ogniskiem lub piecem piekarskim dać wylot dla dymu do sieni.

Wadowice: Każdy budynek mieszkalny winien mieć komin.

Złoczów: Uznaje konieczność murowanych kominów w każdej chacie wiejskiej.

Żydaczów: Proponuje następujące zmiany:

1. Budowy kominów z kamienia nie można dozwalać; kamień bowiem zwłaszcza wapienny pod wpływem gorąca psuje się i pęka tworząc w ten sposób szpary.
2. Podwójne drzwiczki żelazne mają być szczelnie zamykane ale nie na klucz, który łatwo może się zatrzeć, w skutek czego trudno by dostać się do komina.
3. W razie budowy komina z surówki, musi być część wystająca nad dach, murowaną z cegły palonej, surówka bowiem na powietrzu rychło się psuje.

§. 24.

Piece piekarskie. Wędzarnie.

Piece piekarskie i w ogóle piece do celów przemysłowych należy umieszczać w lokalu sklepionym. Podłoga przed ogniskiem winna być ogniotrwale urządzoną.

Ściany w wędzarniach muszą być sporządzone z materiału ogniotrwałego i zaopatrzone w drzwi żelazne lub przynajmniej blachą od środka obite. Wędliny tylko na hakach lub prętach żelaznych zawieszać wolno.

§. 24.

Piece piekarskie. Wędzarnie.

Piece piekarskie do celów przemysłowych, należy umieszczać w lokalu sklepionym. Podłoga przed ogniskiem winna być ogniotrwale urządzoną.

Ściany w wędzarniach muszą być sporządzone z materiału ogniotrwałego i zaopatrzone w drzwi żelazne lub przynajmniej blachą od środka obite. Wędliny tylko na hakach lub prętach żelaznych zawieszać wolno.

Jaśło: Żąda, aby piece i piekarniki były murowane.

Limanowa: Opuścić wyraz „piekarskie“.

Zaleszczyki: Nieda się w powiecie zastosować.

§. 25.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe należy stawiać, jeżeli tylko można, w odrębnym zabudowaniu. Stanowczo wzbronionem jest jednak ustawianie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym równie jak urządzenie sklepień lub pował nad nimi.

Tylko w razie udowodnionej konieczności dopuszczoną być może lekka powała.

§. 26.

Piece w izbach.

Piece w izbach, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, winny być podmurowane na 30 cm., a piece na nóżkach stojące na 15 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę zabezpieczyć od ognia.

Pieców żelaznych nie wolno tam używać, gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Nie wolno także zastępować kominów murowanych rurami blaszanymi wewnątrz budynku, ani też przeprowadzać takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzania dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub na inne miejsce otwarte.

§. 25.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe należy stawiać, jeżeli tylko można, w odrębnym zabudowaniu. Stanowczo wzbronionem jest jednak ustawianie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, równie jak urządzenie sklepień lub pował nad nimi.

Tylko w razie udowodnionej konieczności dopuszczoną być może lekka powała.

§. 26.

Piece w izbach.

Piece w izbach, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, winny być podmurowane na 30 cm., Przed drzwiczkami pieców należy podłogę zabezpieczyć od ognia.

Pieców żelaznych nie wolno tam używać gdzie się wyrabia lub gromadzi materiał łatwo zapaleniu podlegający. Nie wolno także zastępować kominów murowanych rurami blaszanymi wewnątrz budynku, ani też przeprowadzać takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Rury do odprowadzania dymu nie mogą wychodzić na dziedziniec lub na ulicę.

Bohordczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału kraj.

Cieszanów: Uzupełnić: „przed drzwiczkami pieców należy podłogę wyłożyć ceglami.

Czortków: Ustęp trzeci uzupełnić: „Rury do odprowadzenia dymu muszą być wyciągnięte o 0.80 m. ponad dach.

Jasło: Piece mają być murowane.

Nadwórna: Dodać: „W wyjątkowych wypadkach może Rada gminna zezwolić, by w izbach mieszkalnych mogły być urządzone kuchnie, (które wraz z piecem piekarskim stanowią piec ogrzewalny) bite z dobrze wymieszanej gliny do grubości 15—20 cm.“ — takowe bowiem po wypaleniu są również ogniotrwałe jak z cegły i takie piecy są w powiecie powszechnie.

Rohatyn: Pierwszy ustęp zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego, drugi zgodnie z wnioskiem Komisji administr., (zgodny z Wydz. krajowym), trzeci opuścić zupełnie.

Sokal: Włoszanie stawiają piecy z cegły surowej.

§. 27.

Kuchnie.

Podłoga kuchni powinna być dokoła ogniska kamieniem lub cegłą wyłożona.

§. 27.

Kuchnie.

Pod ogniskiem i na 80 cm. w około ogniska nie wolno urządzać podłogi z desek.

Nad ogniskiem otwartem należy tak umieścić kapę murowaną lub blaszaną, by po wszystkich stronach o 30 cm. wystawała nad krawędź kuchni. Dym z otwartych ognisk tylko przezelazowymi kominami odprowadzać wolno.

W kuchniach angielskiemi zwanymi należy dla odprowadzania pary urządzać otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznemi.

Nad ogniskiem otwartem należy tak umieścić kapę, by po wszystkich stronach o 30 cm. wystawała nad krawędź kuchni. Dym z otwartych ognisk tylko przezelazowymi kominami odprowadzać wolno.

W kuchniach angielskiemi zwanymi należy dla odprowadzania pary urządzać otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznemi.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administracyjnej.

Sokal: Kuchnie angielskie stawiane są tylko przez zamożnych i inteligentniejszych włościan.

Limanova: W pierwszym ustępie żąda oznaczenia odległości na 60 cm.

§. 28.

Stodoły, szopy, drewnitnie i t. p.

Stodoły, szopy drewnitnie i inne tego rodzaju budynki muszą być od budynków mieszkalnych i kuchni przynajmniej przestrzenią 15 m. oddzielone. Tylko wówczas, jeżeli zarówno budynki mieszkalny lub kuchnia jak stodoła, szopa, drewnitnia lub inny tego rodzaju budynek wystawiony jest z materiału ogniotrwałego i ogniochronnie krytym, można przestrzeń tę zmniejszyć do 6 m. lub nawet budynek bezpośrednio przybudować. W tym ostatnim wypadku winien być taki budynek trwałym murem ogniochronnym, wystającym przynajmniej 35 cm. nad szczyt dachu, oddzielonym od budynku mieszkalnego lub kuchni.

§. 28.

Stodoły, szopy i t. p.

Stodoły, szopy i inne tego rodzaju budynki przeznaczone do przechowywania łatwo zapalnych przedmiotów, muszą być od budynków mieszkalnych i kuchni przynajmniej przestrzenią 10 m. oddzielone. Takie budynki tylko wówczas przybudować można do domu mieszkalnego lub kuchni, jeżeli przyległe izby mieszkalne, względnie kuchnia oddzielone zostaną trwałym murem ogniochronnym wystającym przynajmniej 35 cm. nad szczyt dachu.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administr.

Brody: Dodać także „brogi“, które niemniej grożą pożarem.

Chrzanów: Dla zrozumiałości określić, że mur przedziałowy (ogniochronny) ma być najmniej 45 cm. gruby, z obu stron otynkowany i ponad dach przynajmniej 30 cm. wyciągnięty.

Jarosław: Postanowienie co do odległości jest niewykonalne, ubożsi bowiem posiadają bardzo mało przestrzeni pod place budowlane.

Należałoby nadać prawo Zwierzchności gminnej, względnie Wydziałowi powiatowemu, aby w wypadkach wyjątkowych odległość tę zmniejszyć lub uwolnić od obowiązku stawiania muru ogniochronnego.

Jasło: Stajnie, chlewy i gnojownie mają być oddalone od domów mieszkalnych.

Kolbuszowa: Oddzielanie domu mieszkalnego murem ogniochronnym od szopy, stajni i t. d. jakkolwiek bardzo pożądane, mogłoby być wykonywane tylko przez bogatszych. Z powodu wolności bowiem dzielenia gruntów, posiadłości są bardzo małe i ubogie, nie ma więc za co stawiać muru, ani nie można też budynków odsunąć.

Kraków: Patrz §. 17.

Nadto domaga się postanowienia zakazującego łączenia stajen i chlewów pod tym samym

dachem z domem mieszkalnym, a przynajmniej zabronienia urządzania jednego wejścia do mieszkania i stajen.

Limanowa: Dodać: „gdzie na to przestrzeń dozwala (po 15 m. długości).

Lwów: Jak przy §. 1., 3. i 4. Budynki gospodarskie przy mniejszych budowlach włościańskich nie powinny podlegać i przepisom choćby ograniczonym.

Myślenice: Dodać: „Stajnie mają być przynajmniej sienią oddzielone od mieszkania“.

Nowy Sącz: (Patrz §. 19. i 22.) Dodać na końcu: „Przepis ten ostatni jednak nie stosuje się do wąskich, pod przedłużeniem krokiew głównego dachu jedynie leżących przystawek, które służąc do pomieszczenia ziemiopłodów (paszy) mniej zamożnym zagrodnikom, dają zarazem ochronę od wiatru. Szerokość tych przystawek nie może przenosić trzech metrów“. Dodatek ten, względnie to ułatwienie jest potrzebne:

1) Rolnik mało zamożny nie mający ani potrzeby, ani środków do postawienia osobnej lub murem oddzielonej stodoły czy szopy, nie mógłby pomieścić zbiorów lub sprzętu inaczej, jak na poddaszu przestrzeni mieszkalnej, a więc w bezpośrednim zetknięciu z kominem, co niebezpieczeństwo pożaru stanowczo zwiększa.

2) Wyprowadzenie muru ogniochronnego ponad dach zabudowania stanowczo nie da się pogodzić z konstrukcją naszych chat wiejskich.

3) Mur taki w miejscowościach gdzie trudno o cegłę z kamienia wzniesiony, czyniłby tak mieszkanie jak szopę wilgotnemi, a przeto dla zdrowia mieszkańców i przechowania paszy szkodliwemi.

4) Jak doświadczenie uczy, wypadków pożaru wzniesionego w przestrzeniach takich o jakich we wniosku mowa, a zwykle przez uboższych włościan używanych, jest bardzo mało, w przestrzeniach tych bowiem wystarczających zaledwie na pomieszczenie niezbędnej paszy lub sprzętu, brak miejsca na wykonywanie robót ze światłem lub przebywanie z fajką, które zazwyczaj jedyną są przyczyną przypadkowego wzniesienia pożaru u naszych włościan.

Ropczyce: Patrz §. 1.

Rudki: Patrz §. 31.

Sambor: Przemawia przeciw obowiązkowi wyciągania muru ohniochronnego i przeciw dozwoleniu przybudowywania stajen, szop etc. które winny być stawiane co najmniej na 20 m. od budynku mieszkalnego i co najmniej na 20 m. między innymi budynkami.

Sanok: Patrz §. 17.

Tarnopol: Niewiadomo od którego budynku mieszkalnego, własnego czy sąsiada. Postanowić że budynków gospodarczych nie wolno stawiać w linii frontowej z budynkami mieszkalnymi lecz za nimi w głębi gruntu najmniej na 10 m. odległości.

Trembowla: Zmniejszyć przestrzeń z 10 na 5 m.

Turka: Bezwarunkowo zabronić tworzenia mieszkania ze stajni, lub mieszkania razem z bydłem, nierogacizną i t. d.

Zaleszczyki: Całe obejście wieśniaka za szczupłe na podobne odległości.

Złoczów: Patrz §. 17.

Żywiec: „Stajnie na bydło i składy na nawozy winny być w pewnej odległości od domu mieszkalnego umieszczone, a od drogi publicznej co najmniej na 20 m. oddalone“.

§. 29.

Suszarnie cegielnie i piece do wypalania wapna.
Suszarnie na owoce, len lub konopie winny być od innych budynków przynajmniej 30 m oddalone.

§. 29.

Suszarnie, cegielnie i piece do wypalania wapna.
Suszarnie na owoce, len lub konopie winny być od innych budynków przynajmniej 30 m. oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowań.

Piece do wypalania wapna lub cegły mogą stać jedynie poza obrębem zabudowań.

Bohorodczany: Odległość 30 metrów jest zanadto bliską, doświadczenie bowiem poucza, że w gminach wiejskich co najmniej 50% pożarów spowodzają suszarnie, kuźnie, i tego rodzaju zakłady, dlatego odległość ta winna być oznaczoną na 50 m.

Jako 3. ustęp zaś dodać: „Równie i składy wszelkiego rodzaju drzewa i gontów, mogą być urządzone litylko poza obrębem zabudowań“

Czortków: Ustęp 2. ma brzmieć: „Piece do wypalania wapna lub cegły mogą stać jedynie poza obrębem osady w odległości co najmniej 30 m. od najbliższego budynku“.

Dolina: Pociągnąć pod rygor ustawy i suszarnie istniejące.

Tarnopol: Dodać w drugim ustępie: „również w odległości najmniej w 30 m. od tychże“ a to z tych samych względów, co i w pierwszym ustępie.

Żywiec: Odległość wapienników oznaczyć co najmniej na 50 m. od zabudowań.

§. 30.

Kuźnie.

Kuźnie winny być oddalone od innych budynków przynajmniej o 30 m. lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych.

Bohorodczany: „Kuźnie kowalskie, jeśli nie są urządzone z ogniotrwałego materiału, muszą być oddalone od zabudowań przynajmniej na 50 metrów i mieć ściany wewnątrz i zewnątrz dobrze wytynkowane lub wylepione gliną a ognisko i ściany obok niego muszą być murowane“.

„Kuźnie zaś stawiane w bliższej odległości od budynków muszą być bezwarunkowo całe murowane, sklepiene, z dachem metalowym, a komin wymurowany do 80 cm. po nad dach musi mieć od ujścia blaszaną rurę do wysokości 1 m. b. z blaszaną kapą na wierzchu“.

„Pod jednym dachem z budynkami mieszkalnymi lub gospodarczymi nie wolno kuźni urządzać“.

Cieszanów: Postanowienie to usunąć całkiem jako po wsiach niewykonalne. Kuźnie bowiem zwykle są w ten sposób budowane, że część budynku jest zarazem mieszkaniem kowala, lub też graniczą bezpośrednio z jego lub sąsiadów zagrodą. Zresztą iskry wylatujące są słabe, gasną zaraz i niebyło w powiecie z tego powodu wypadku pożaru.

Myślenice: Postanowienie o kuźniach koniecznie wstawić do ustawy — tak jak Komisya admin. proponuje.

§. 30.

Pokrywanie dachów.

Budynki, które stosownie do postanowień §. 17. z materiału ogniotrwałego stawiane być mają, winny być ogniotrwale krytymi.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrycia dachu — z wyjątkiem słomy, trzciny i szuwaru — jest tylko tam dozwolone, gdzie podług §. 17. tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy gmachu.

§. 31.

Pokrywanie dachów.

Budynki, które stosownie do postanowień §. 17. z materiału ogniotrwałego stawiane być mają, winny być ogniotrwale krytymi.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrycia dachu — z wyjątkiem słomy, trzciny i szuwaru — jest tylko w tych wypadkach dozwolone, w których podług §. 17. tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy.

Dachów nawet na zabudowaniach gospodarskich słomą, trzcinaą ani szuwarem pokrywać nie wolno. Tylko, jeżeli odległość budynku od sąsiednich wynosi przynajmniej 15 m. i budynek, o którego pokrycie rozchodzi się szeregiem drzew oddzielnym jest od sąsiednich, może Zwierzchność gminna wyjątkowo zezwolić na pokrycie dachu słomą, trzcinaą lub szuwarem.

Pokrywania dachów chat włościańskich i zabudowań gospodarskich słomą, trzcinaą, szuwarem i t. p. może Zwierzchność gminna dozwalać tylko wówczas, jeśli zamierzona budowa od budynków zawierających ogniska — względnie zaś zamierzona budowa chaty z ogniskiem oddaloną będzie od innych budynków o 15 m. a nadto od budynków sąsiednich oddzieloną zostanie szeregiem drzew liściastych.

Biała: Domaga się ustanowienia minimalnej odległości budynków jednego od drugiego.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Borszczów: Wskutek parcelacyi gruntów postanowienia co do odległości niewykonalne.

Brody: Odległość budynków słomą krytych, które zachowają się u nas jeszcze wiekami, zmniejszyć co najmniej do 750 m., zwłaszcza że wprowadzony w większej części patent z 18. lipca 1786. wymaga tylko 3 sążni.

Brzesko: Dozwolić już z ustawy na krycie słomą budynków drewnianych, jeśli będą o 9 m. oddalone od sąsiednich budynków.

Chrzanów: Zabronić bezwarunkowo krycia dachów słomą, trzcinaą, szuwarem etc., lub ostatecznie dozwolić tylko w miejscach gdzie istniejące już drzewa zasłaniają sąsiednie budynki.

Cieszanów: Skrócić ustęp drugi w ten sposób, że „co do innych budynków, o których ustęp pierwszy nie wspomina, pozostawia się właścicielowi wybór materiału do pokrycia dachu. Wskutek parcelacyi gruntów postanowienia co do odległości domów niewykonalne.

Czortków: Zmienić ustęp 3: „Pokrywanie dachów chat włościańskich i zabudowań gospodarskich słomą, trzcinaą, szuwarem i t. p. jest zabronione, wyjątkowo może Zwierzchność gminna dozwalać użycia tych materiałów, jeśli“ i t. d. W ustępie 2-im opuścić słowo: „z wyjątkiem słomy, trzciny i szwaru“.

Drohobycz: Zaznacza trudność z powodu rozparcelowania gruntów.

Grybów: Oświadcza się przeciw obowiązkowi pokrywania dachów gontem zamiast słomy (w uboższych lub w pewnych okolicach).

Husiatyn: Zwraca uwagę na trudność z powodu wolności dzielenia gruntów.

Kałuż: „ „ „ „ „ „ „ „

Kolbuszowa: „ „ „ „ „ „ „ „

Kołomyja: „Przy naszych stosunkach głównie powinna ustawa wymagać, by po wsiach odległość pojedynczych budynków wynosiła conajmniej 12 metrów i aby budynki były odgraniczone drzewami. Zwierzchność gminna winna po wsiach z całą stanowczością czuwać nad tem oddaleniem.

Kraków: Patrz § 17.

Limanowa: Opuścić drugi i trzeci ustęp projektu Wydziału krajowego.

Mielec: Przy nowych budynkach ma być pewna odległość od istniejących zachowaną. Nieządać dachów ogniotrwałych.

Mościska: „Budynek mieszkalny ma być oddalony przynajmniej na 10 metrów od wszelkich innych obok niego stojących budynków mieszkalnych i gospodarczych“.

Myślenice: Jak przy §. 17.

Nowy Targ: Jak przy §. 17.

Ropczyce: Patrz §. 1. Postanowienie zabraniające używania do pokrycia dachu słomą niewykonalne w obec zwyczaju, niemożności ekonomicznej włościan i klimatu kraju.

Rudki: Dozwolić krycia dachów słomą, trzcinaą, szuwarem etc. a dbać tylko o należyłą odległość podobnych budynków

Rzeszów: Postanowienie co do odległości domów nieogniotrwale krytych, niewykonalne w obec rozparcelowanych — wąskich gruntów, oświadcza się także przeciw ogniotrwałemu pokrywaniu dachów, w obec niemożności włościan i własnej produkcji słomy.

Samboor: Patrz §. 17. i 28.

Sanok: Patrz §. 17.

Skalāt: Wskutek dozwolonej parcelacyi grunta są tak rozdrobnione, że odległość 15 metrów stanowczo za wielka — niżyc do 10 metrów.

Sokal: „Dachy chat włościańskich i budynków gospodarczych są obecnie wyłącznie słomą kryte, gdyż pokrycie to wyprodukowane z ich własnej roli nie włościan nie kosztuje. Gdyby jednak poszywanie słomą dozwolone było tylko co do tych budynków, które o 15 m. oddalone są od budynków sąsiednich, natenczas wielu włościan dla braku fundusów na zakupno gontów niemogłoby wcale stawiać chat, stodół i innych budynków“.

Tarnopol: Zezwolenia wyjątkowe z tego paragrafu winny zależeć od zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Tarnów: Patrz §. 17.

Trembowla: Na Podolu niewykonalne dla braku materiału.

Zaleszczyki: „Stylizacya tego paragrafu jest dla nas niezrozumiałą i nam się zdaje, że w nadmienieniu o słomie, trzcinie i szuwarze ustęp drugi jest sprzeczny z trzecim. Potrzebę szeregu drzew oddzielających budynek słomą kryty od budynków sąsiednich uznajemy konieczną.

Złoczów: Patrz §. 17.

§. 31.

Wychodki.

Przy każdym budynku mieszkalnym winny być wybudowane wychodki z łatwym i trwałym odpływem dla nieczystości.

Rada gminna wyda dla każdej miejscowości przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne.

Każdy zbiornik taki winien być oddalony przynajmniej o 2 m. od granicy sąsiedniej, a o 10 m. od najbliższej studni.

Biała: Domaga się postanowień o wychodkach.

Bohorodczany: Utrzymać projekt Wydziału krajowego.

Kraków: Domaga się postanowień co do urządzenia dołów kloacznych gnojników i t. p. Nawozy mają być odsunięte przynajmniej na 3 metry od domów mieszkalnych i dróg publicznych, od których mają być parkanem osłonięte. (Patrz §. 32.).

Lwów: Domaganie się zbiorników na nieczystości uważa za szkodliwe z powodu, że zbiorników tych nikt czyścić nie będzie.

Myślenice: Domaga się pozostawienia postanowień o wychodkach, któreby miały odpływ do gnojowisk.

Żydaczów: Wstawić paragraf: „Przy każdym nowym budynku mieszkalnym, mają być albo wybudowane wychodki z łatwym i trwałym odpływem dla nieczystości, albo przynajmniej urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne. Każdy zbiornik taki winien być oddalony przynajmniej o 2 m. od mieszkań a o 10 m. od studni“. Jeśli bowiem przy sposobności wydania ustawy budowniczej nie skorzysta się, by i pod względem sanitarnym coś zdziałać wówczas szkoda wszelkich wysiłków dla zapobieżenia epidemiom i t. p., gdyż nie da się zapobiedz, by kał i nieczystości niedostawały się do studni lub niezawilgoçały mieszkań.

§. 32.

Odprowadzanie nieczystości od budynków.

Odprowadzanie nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo zabronione, nawet przy budynkach już istniejących.

§. 32.

Odprowadzanie nieczystości od budynków.

Odprowadzanie nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo zabronione, nawet przy budynkach już istniejących.

Kraków: Domaga się wyraźnych postanowień co do urządzenia gnojowisk, dołów kloaczych itp. oraz zakazu łączenia stajen i chlewów z mieszkaniem, a przynajmniej zakazu urządzania jednego wejścia do stajen i mieszkania.

Lwów: Urządzanie zbiorników na nieczystości uważa za szkodliwe z powodu, że nikt zbiorników tych czyścić nie będzie.

Myślenice: Patrz §. 31.

Sambor: Domaga się oddalenia gnojowisk od mieszkań.

Tarnopol: Postanowienie to jako dla wsi niepraktyczne a nawet szkodliwe, opuścić.

Turka: Postanowienie to nie wszędzie możliwe do wykonania chyba kopiąc doły i wywożąc z nich nieczystości w pewnych terminach krótkich.

Żydaczów: Patrz §. 31/b.

Żywiec: Patrz §. 28.

§. 33.

S t u d n i e.

Gdzie miejscowe stosunki tego wymagają, a nie zachodzą nadzwyczajne trudności, budujący jest obowiązany urządzić na gruncie budowlanym studnię w odległości przynajmniej 10 m. od jam kloaczych, kanałów i gnojowisk.

§. 33.

S t u d n i e.

Studnie mogą być urządzone tylko w odległości przynajmniej 15 m. od jam kloaczych, kanałów i gnojowisk.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu komisji administr.

Cieszanów: Zmniejszyć odległość studzien od jam kloaczych, kanałów i gnojowisk z 15 na 10 m. i nakazać ocembrowanie studzien przynajmniej na 1 metr nad poziom ziemi.

Czortków: Dodać: „Studnie winny być ocembrowane na 0-80 m. ponad poziom terenu“.

Tarnopol: Odległość ustanowić co najmniej na 15 m. jeśliby utrzymał się wniosek Wydziału krajowego co do obowiązku urządzania wychodków, w przeciwnym razie dość 8. m.

Żydaczów: Patrz §. 31/b.

§. 34.

Ogrodzenia, płoty.

Jaki materiał dozwolany być może do urządzenie ogrodzeń, zastosować się należy do zwyczajów miejscowych.

Odległość ogrodzeń od dróg krajowych, powiatowych i gminnych ma wynosić najmniej 30 ctm.

Na ogrodzeniach wzdłuż dróg publicznych wszystkich kategorii i takich, które dotyczą zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich, nie wolno

urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, perzu, odpadków łądyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów:

Bohorodczany: Opuścić ten paragraf, gdyż odgrodzenia z czegokolwiek są urządzone, przyczyniają się zawsze do ubezpieczenia własności i do zapobieżenia procesom; a ponieważ nie wszędzie mogą być podług jednego urządzone prawidła, więc ich też ograniczeniami utrudniać nie można.

Czortków: patrz §. 11.

Dolina: Odległość podana ogrodzenia ma być liczoną „od rowu“ drogi, włościanie bowiem ciągle posuwają płoty i zewężają drogę.

Husiatyn: Patrz §. 11.

Jarosław: Odległość ogrodzeń od dróg wszelkich, winna wynosić co najmniej 50 cm.

Kraków: „Pierwszy ustęp jako właściwie nie mówiący możnaby opuścić. W drugim ustępie odległość 30 cm. ogrodzeń od dróg jest za małą, możnaby zastrzedz 50 cm. którą liczyć należy od kontrszkarpy drogi, a w jej braku od zewnętrznego brzegu rowu lub rynsztoku. Najstosowniej byłoby: „Ogrodzenia obok dróg kraj. powiat. lub gminnych mają być oddalone od kontrszkarpy drogi odnośnej najmniej na 30 do 50 cm. gdzie zaś kontrszkarpy niema na 50 cm. względnie na metr od zewnętrznego brzegu rowu lub rynsztoku“.

Nadwórna: Odległość odgrodzeń od dróg oznaczyć najmniej na 50 cm. od zewnętrznej krawędzi rowu — do płotów używane są bowiem koły wierzbowe, które się przyjmują i następnie zacieniają drogę.

Nisko: Oznaczyć jasno czyli odległość budynku lub płotu ma być rozumianą od drogi samej, czy też brzegu rowu.

Nowy Sącz: Do drugiego ustępu dodać należy: „od zewnętrznego rowu drogi tam gdzie rów ten jest widoczny, inaczej o 5·70 m. od osi drogi krajowej lub powiatowej, a o 5·30 m. od osi drogi gminnej“.

Rawa: Odległość ogrodzeń (30 cm.) jest za małą — powstała chyba z pomyłki — winna wynosić co najmniej 1 do 1½ łokcia.

Rudki: Wyraźnie postanowić, iż stawianie płotów z trzciny zabronione.

Skalań: Oznaczyć dokładnie punkt, od którego ma być liczoną odległość płotu.

Tarnopol: Odległość oznaczyć na 3 metry a nie 30 cm.

Trembowla: Zakaz niewykonalny dla braku materiału na Podolu.

Wadowice: Postanowienie co do odległości sprzeciwia się obowiązującym przepisom drogowym, wymagającym znaczniejszej odległości.

§. 34.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynku słomą, trzcina lub szuwarem pokrytym być mającego, cięży na budującym obowiązek, oddzielenia go szeregiem drzew od innych budynków tak swoich, jak sąsiednich.

§. 35.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynku słomą, trzcina lub szuwarem pokrytym być mającego, cięży na budującym obowiązek, oddzielenia go szeregiem drzew od budynków sąsiednich.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Chrzanów: Jak przy §. 31.

Kołomyja: Zwierzchności po wsiach winny z całą stanowczością przestrzegać i czuwać.

Kraków: Dla usunięcia wątpliwości, czy przepis ten podpada pod sankcyę karną z §. 45. i 48.

może byłoby stosownem dodać na końcu „pod zagrożeniem skutków z §. 45. i 48.“, a na końcu wyraz „sąsiednich“ dokładniej oznaczyć, względnie zastąpić wyrazem „sąsiadów“.

Sambor: Domaga się utrzymania tego postanowienia.

Zaleszczyki: Patrz §. 31.

ROZDZIAŁ III.

Zamieszkanie nowych budynków i utrzymanie istniejących.

§. 35.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkane ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia Zwierzchności gminnej.

Przed daniem takiego pozwolenia musi się odbyć na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Według wyniku tych oględzin załatwi Zwierzchność gminna prośbę budującego.

ROZDZIAŁ III.

Zamieszkanie nowych budynków i utrzymanie istniejących.

§. 36.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkane ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia Zwierzchności gminnej.

Przed daniem takiego pozwolenia musi odbyć się na miejscu komisyjne zbadanie stanu budynku pod względem sanitarnym i bezpieczeństwa publicznego.

Według wyniku tych oględzin załatwi Zwierzchność gminna prośbę budującego.

Czortków: W ustępie 2. dodać: „bezpłatne“ zbadanie etc., a dalej dodać: „tylko dla znawców nie będących urzędnikami gminnymi uściślić ma budujący do rąk Naczelnika gminy takse, której wysokość ustanowi Rada gminna“.

Dolina: Ustanowić koniecznie stały termin dla zapobieżenia szykanom Zwierzchności gmin.

Jarosław: Konsensu na zamieszkanie wymagać tylko przy budynkach murowanych.

Kraków: Dla usunięcia wątpliwości co do składu komisji, postanowić „ . . . przed daniem takiego pozwolenia musi Naczelnik gminy lub jego zastępca z jednym asesorem w obecności budującego, a w razie potrzeby z przybraniem rzeczoznawcy zbadać na miejscu stan budynku pod względem sanitarnym“ itd.

Sokal: Zachowanie tej formalności narażałoby strony na wydatki i zwłokę w zamieszkanu, zwłaszcza że w wielu gminach niema pisarza gminnego na miejscu, któryby pozwolenie napisał.

§. 36.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać go w dobrym stanie, czysto i porządnie. Winien mianowicie zapobiegać wszelkim uszkodzeniom, które mogłyby niekorzystnie oddziaływać na bezpieczeństwo publiczne lub na zdrowie mieszkańców.

Biała: Jak przy §. 31 b.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Jasło: Jak przy §. 28.

§. 37.

Utrzymanie istniejących budynków.

Każdy właściciel budynku jest obowiązany utrzymywać go w dobrym stanie, czysto i porządnie. Winien mianowicie zapobiegać wszelkim uszkodzeniom, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu publicznemu lub zdrowiu mieszkańców.

Kraków: Jak przy §. 28 i 31 b. i 32.

Lwów: Jak przy §. 28 i 32.

Myślenice: Jak przy §. 28 i 31 b. Ponadto: Nawozy mają być na odległość przynajmniej trzech metrów od budynków mieszkalnych i drogi publicznej odsunięte i od drogi tej parkanem osłonięte.

Utrzymywania w izbach mieszkalnych koni, bydła, nierogacizny, drobiu i t. d. bezwarunkowo zabronić.

Sambor: Patrz §. 32.

Turka: Patrz §. 28.

Żydaczów: Patrz §. 31 b.

Żywiec: Patrz §. 28.

§. 37.

Budynki grożące zawaleniem.

Jeżeli budynek zamieszkały lub na inny cel używany grozi niebezpieczeństwem zawalenia, zarządzi Zwierzchność gminna komisyjne zbadanie stanu rzeczy i poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i zagrożeniem następstw prawnych (§. 47) podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa, bądź to opróżnienie i zabezpieczenie budynku starego aż do wykonania potrzebnych napraw, bądź też częściowe albo nawet całkowite rozebranie budynku.

§. 38.

Budynki grożące zawaleniem.

Jeżeli budynek grozi niebezpieczeństwem zawalenia, zarządzi Zwierzchność gminna komisyjne zbadanie stanu rzeczy i poleci właścicielowi z wyznaczeniem stosownego terminu i zagrożeniem następstw prawnych (§. 48) podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa, bądź to opróżnienie i zabezpieczenie budynku starego aż do wykonania potrzebnych napraw, bądź też częściowe albo nawet całkowite rozebranie budynku.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.

Kolbuszowa: Upoważnić Zwierzchność gminną, aby w wypadkach, w których z powodu grożącego niebezpieczeństwa terminu do zniesienia budynku wyznaczać nie można, budynki takie niezwłocznie opróżniła i zamykała, przeto aby utrzymać w mocy dotąd obowiązujące rozp. ministr. z 2. września 1856 N. 164 Dz. pr. p. §. 6.

Kraków: Odnosnie do wyrażen: „Komisyjne zbadanie“ wyrazić kto ma wejść w skład komisji.

ROZDZIAŁ IV.

Organy wykonawcze.

§. 38.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy.

Zwierzchność gminna daje pozwolenie na budowę (konsens) i przestrzega, ażeby:

a) nie budowano bez uzyskania prawnomocnego konsensu;

b) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy;

c) do wykonywania budowy używano jedynie tylko upoważnionych osób;

d) tylko dobrego trwałego materiału.

ROZDZIAŁ IV.

Władze wykonawcze.

§. 39.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy.

Zwierzchność gminna daje pozwolenie na budowę (konsens) i przestrzega, ażeby:

a) nie budowano bez uzyskania prawnomocnego konsensu;

b) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy;

c) do wykonywania budowy używano osób upoważnionych w myśl §. 16. — i

d) tylko dobrego trwałego materiału.

Przy spostrzeżeniu uchybień winna Zwierzchność gminna w wypadkach pod *a)* i *b)* wymienionych, wstrzymać dalszą budowę, w wypadku pod *c)* usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy, a w wypadku pod *d)* zarządzić usunięcie z placu budowy materiału za nieodpowiedni uznanego.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można na ręce naczelnika gminy wnosić rekurs do Rady gminnej w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

Przy spostrzeżeniu uchybień winna Zwierzchność gminna, w wypadkach pod *a)* i *b)* wymienionych, wstrzymać dalszą budowę, w wypadku pod *c)* usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy, a w wypadku pod *d)* zarządzić usunięcie z placu budowy materiału za nieodpowiedni uznanego.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można na ręce naczelnika gminy wnosić rekurs do Rady gminnej w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

Rekurs od zarządzenia wstrzymującego budowę rozpoczętą nie ma mocy odraczającej.

Biała: Zastrzega udzielanie konsensów i rozstrzyganie rekursów Wydziałom powiatowym a to z pominięciem Rad gminnych jako drugiej instancyi.

Bochnia: Większa część Zwierzchności gmin. nie zdoła należycie nadzorować budowli.

Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Komisji administracyjnej.

Brody: Przeciw rozporz. Zwierzchności gmin. nieodnoszącym się do zarządu majątkiem lub do związku gminy, służy rekurs do Wydziału powiatowego a nie do Rady gminnej.

Brzesko: Ustawa pozostawia wogóle zanadto wielką władzę Zwierzchności gminnej umożliwiającą szykanowanie nieprzyjaznych osobistości.

Do przedostatniego ustępu należałoby dodać 14-dniowy termin dla Naczelnika gminy do przedłożenia rekursu Radzie gminnej.

Chrzanów: Znieść instancję Rad gminnych a przekazać orzeczenia na rekursa przeciw rozporz. Zwierzchności gminn. Wydziałom powiatowym.

Cieszanów: Termin do wniesienia rekursu skrócić z 14 na 8 dni.

Drohobycz: Czynności z tego paragrafu poruczyć Wydziałom powiatowym na lat 10—15, zatem i wydawanie konsensów, a gminom poruczyć tylko dozór.

Jarosław: Skrócić termin rekursu do dni ośmiu.

Kolbuszowa: Znieść drugą instancję (Rad gminnych) w sprawach budowniczych i oznaczyć jako taką Wydział powiatowy.

Kołomyja: Niezbędną jest rzeczą, aby dla zapewnienia wykonania ustawy, zagrozić Zwierzchności gminnej surowemi karami i również niezbędną jest rzeczą ustanowić kontrolę, czy Zwierzchności gminne obowiązkowi swemu zadość czynią. Rady gminne niejednokrotnie paraliżują energiczniejsze wystąpienie Zwierzchności gminnych. Wydział powiatowy sił na to nie ma.

Limanowa: Opuścić punkt c. projekt Wydziału krajowego i wykreslić w ustępie trzecim zdanie: „w wypadku pod c. usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy“.

Lwów: Zwierzchność gminna ma w razie odmowy konsensu przy mniejszych budowlach na wsi (do 30 m kw.) w przeciągu trzech dni sama przedłożyć sprawę Radzie gminnej do decyzji, a gdyby Rada po przesłuchaniu interesowanego odmowę tę zatwierdziła, w ciągu następnych trzech dni przedłożyć sprawę Wydziałowi powiatowemu.

Nowy Sącz: Albo zupełnie opuścić postanowienie żądające od Zwierzchności gminnej usunięcia z placu budowy materiału za nieodpowiedni uznanego, albo przynajmniej ograniczyć je do budynków na cele publiczne lub prowadzonych w drodze przedsiębiorstwa. Mało bowiem kompetentne do ocenienia dobroci materiału organa gmin naszych wiejskich

nie dają żadnej rękojmi, by postanowienie to skutecznie i sprawiedliwie wykonane było; następnie elastyczność tego postanowienia otwierałaby pole do licznych nadużyć i sekatur nieskończonych, które budującego naraziłoby mogły na dotkliwe i niepowetowane straty; wreszcie, budujący w dobrej wierze, własnym interesem powodowany, zazwyczaj sam najlepszym jest stróżem dobroci materiału, a dla nielicznych z niedbalstwa lub nieznamomości rzeczy pochodzących, w każdym razie jedynie właścicielowi szkodzić mogących wyjątków, nie należy tworzyć postanowienia, które bądź co bądź byłoby w ręku Zwierzchności gminnej bronią obosieczną a tem łatwiejszą do użycia, że zupełnie bezkarnie dosięgnąć by nie mogła każdego budującego się przeciwnika“.

Nowy Targ: Domaga się skrócenia terminu rekursu i zniesienia instancji Rady gminnej.

Przemysłany: Patrz §. 23. Znieść 2. instancję Rady gminnej.

Rawa: Zgodnie z Nowym Sączem patrz §. 18), wykreślić ustęp d) i postanowienie co do prawa Zwierzchności gminnej usunięcia materiału.

Sanok: Znieść instancję Rady gminnej.

Wieliczka: Skrócić tok instancji.

Żydaczów: „Zwierzchność gminna wydaje pozwolenie na budowę rozpoczętą, z wyjątkiem wypadków w §§. 10. 12 i 13“.

Żywiec: Rekurs od zarządzenia wstrzymującego budowę rozpoczętą, powinien mieć moc odraczającą, gdyż w razie nieuwzględnienia rekursu, budujący będąc zmuszonym pierwotny stan przywrócić, na znaczne straty zostałby narażony.

§. 39.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

a) rozstrzyga rekursy wniesione od rozporządzeń Zwierzchności gminnej;

b) zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub zakładów gminnych;

c) uchwała z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części wsi (§. 14)

d) postanawia z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Radę powiatową, że w przeciągu następujących lat 10 nawet budynki, do których dokładniejszy plan (§. 3. ust. 3.) budowy ma być przedłożony, stawiane być mogą z pruskiego muru lub drzewa (§. 17.);

e) wydaje obowiązujące przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne.

Od uchwał Rady gminnej można wnosić rekursy do Wydziału powiatowego; rekursy te wnoszone być winny na ręce Zwierzchności gminnej w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu uchwały.

§. 40.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

a) rozstrzyga rekursy, wniesione od rozporządzeń Zwierzchności gminnej;

b) zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub zakładów gminnych;

c) uchwała z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części miejscowości (§. 14.).

Rekurs w sprawach budowlanych, wniesiony do Rady gminnej, winna Rada gminna załatwić metorycznie najdalej do czterech tygodni od dnia podania. Po upływie tego czasu i po bezskutecznym upływie terminu naznaczonego Radzie gminnej przez Wydział powiatowy do rozstrzygnięcia rekursu, ma Zwierzchność gminna przedłożyć akta Wydziałowi powiatowemu, który wyda orzeczenie tak, jak gdyby po przystąpieniu Rady gminnej do orzeczenia Zwierzchności do niego rekurs został wniesiony.

Od uchwał Rady gminnej można wnosić rekursy do Wydziału powiatowego, rekursy te wnoszone być winny na ręce Zwierzchności gminnej w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu uchwały.

- Biała: „Wydział powiatowy udziela na podstawie przedstawienia Zwierzchności gminnej pozwolenia na budowę (konsensu) i rozstrzyga rekursa przeciw uchwałom Rady gminnej“
- Bohorodczany: Utrzymać tekst projektu Wydziału krajowego.
- Brody: Opuścić ustęp a) co do rozstrzygania rekursów budowlanych przeciw rozp. Zwierzchności gminnych, rozstrzyganie ich zastrzedz Wydziałom powiat.
- Brzesko: Do ostatniego ustępu dodać dla Naczelnika gminy 14-dniowy termin przedłożenia Wydziałowi powiat. wniesionego rekursu.
- Chrzanów: jak przy §. 39
- Cieszanów: Opuścić ustęp c) i postanowić, że Rada gminna ma załatwić rekurs w dniach 14 nie w 4 tygodniach, a Wydział powiatowy w ciągu dni 8 a nie 14.
- Czortków: Dodać: „d) Oznacza wysokość taksy dla znawców“.
- Drohobycz: jak przy §. 39.
- Jarosław: Radzie gminnej oznaczyć termin załatwienia rekursu na dni 10, skrócić termin rekursu do Wydziału pow. na dni 8.
- Kolbuszowa: jak przy §. 39.
- Kołomyja: Rada gminna paraliżuje niejednokrotnie energiczniejsze wystąpienie Zwierzchności gminnej. Wydział pow. niema sił do kontroli.
- Kraków: Terminy są za długie. Termin Rady gminnej skrócić do dwóch tygodni, albo opuścić postanowienie, aby Wydział powiat. oznaczał jej jeszcze dalszy termin sięgający poza 4 tygodni.
- Lwów: jak przy §. 39.
- Limanowa: Opuścić punkt d) projektu Wydz. kraj.
- Nowy Targ: Domaga się zniesienia instancyi Rady gminnej i skrócenia terminu rekursu.
- Przemysłany: Patrz §. 39.
- Sanok: Patrz. §. 39.
- Tarnobrzeg: Oznaczyć dla Rady gminnej termin załatwienia rekursu na dwa tygodni, a do wniesienia rekursu przeciw jej uchwale — osm dni.
- Wieliczka: Skrócić tok instancyi.
- Żywiec: Ustanowiony dla Rady gminnej termin 4 tygodni do załatwienia rekursu, jest za długi.

§. 40.

Wydział powiatowy i Rada powiatowa.

Wydział powiatowy:

- a) rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej;
- b) współdziała przez swego delegata przy sporządzaniu planu regulacyjnego zniszczonej części wsi i zatwierdza plan regulacyjny przez Radę gminną uchwalony (§. 14.);
- c) czuwa nad tem, ażeby Zwierzchność gminna nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych.

Rada powiatowa powołaną jest do zatwierdzenia uchwały Rady gminnej, że w przeciągu następujących lat 10 nawet budynki, do których dokładniejszy plan (§. 3 ust. 3.) budowy ma być przedłożony, stawiane być mogą z pruskiego muru lub drzewa (§. 17.)

§. 41.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy:

- a) rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej;
- b) współdziała przez swego delegata przy sporządzaniu planu regulacyjnego zniszczonej części wsi i zatwierdza plan regulacyjny przez Radę gminną uchwalony (§. 14.);
- c) orzeka o dopuszczalności ulg określonych w §. 17. ustęp 2;
- d) czuwa nad tem, ażeby Zwierzchność gminna nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych.

ROZDZIAŁ V.
Postanowienia karne.

§. 43.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych, objęte ustawą karną, będą dochodzone i karane przez właściwe Sądy.

§. 44.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma przysiężnymi. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 1 do 50 zł. w. a., a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do dni 14.

Rohatyn: Wysokość kary ustanowić od 1 zł. do 15 zł. względnie areszt od 24 godzin do dni 5, oraz dodać: „Orzeczenie karne ma być stronie udzielone pisemnie z oznaczeniem 14-dniowego terminu wniesienia rekursu do c. k. Starostwa“.

Ropczyce: Tak przekraczającego ustawę jak i Naczelnika gminy za niedopilnowanie poczynać do kary.

§. 45

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym (§. 44) mają być w terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu wnoszone do c. k. Starostwa za pośrednictwem Zwierzchności gminnej.

Rohatyn: Opuścić słowa: „lub ogłoszeniu“ i dodać: „C. k. Starostwo przed wydaniem orzeczenia zasiągnie opinii Wydziału powiatowego“, a to z tego powodu, by ingerencya tegoż Wydziału niebyła wykluczoną“.

§. 46.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

W razie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wbrew zatwierdzonemu planowi, może Zwierzchność gminna bez względu na równoczesny tok i możliwy wynik postępowania karnego (§ 43 i 44), zarządzić wstrzymanie lub zniesienie budowy nieprawnie wykonanej (§. 38), albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

ROZDZIAŁ V.
Postanowienia karne.

§. 44.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych, objęte ustawą karną, będą dochodzone i karane przez właściwe Sądy.

§. 45.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma przysiężnymi. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 1 do 50 zł. w. a., a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do dni 14.

§. 46.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym (§. 45.) mają być w terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu wnoszone do c. k. Starostwa za pośrednictwem Zwierzchności gminnej.

§. 47.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

Jeżeli budowa została całkiem lub częściowo wykonaną bez konsensu lub wbrew zatwierdzonemu planowi, winna Zwierzchność gminna niezależnie od natychmiastowego wstrzymania budowy (§. 39) wydać orzeczenie czyli i o ile wykonana budowa może być pozostawioną czyli też ma być zmienioną lub zniesioną. Przeciw orzeczeniu zwierzchności gminnej służy zwykła

droga rekursu wszystkim stronom interesowanym.

Niezależnie od tego może nastąpić ukaranie winnego w myśl §§. 44 i 45.

Bohorończany: Pozostawić tekst §. 47. projektu Komisji administr.

§. 47.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia kary za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia organów powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

§. 48.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia kary za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

Dolina: Dodać koniecznie: „z uwzględnieniem stosunków majątkowych właściciela“.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich

§. 48.

Zasadnicze postanowienia.

Co do budowy na obszarach dworskich, obowiązują te same postanowienia, jakie w niniejszej ustawie postanowione są dla budowy wiejskich. O ile następujące paragrafy nie stanowią w tej mierze wyjątku, wypełnia przełożony obszar dworskiego zakres działania Zwierzchności gminnej i Rady gminnej.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 49.

Zasadnicze postanowienia.

Co do budowy na obszarach dworskich obowiązują te same postanowienia, jakie w niniejszej ustawie postanowione są dla budowy wiejskich. O ile następujące paragrafy nie stanowią w tej mierze wyjątku, wypełnia przełożony obszar dworskiego zakres działania Zwierzchności gminnej i Rady gminnej.

Biała: Udzielenie konsensu należeć powinno do Wydziału powiatowego, gdyż właściciel najczęściej jest przełożonym obszaru dworskiego, wydawałby zatem sam sobie konsens.

Husiatyn: Zaznacza, że staraniem jest samych właścicieli stawiać odpowiednie budynki a to bądź z muru, bądź z lampasów, albo ze zrębem o ścianach wylepionych gliną na strychulcach — stosownie do potrzeby i znajdującego się materiału, dachy zaś gontowe, a na budynkach najpowszechniej słomiane.

Kraków: Patrz §. 50. i 51.

Lwów: Sposób i budowę na obszarach dworskich pozostawić dotychczasowym zwyczajom.

§. 49.

Zwierzchność gminna i Rada gminna.

Co do karczem i szynkowni, w których stosownie do postanowienia §. 7. ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. Maja 1886 Nr. 20. Dz. u. kr. sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy, tudzież co do stajni, szop i tym podobnych zabudowań należących do karczem

§. 50.

Zwierzchność gminna i Rada gminna.

Co do karczem i szynkowni, w których stosownie do postanowienia §. 7. ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. maja 1866 Nr. 20. dz. u. kr. sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy, tudzież co do stajni, szop i tym podobnych zabudowań należących do karczem

lub szynkowni tego rodzaju, należy wykonanie przepisów niniejszej ustawy w całej pełni do Zwierzchności, względnie do Rady gminnej.

Nadto, jeżeli budynek na obszarze dworskim stawiany, lub już istniejący mniej aniżeli o 30 m. oddalonym jest od zabudowanego terytorium gminy, a Zwierzchność gminy mniema, że budynek ten stawianym jest lub istnieje wbrew przepisom niniejszej ustawy i ztąd zagraża niebezpieczeństwo, może Zwierzchność gminna o tem donieść Wydziałowi powiatowemu, który powołanym jest na tej podstawie zbadać rzecz i wydać orzeczenie, tak jak gdyby w tej sprawie do niego rekurs wniesionym został przeciw orzeczeniu w pierwszej instancji wydanemu.

lub szynkowni tego rodzaju, należy wykonanie przepisów niniejszej ustawy w całej pełni do Zwierzchności, względnie do Rady gminnej.

Nadto, jeżeli budynek na obszarze dworskim stawiany, lub już istniejący mniej aniżeli o 30 m. oddalonym jest od zabudowanego terytorium gminy, a Zwierzchność gminy mniema, że budynek ten stawianym jest lub istnieje wbrew przepisom niniejszej ustawy i ztąd zagraża niebezpieczeństwo, może Zwierzchność gminna o tem donieść Wydziałowi powiatowemu, który powołanym jest na tej podstawie zbadać rzecz i wydać orzeczenie, tak jak gdyby w tej sprawie do niego rekurs wniesionym został przeciw orzeczeniu w pierwszej instancji wydanemu.

Biała: Wydanie konsensu winno tu również należeć do Wydziału powiatowego.

Czortków: W ustępie 2. opuścić słowa: „lub już istniejący“ i „lub istnieje“.

Dolina: W ustępie 2. opuścić wyrazy: „lub już istniejący“, względnie nie obejmować istniejących budynków.

Kraków: Do ustępu 2. dodać: „Takie same prawo służy nawzajem przełożonemu obszarowi dworskiego“. Obszar dworski bowiem daleko częściej żalić się może na niewłaściwe i niezgodne z ustawami budowanie domów na gruncie gminnym pod bokiem jego zabudowań, aniżeli gmina na obszar dworski. Przełożony więc obszar dworski winien mieć prawo rekurenta i niepowinien być zostawiony dobrej woli Wydziału powiatowego.

Limanowa: W drugim ustępie opuścić: „lub już istniejący“.

Rohatyn: W drugim ustępie opuścić: „lub już istniejący“ i „lub istnieje“, — zamiast: „od zabudowanego terytorium gminy, a“ wstawić: „od zabudowań na terytorium gminy, obowiązany jest Zastępca obszaru dworskiego donieść o zamierzonej budowie Zwierzchności gminnej, a gdy“, dalej wstawić po słowach: „może Zwierzchność gminna“ słowa: „do dni ośmiu“. Wreszcie dodać ustęp ostatni: „Zwierzchność gminna zawiadomi równocześnie obszar dworski o sprzeciwieniu się budowie.“

Rudki: Opuścić słowa: „lub już istniejący“, żadna ustawa wstecz nie działa. Postanowienie nie jasne.

Turka: Przyznać te same prawa i obszarom dworskim co do budynków stawianych przez członków gminy.

§. 50.

Wydział powiatowy.

Prócz zakresu działania wymienionego w §. 40. powołanym jest Wydział powiatowy przy budowlach na obszarze dworskim wykonywanych a nie podlegających policyjnemu nadzorowi Zwierzchności gminnej, do pełnienia czynności w ustępach *c* i *d* §. 38., tudzież w §. 37. Zwierzchności gminnej przekazanych, z tym jedynie wyjątkiem, że o wykonanie przymusowe

§. 51.

Wydział powiatowy.

Prócz zakresu działania wymienionego w §. 41 powołanym jest Wydział powiatowy przy budowlach na obszarze dworskim przez właściciela obszaru dworskiego wykonywanych a nie podlegających policyjnemu nadzorowi Zwierzchności gminnej, do pełnienia czynności w ustępach *c* i *d* §. 39, tudzież w §. 38. Zwierzchności gminnej przekazanych, z tym jedynie

zarządzonego przez się wstrzymania, względnie zniesienia budowy na koszt i stratę właściciela | wyjątkiem, że o wykonanie przymusowe swych zarządzeń udać się ma do c. k. Starostwa. udać się ma do c. k. Starostwa.

Biała: Domaga się aby Wydziałom powiatowym nadać moc egzekucyjną a nie udawać się o przymusowe wykonanie do władz politycznych.

Kraków: Przydzielić Wydziałowi powiat. wszelkie czynności z §. 39. i zapobiedz w ten sposób anomalii, że położony obszaru dworskiego przy własnej budowie występuje jako strona i jako władza.

Odpowiednio do tego należałoby zmienić zasadnicze postanowienia §. 49.

Tarnopol: Utrzymać tekst wniosku Wydziału krajowego.

§. 51.

Starostwo.

Co do budowli na obszarach dworskich powołaniem jest c. k. Starostwo do wykonywania władzy karnej w §. 44 określonej, tudzież do wykonywania wstrzymania, względnie zniesienia budowy przez Wydział powiatowy zarządzonego na koszt i stratę właściciela budynku.

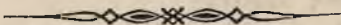
§. 52.

Starostwo.

Co do budowli na obszarach dworskich powołaniem jest c. k. Starostwo do wykonywania władzy karnej w §. 45. określonej, tudzież do wykonywania wstrzymania, względnie zniesienia budowy przez Wydział powiatowy zarządzonego na koszt i stratę właściciela budynku.

Biała: Domaga się jak przy §. 51. nadania egzekutywy Wydziałom powiatowym, aby nieodnosić się o przymusowe wykonanie do władz politycznych.

Kraków: „Możeby należało włożyć na położonego obszarze dworskiego obowiązek donoszenia c. k. Starostwu o wszystkich przypadkach na obszarze dworskim zaszyłych, — naturalnie z wyjątkiem przez niego samego popełnionych, które podpadają skutkom §, 45. Bez tego c. k. Starostwo rzadko kiedy dowie się o przekroczeniu ustawy budowniczej na obszarach dworskich.

U S T A W A

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję załączoną ustawę budowniczą dla pomniejszych miejscowości i rozporządzam co następuje:

Art I

Przepisom niniejszej ustawy podlegają wszystkie miejscowości kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa, gmin miejskich, dla których wydaną została ustawa budownicza z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. dz. u. kr., oraz znaczniejszych miejscowości podlegających ustawie budowniczej z 4. kwietnia 1889 Nr. 31. dz. u. kr.

Art. II.

Miejscowości podlegające przepisom niniejszej ustawy, mogą być w drodze osobnej ustawy krajowej poddane postanowieniom którejkolwiek z poszczególnych w Art. I ustaw budowniczych,

Art. III

Postanowienia §§. 2. do 15. ustawy ogniowej dla miast i miasteczek, wydanej na mocy Ces. patentu z dnia 28. Lipca 1786 oraz postanowienia §§. 1. do 10. ustawy ogniowej dla gmin wiejskich, wydanej również na mocy Ces. patentu z d. 28. Lipca 1786, zostają uchylone.

Art. IV.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie dnia dziewięćdziesiątego po jej ogłoszeniu.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

AWATSU

AWATSU, a town in the province of Settsu, Japan. It is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. The town is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

The town of Awatsu is situated on the coast of the Inland Sea, and is one of the most important ports of the province. It is famous for its paper-making industry, and its products are exported to various parts of the world.

Ustawa budownicza dla pomniejszych miejscowości.

ROZDZIAŁ I.

O pozwoleniu na budowę (konsensie).

§. 1.

Budowy lub roboty wymagające konsensu.

Następujące budowy lub roboty budowlane wymagają zezwolenia Zwierzchności gminnej:

- a) budowa nowego, przebudowanie lub przekształcenie starego budynku, dobudowanie nowej części do istniejącego budynku lub dobudowanie nowej części nad nim (nadbudowanie);
- b) budowa studni i piwnic;
- c) budowa nowego lub zmiana istniejącego kanału, ścieku, jamy kloacznej, wychodków, zbiorników na wodę lub nawóz;
- d) budowa nowych lub zmiana istniejących ognisk i kominów;
- e) przeistoczenie niezamieszkałych budynków lub ich części na mieszkania, oraz pomieszczeń na sklepy, warsztaty, budynki gospodarskie lub łaźienki;
- f) wyprowadzenie lub zniesienie murów ogniowych, wyprowadzenie lub zniesienie wszelkich ścian;
- g) wybicie drzwi lub okien ku ulicy lub ku domom sąsiednim;
- h) przeistoczenie lub podwyższenie dachu;
- i) zmiana sklepień;
- k) stawianie słupów przy ulicy lub placu publicznym, oraz ustawianie ciężkich przedmiotów (posągów, kopuł i t. p.) nad gzymsami okapowymi;
- l) odgraniczanie i odgradzanie gruntów prywatnych od ulic i placów publicznych

Wyjątek stanowią budowle wykonywane na cele publiczne przez państwo, kraj lub powiat, budowle kolei żelaznych i obok kolei żelaznych, oraz budowle na cele przemysłowe. (§§. 9 10. 11.).

Odrębne postanowienia co do obszarów dworskich zawarte są w rozdziale VI.

§. 2.

Pomniejsze zmiany.

Wszystkie inne, w §. 1. nie wymienione pomniejsze zmiany w budynku istniejącym dla utrzymania go w dobrym stanie, mogą być wykonane bez pozwolenia Zwierzchności gminnej.

§. 3.

Podania o konsens i plan budowy.

O pozwolenie na wykonanie budowy lub robót poszczególnionych w §. 1., należy wnieść do Zwierzchności gminnej pisemne podanie i dołączyć doń plan w dwu równobrzmiących egzemplarzach podpisanych przez sporządzającego plan i przez budującego.

Jeżeli rozchodzi się o zwykłe budowle włościańskie, względnie o którąkolwiek z poszczególnionych w §. 1. robót przy zwykłych budowlach włościańskich, może budujący także ustnie u Zwierzchności gminnej wnieść prośbę o pozwolenie na wykonanie budowy lub robót zamierzonych i jeżeli nie przedkłada planu, obowiązany jest opisać zamierzone roboty, położenie i miejsce na którym mają być wykonane, oraz odległość od najbliższych zabudowań własnych i sąsiadów i od przylegającej drogi lub od przylegającego placu publicznego. Prośbę tę i opisanie wciągnąć ma Zwierzchność gminna do protokołu bezpłatnie.

Przedłożony plan ma obejmować:

- a) plan sytuacyjny uwidoczniający położenie i granice gruntu zabudować się mającego jakoteż przyszłego budynku, położenie i odległość starych zabudowań istniejących na gruncie budowlanym, położenie i odległość sąsiednich realności z wymienieniem ich właścicieli, jakoteż odległość i kierunek przylegającej ulicy lub placu publicznego;
- b) plan niwelacyjny, wykazujący poziom gruntu budowlanego;
- c) plany poziome wszystkich piąter, piwnic i poddasza, przekrój podłużny i poprzeczny i fasadę budynku.

Na planie piwnic winny być uwidocznione doły kloaczne, kanały domowe, ich połączenie z kanałem głównym, przekrój poprzeczny i spadek, wreszcie ścieki i studnie.

Na planie poddasza przedstawić należy wszystkie mury strychowe, kominowe i ogniowe.

Niezwykłe konstrukcje, mianowicie żelazne, przedstawić należy rysunkami szczegółowymi.

Wszystkie plany winny być rysowane według miary metrycznej a mianowicie:

- a) plany sytuacyjne, obejmujące większą przestrzeń, według skali 1:500 albo 10 cm.=50 m. naturalnej wielkości, przy mniejszych przestrzeniach według skali 1:250 albo 10 cm.=25 m. naturalnej wielkości;
- b) plany poziome mają być rysowane w wymiarach długości według skali planu sytuacyjnego, w wymiarach wysokości zaś według dziesięć razy większej skali;
- c) plany budowli mają być sporządzane według skali 1:100 albo 10 cm.=10 m. naturalnej wielkości.

Rysunki szczegółowe i konstrukcyjne mają być wykonywane według skali, któraby ich dokładne zbadanie umożliwiła, a mianowicie w stosunku jak 1 : 10, 1 : 20, 1 : 50.

§. 4.

Badanie planu.

Zwierzchność gminna obowiązana jest w przeciągu trzech dni, w wypadkach zaś przewidzianych w §. 12. w przeciągu 14. dni po otrzymaniu pisemnego podania względnie ustnej prośby (§. 3.), powołać komisję na miejsce zamierzonych robót.

W komisji tej mają wziąć udział :

- a) Naczelnik gminy lub jego zastępca jako przewodniczący komisji;
- b) budujący lub jego pełnomocnik;
- c) sąsiedzi budującego, t. j. właściciele gruntów położonych bezpośrednio lub pośrednio w odległości 10 m. względnie 15 m. (§. 18.) a w wypadkach przewidzianych w §§ 33. i 52. w odległości 30 m. od zamierzonej budowy lub roboty;
- d) kierownik budowy jeśli ustanowiony został (§. 17.);
- e) jeżeli zachodzi rzeczywista potrzeba, także nie interesowany w zamierzonych robotach znawca biegły w sprawach budowniczych; wreszcie
- f) delegat komisji zdrojowej lub klimatycznej, względnie rządowy inspektor zdrojowy w tych miejscowościach, w których znajdują się zorganizowane w myśl ustawy z 4. listopada 1891. Nr. 80 dz. u. kr. zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne).

Komisja zbada na miejscu plan budowy lub protokólnie podany opis zamierzonych robót, przesłucha znawcę jeśli został powołany, dalej sąsiadów czy i jakie czynią zarzuty przeciw zamierzonej budowie, zawezwie budującego do oświadczenia się na odnośne zarzuty i starać się będzie strony pogodzić

Zdanie znawcy, jeśli był do komisji wzywany, zgłoszone przeciw budowie zarzuty, tudzież wynik rokowań co do ugodowego ich załatwienia, zapisze komisja do protokołu, który przez wszystkich uczestników komisji podpisany być winien.

Czynności biorących udział w tej komisji są bezpłatne, z wyjątkiem znawcy, którego budujący wynagrodzić winien podług taksy uchwalonej przez Radę gminną (§ 42), jeśli znawca ten nie jest płatnym za to funkcyjnym urzędnikiem gminy.

§. 5.

Załatwienie podania o konsens.

Na podstawie protokołu przeprowadzonej rozprawy (§. 4.) ma Zwierzchność gminna do trzech dni po odbyciu komisji wydać i doręczyć za rewersami budującemu i stronom, które przeciw budowie wniosły zarzuty, pisemne orzeczenie zezwalające na zamierzoną budowę lub odmawiające pozwolenia, rozstrzygając tak w jednym jak i drugim wypadku podniesione przeciw budowie zarzuty o ile one odnoszą się do policyi miejscowej lub w ogóle do względów publicznych.

Wrazie odmowy należy podać przyczyny, to jest uzasadnić ją postanowieniami ustawy.

Zezwolenie na budowę winno zawierać:

- a) wymienienie rodzaju zamierzonej budowy lub roboty (§. 1.);
- b) dokładne oznaczenie miejsca budowy lub roboty i odległości od sąsiednich budynków i gruntów;
- c) oznaczenie materiału z którego ściany, dach, kominy a w budynkach drewnianych i ściany do komina lub ogniska przyległe mają być stawiane;
- d) długość, szerokość i wysokość budynku w miarze metrycznej;
- e) ilość i wymiar okien i drzwi;
- f) ilość i rodzaj ognisk;
- g) postanowienie, czy budowę prowadzić ma koncesyjonowany budowniczy, majster, podmajstrzy, cieśla i t. p.

Wszelkie zmiany przez Zwierzchność gminną w konsensie zastrzeżone, winny być ilemożności oznaczone także w przedłożonych planach, z których jeden egzemplarz zaopatrzony podpisem i pieczęcią Zwierzchności gminnej, zwrócony być winien budującemu a drugi przechowany w aktach.

§. 6.

Prawa prywatne.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie podniesiono zarzuty, pochodzące z tytułu prawa prywatnego i zarzuty te przy komisijnem zbadaniu planów nie mogły być w drodze ugody usunięte, może być udzielony konsens na budowę, której względy publiczne nie stoją na przeszkodzie. Co do zarzutów z tytułu prawa prywatnego podniesionych, ma Zwierzchność gminna odesłać strony do drogi prawa. W rozporządzeniu, którem konsens na budowę udzielono, należy wyraźnie wymienić zarzuty z tytułu prawa prywatnego podniesione i do drogi prawa odesłane.

Sąd rozstrzyga, czy budowa dopuszczona ze względów publicznych, przeciw której podniesiono zarzuty z tytułu prawa prywatnego, ma być wstrzymaną aż do rozstrzygnięcia sporu, czy też i pod jakimi warunkami tymczasem prowadzoną być może (§§. 340, 341 i 342 ust. cyw.).

§. 7.

Rozpoczęcie budowy.

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczętą, gdy konsens stał się prawomocnym, to jest, gdy od dnia doręczenia go wszystkim stronom interesowanym upłynęło dni ośm a żadna z nich nie wniosła rekursu przeciw temu konsensowi.

§. 8.

Gaśnięcie i odnawianie konsensu.

Konsens na budowę gaśnie, jeżeli budowa dozwolona, nie została wykonaną w ciągu dwóch lat od prawomocności konsensu.

W razie rozpoczęcia budowy i niemożebności wykończenia jej w ciągu powyższych dwóch lat, należy przed upływem rzeczzonego terminu naprzód

uwiadomić Zwierzchność gminną o zamierzonym dalszem prowadzeniu budowy i oczekiwać postanowienia jej, czy budowa może być dokończoną na podstawie pierwotnego planu, czyli też ze względu na zmienione stosunki zachodzi potrzeba rewizyi planów i odnowienia konsensu.

Postępowanie przy odnawianiu konsensu należy przeprowadzić podług postanowień §§. 4. 5. i 6.

§. 9.

Budowy na cele przemysłowe.

Przy budowach na cele przedsiębiorstw przemysłowych, które w myśl ustawy przemysłowej wymagają zezwolenia władzy politycznej, powołany jest Wydział powiatowy do przeprowadzenia czynności przepisanych w §§. 4. 5. 6. 8. i 12.

Do udziału w komisji (§. 4.) i objawienia swego zdania zawezwie Wydział powiatowy także odnośnego naczelnika gminy lub jego zastępcę a jeśli budowa wykonaną ma być na obszarze dworskim (§. 51.), przełożonego tegoż obszaru.

Rozprawę budowniczą łączyć należy ile możliwości z rozprawą przemysłowo-policyjną i w tym celu ma Wydział powiatowy porozumieć się z władzą polityczną co do terminu rozprawy.

W każdym razie konsens na taką budowę udzielony być może po prawomocnem zezwoleniu na prowadzenie przedsiębiorstwa.

Koszta komisji Wydziału powiatowego poza miejscem siedziby tegoż Wydziału, ponosi strona podająca o konsens.

§. 10

Budowy kolejowe i obok kolei żelaznych.

Przy budowach na gruntach kolei żelaznych (w myśl §. 2. ustawy o budowie kolei żelaznych z dnia 19. Maja 1874. Nr. 70 Dz. u. p.) i przy nowych budowach, dobudowaniach i przebudowaniach obok kolei żelaznych już istniejących, lub w budowie będących, względnie w ich rajonie pożarnym, należy się stosować do osobnych przepisów w tej mierze istniejących.

Do przedsiębrania czynności urzędowych przy budowach w rajonie pożarnym kolei powołany jest stosownie do ustawy z dnia 26. Grudnia 1882 Nr, 3 Dz. u. kr. z r. 1883 c. k. Starostwo, przyczem zastosowane być mają prócz szczegółowych w tej mierze obowiązujących przepisów, także postanowienia niniejszej ustawy.

§. 11.

Budowy publiczne wykonane przez państwo, kraj lub powiat.

Przy budowach na cele publiczne przedsiębranych przez państwo, kraj lub powiat, powołane jest c. k. Starostwo do przeprowadzenia czynności przepisanych w §. 4.

Jeżeli przeciw zamierzonej budowie nie wniesiono zarzutów, lub wniesione w toku rozprawy zostały usunięte, uwiadomi o tem c. k. Starostwo władzę budującą.

Zarzuty nieusunięte a nie pochodzące z tytułu prawa prywatnego, rozstrzyga c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z władzą, która budowę wykonuje. Co do zarzutów opartych na tytule prawa prywatnego postąpi c. k. Namiestnictwo według §. 6. ustawy.

§. 12.

Budowy obok dróg i placów, na polu górniczem, na granicy państwa i w rajonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej lub publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry a od drogi gminnej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych wynosić ma co najmniej 30 cm., licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne (§. 13 i 14.)

O rozprawie zarządzonej względem udzielenia konsensu na budowę, lub roboty przy drogach krajowych, powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych, których administracja na podstawie §. 28. ustawy drogowej z 7. lipca 1885 Nr. 39. dz. u. kr. miejscowemu zarządowi drogowemu odjętą została, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem badania planu uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowym, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §. 4. zawiadamiać także przedsiębiorcę górniczego, względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

Przy budowach w rajonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

§. 13.

Odbudowanie zniszczonych części miejscowości.

W razie zniszczenia całej miejscowości lub znaczniejszej części jej przez pożar, wylew, lub inne wypadki elementarne, winna Zwierzchność gminna bezzwłocznie donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Wydział powiatowy zarządzi w przeciągu ośmiu dni od chwili zawiadomienia komisjonalne oględziny przestrzeni zniszczonej, celem przeprowadzenia jej regulacji.

W komisji mają wziąć udział:

- a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący.
- b) Naczelnik gminy lub jego zastępca.
- c) Znanecy przez Wydział powiatowy powołani.
- d) Strony interesowane, które o terminie komisji nałożycie zawiadomione być winny.

Komisya sporządzi plan regulacyjny, spíše protokolarnie i szczególowo numeru parcel, imię i nazwisko właściciela, przestrzeń i wartość szacunkową gruntów, które winny być zajęte lub odstąpione, dalej wynik rokowań ze stronami interesowanymi tak co do odstąpienia w drodze dobrowolnej ugody gruntów potrzebnych jak i przypadającej za nie ceny, wreszcie wciągnie do tego protokołu zgłoszone przeciw zamierzonej regulacji zarzuty, opinię swoją co do tych zarzutów i wynik rokowań co do ugodowego ich załatwienia. Plan regulacyjny z pomienionym protokołem przedłoży komisya Radzie gminnej.

Rada gminna obowiązana jest w przeciągu 14 dni od dnia doręczenia planu powziąć uchwałę tak co do tego planu jak i co do zarzutów podniesionych przeciw rzeczonemu planowi przez strony interesowane.

O powziętej uchwale przyjmującej plan regulacyjny bez zmiany lub ze zmianami, obowiązana jest Zwierzchność gminna w przeciągu trzech dni zawiadomić strony interesowane za dowodami doręczenia, albo też uchwałę rzeczoną ogłosić w gminie w sposób należyty.

Po upływie ośmiu dni od dnia doręczenia względnie ogłoszenia stronom interesowanym zapadłej uchwały Rady gminnej, ma Zwierzchność gminna bezzwłocznie przesłać plan regulacyjny z powyższym protokołem, uchwałą Rady gminnej i dowodami jej doręczenia lub ogłoszenia, jakoteż z rekursami jeśli wniesione zostały, Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia planu względnie rozstrzygnięcia rekursów.

Gdyby Rada gminna w powyższym terminie uchwały niepowzięła, albo odmowną powzięła uchwałę, zażąda Wydział powiatowy przedłożenia sobie planu regulacyjnego z protokołem oględzin do powzięcia stosownej decyzji.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego mogą być wydawane konsensa na budowy lub roboty poszczególnione w §. 1.

Koszta komisji i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz powiatowy. Za udział w komisji rzeczonych stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej, nie mogą być żadne koszta przyznane.

§. 14.

Regulacya zdrojowisk lub stacyi klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne), obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy, zesłać na miejsce komisję mającą na celu sporządzenie planu regulacyjnego odnośnej miejscowości.

W komisji tej mają wziąć udział:

- a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący.
- b) Naczelnik gminy lub jego zastępca.
- c) Właściciel obszaru dworskiego.
- d) Znamcy przez Wydział powiatowy powołani.
- e) Właściciel zakładu, jeśli zaś zakładowi nadany został statut, także
- f) komisya zdrojowa lub klimatyczna względnie jej delegat, ewentualnie zaś rządowy inspektor zdrojowy.

g) Wszystkie inne strony interesowane, które o terminie komisji należy zawiadomione być winny.

Dalsze czynności mają być wykonane ściśle podług postanowień §. 13.

Po zatwierdzeniu planu regulacyjnego, mogą być tylko na podstawie tego planu wydawane konsensa na budowy lub roboty poszczególnione w §. 1., przyczem ściśle przestrzegać należy:

1. Ażeby przy drogach, ulicach i placach stawiano tylko główne budynki (mieszkalne) i tylko frontem do tych dróg, ulic i placów, oraz na podmurowaniu 50 cm. wysokiem;

2. Ażeby wszelkiego rodzaju budynki główne (mieszkalne) przy drodze lub ulicy stawiano w odległości przynajmniej 10 m. względnie 15 m. (§. 18.) od sąsiednich budynków głównych i obsadzano je drzewami;

3. Wszelkie zaś inne budynki stawiano tylko w podwórzu po za budynkiem głównym i w odległości przynajmniej 10 m. względnie 15 m. (§. 18.) od własnego i od zabudowań sąsiedniego budynku głównego.

Koszta komisji i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz powiatowy. Za udział w tej komisji stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Postanowienia niniejsze odnoszą się i do tych zdrojowisk lub uzdrowisk (stacyi klimatycznych), dla których sporządzono już częściowy lub całkowity plan regulacyjny, jakoteż do tych miejscowości, w których na przyszłość zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne) powstaną.

W tym ostatnim wypadku obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od chwili, w której stwierdzi istnienie zdrojowiska lub uzdrowiska (stacyi klimatycznej).

§. 15.

Plan regulacyjny.

Przy sporządzeniu planu regulacyjnego (§§. 13. i 14.) należy przestrzegać głównie:

a) Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiom sanitarnym, ogniowo-policyjnym i w ogóle względom bezpieczeństwa.

b) Ażeby drogi i ulice były szerokie, proste i równe.

c) Ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ a sposób odprowadzania nieczystości został należyście ustanowiony.

§. 16.

Wywłaszczenie.

Jeżeli na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi lub ulicy przez grunta prywatne albo sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi lub ulicy, winien będzie właściciel gruntu odstąpić gminie na własność, potrzebną na to przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeśli zaś skutek tej regulacji okaże się potrzeba wysunięcia budowy do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący tak długo nie będzie miał prawa przystąpić do wykonania projektowanej budowy, póki nie nabędzie na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem części gruntu

między dawniejszą linią frontową a nową linią regulacyjną, którą to część gruntu właściciel jemu odstąpić winien.

Orzeczenie o wywłaszczeniu (§. 365 ust. cyw.) należy do władzy politycznej.

Gdyby w tych przypadkach co do wysokości wynagrodzenia ugoda do skutku nie doszła, oznaczy ją orzeczenie sądowe. Niedojście ugody nie wstrzymuje ostatecznego ustanowienia planu regulacyjnego względnie linii regulacyjnej i dalszej rozprawy budowniczej.

W sprawach ustanowienia planu regulacyjnego lub linii regulacyjnej oraz w sprawach oznaczenia przestrzeni, która ma być zajęta lub odstąpioną z powodu ustanowienia planu regulacyjnego lub linii regulacyjnej, wykluczoną jest droga sądowa.

ROZDZIAŁ II.

Szczegółowe przepisy o budowlach.

§. 17.

Kierownictwo budowy.

Przy stawianiu budynków piętrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnymi (suterrenami), oraz budynków na cele publiczne i przemysłowe, kierować winien budowę koncesyonowany budowniczy.

Przy stawianiu innych budowli wolno używać koncesyonowanych majstrów murarskich i ciesielskich.

Budowle wszakże włościańskie mogą być stawiane także przez samego budującego lub jego zastępcę z tem ograniczeniem, że do budowy kominów użyty być winien majster murarski.

Nazwisko kierownika budowy należy w każdym wypadku podać do wiadomości Zwierzchności gminnej i uwiadamiać ją o wszelkich zmianach w tej mierze zachodzących.

Za wszelkie naruszenia warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonego planu bez poprzedniego uzyskania przyzwolenia Zwierzchności gminnej, i w ogóle za wszelkie uchybienia przepisom tej ustawy, odpowiadają niepodzielnie kierownik budowy i budujący.

Nie wyklucza to jednak odpowiedzialności innych w budowie udział biorących osób, o ile na nich ciąży wina.

§. 18.

Materyał do budowy.

Do stawiania budynków piętrowych, budowli ze sklepieniami i urządzeniami podziemnymi (suterrenami), oraz budynków na cele publiczne i przemysłowe, używany ma być tylko materyał ogniotrwały.

Inne budowle mogą być stawiane z materyału nieogniotrwałego, jeśli odległość budynku od sąsiednich wynosić będzie przynajmniej 10 metrów a w razie zamierzonego pokrycia dachu słomą, trzcina lub szuwarem 15 m. i jeśli Rada gminna ze względów policyjnych nie wyda odmiennych pod tym względem dalej idących przepisów.

W każdym jednak razie wszelkie ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska, winny być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł, lub kamienia, lub cegły surowej na powietrzu suszonej (surówki).

§. 19.

Pokrywanie dachów.

Budynki, które stosownie do postanowień §. 18. z materiału ogniotrwałego stawiane być mają, winny być materiałem ogniotrwałym kryte.

Używanie nieogniotrwałego materiału do pokrycia dachu — z wyjątkiem słomy, trzciny i szuwaru — jest tylko w tych wypadkach dozwolone, w których podług §. 18. tej ustawy wolno używać nieogniotrwałego materiału do budowy.

Pokrywania dachów chat włościańskich i zabudowań gospodarskich słomą, trzcina, szuwarem i t. p. może Zwierzchność gminna dozwalać tylko wówczas, jeśli zamierzona budowa od budynków zawierających ogniska — względnie zaś zamierzona budowa chaty z ogniskiem, oddaloną będzie od innych budynków o 15 m. a nadto od budynków sąsiednich oddzieloną zostanie szeregiem drzew liściastych.

§. 20.

M u r y.

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy. Komisya badająca plany orzeka, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna ulegć zmianie. Grubość murów ceglanych w budynkach mieszkalnych parterowych i jednopiętrowych, powinna wynosić przy ścianach zewnętrznych co najmniej 45 cm., a 30 cm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej pięter, mury dwu pięter najwyżej położonych winny mieć grubość najmniej 45 cm. względnie 30 cm., w każdym zaś następujących dwóch niżej położonych piętach grubość murów o 15 cm. powiększoną być musi.

Mury fundamentów winny być o 15 cm. grubsze od ściany na nich spoczywającej.

Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

§. 21.

Schody i klatka schodowa.

W domach piętrowych powinna istnieć za pomocą schodów komunikacja do wszystkich mieszkań, na strych i do piwnicy. Schody mają być przynajmniej na 1 m. szerokie. Wysokość stopnia na schodach nie powinna wynosić więcej jak 16 cm., szerokość zaś nie mniej jak 29 cm. w linii podziałowej. Linia podziałowa przyjmuje się w obrębie 45 cm. od ściany. Poręcze muszą być tak urządzone, ażeby zesuwanie się po nich było niemożliwym.

Władza może stosownie do przeznaczenia i rozmiarów budynku zarządzić wybudowanie także schodów bocznych.

Pod schodami jakoteż w klatce schodowej, nie wolno urządzać ognisk i otworów kominowych.

Klatkę schodową oddzielać ma od strychu powała u dołu wyprawiona, a na strychu wyłożona cegłą albo polepą z gliny 8 cm. grubą. Drzwi na strych prowadzące w domach murowanych powinny być pobite żelazną blachą od strony strychu.

§. 22.

Wymiary izb, okien i drzwi.

Budynki mieszkalne winny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła. Wysokość izby wynosić winna przynajmniej 2·20 m., wysokość okna najmniej 60 cm., szerokość najmniej 40 cm., wysokość drzwi najmniej 1·80 m. a szerokość 1 m.

W każdej izbie winno być przynajmniej jedno okno urządzone do otwierania.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacye klimatyczne), wysokość izb przeznaczonych na mieszkanie dla gości wynosić winna conajmniej 3 m., wysokość okna najmniej 1 m., a szerokość najmniej 60 cm, wysokość drzwi najmniej 2 m. a szerokość 1 m.

§. 23.

Podłoga i powała.

Powierzchnia podłogi w budynkach mieszkalnych z wyjątkiem wypadków przewidzianych w § 14. winna być przynajmniej o 30 cm. wyższą od powierzchni gruntu, na którym budynek stoi.

Podłoga na piętrze winna zawierać warstwę suchego nasypu.

Powała strychowa w budynkach mieszkalnych ma być pokryta cegłą lub polepą glinianą 8 cm. grubą.

§. 24.

K o m i n y.

Budowa domów i chat mieszkalnych bez kominów zabronioną jest bezwarunkowo.

Kominy winny być murowane z cegły palonej lub kamienia, ściany kominów najmniej 15 cm. grube i 80 cm. nad dach wyprowadzone, wewnątrz komina gładko wytynkowane, a część zewnętrzna w obrębie strychu wyprawiona.

Kominów na belkach lub pokładach drewnianych zakładać nie wolno.

Wszelkie drzewo winno być najmniej o 15 cm. oddalone od wewnętrznego obwodu komina. Drzewa w ściany kominowe wpuszczać nie wolno.

Otwór wewnętrzny kominów przełazowych wynosić ma najmniej 48 cm. w kwadrat Otwór kominów wąskich (cyldrowych) wynosić ma najmniej 15 cm. średnicy. Jeżeli zaś do tego wąskiego komina wchodzi dym z dwóch lub więcej ognisk, wówczas otwór jego ma wynosić najmniej 20 cm.

Wszystkie kominy, a szczególnie wąskie (cyldrowe), winny być ile możności w pionowym kierunku stawiane.

Na 1·50 m. nad podłogą, gdzie kominy wąskie się zaczynają, jak niemniej na 1·50 m. nad polepą na strychu, winny być kominy zaopatrzone w otwory do czyszczenia szczelnie zamykane. Materiał drewniany, znajdujący się w pobliżu tych otworów, powinien być ogniochronnie osłonięty.

Kominów murowanych nie wolno zastępować rurami blaszanymi wewnątrz budynku, ani też przeprowadzać takich rur przez ściany drewniane lub dachy nieogniotrwałe.

Kominy fabryczne i w ogóle kominy dla wielkich ognisk należy tak urządzać, aby dym i sadza nie zanieczyszczały powietrza w sposób dla zdrowia szkodliwy, albo dla sąsiadów dokuczliwy.

§. 25.

Piece w izbach.

Piece w izbach, stojące bezpośrednio na podłodze nieogniotrwałej, winny być podmurowane na 30 cm. Przed drzwiczkami pieców należy podłogę zabezpieczyć od ognia.

Pieców żelaznych nie wolno tam używać, gdzie bywa wyrabiany lub gromadzony materiał łatwo zapaleniu podlegający.

§. 26.

Kuchnie.

Pod ogniskiem i na 80 cm. w około ogniska nie wolno urządzać podłogi z desek.

Nad ogniskiem otwartym należy tak umieścić kapę, by po wszystkich stronach o 30 cm. wystawała nad krawędź kuchni.

Dym z otwartych ognisk tylko przełazowymi kominami odprowadzać wolno.

W kuchniach angielskimi zwanymi należy dla odprowadzenia pary urządzić otwory wentylacyjne z drzwiczkami żelaznymi.

§. 27.

Piwnice.

Piwnice pod budynkami mieszkalnymi winny być sklepione.

§. 28.

Stajnie, stodoły, szopy i t. p.

Stajnie, stodoły, szopy i inne budynki, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego lub nieogniotrwale pokryte (z wyjątkiem słomy, trzciny lub szuwaru), muszą być oddzielone od budynku mieszkalnego, równie jak od kuchni, przestrzenią 10 m., jeśli zaś pokryte są słomą, trzcina lub szuwarem, przestrzenią 15 m.

Takie budynki tylko wówczas przybudować można do domu mieszkalnego lub do kuchni, jeżeli przyległe izby mieszkalne, względnie kuchnie od nich oddzielone zostaną trwałym murem ogniochronnym 45 cm. grubym, wystającym przynajmniej 35 cm. nad szczyt dachu.

Stajnie mają być zaopatrzone w drzwi na zewnątrz budynku otwierane.

§. 29.

Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z łatwym i trwałym odpływem dla nieczystości.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne.

Każdy zbiornik taki winien być oddalony przynajmniej o 2 m. od granicy sąsiedniej, a 10 m. od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą być widoczne z ulicy lub placu publicznego.

W tych samych odległościach mogą być urządzone zbiorniki na nawóz, które od domów mieszkalnych oddalone być mają conajmniej na 10 m.

§. 30.

Odprowadzanie nieczystości.

Odprowadzanie nieczystości na ulice lub place publiczne albo do rowów tychże ulic i placów jest bezwarunkowo zabronione, nawet z budynków już istniejących.

§. 31.

Piece piekarskie przemysłowe, wędzarnie.

Piece dla przemysłu piekarskiego i w ogóle piece dla celów przemysłowych należy umieszczać w lokalu sklepionym. Podłoga przed ogniskiem winna być ogniotrwale urządzona.

Ściany w wędzarniach muszą być sporządzone z materiału ogniotrwałego i zaopatrzone w drzwi żelazne lub przynajmniej blachą od środka pobite. Wędliny tylko na hakach lub prętach żelaznych zawieszać wolno.

§ 32.

Stawianie kotłów parowych.

Kotły parowe należy stawiać, jeżeli tylko można, w odrębnem zabudowaniu

Stanowczo wzbronionem jest jednak ustawianie kotłów parowych pod lokalem mieszkalnym lub roboczym, równie jak urządzenie sklepień lub powań nad nimi.

Tylko w razie udowodnionej konieczności dopuszczona być może lekka powała.

§. 33.

Suszarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i kuźnie.

Suszarnie na owoce, len lub konopie winny być od innych budynków przynajmniej o 30 m. oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejscowości

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 m. lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

§. 34.

Ogrodzenia, płoty i t. p.

Jaki materiał dozwolany być może do urządzania ogrodzeń, zastosować się należy do zwyczajów miejscowych.

Na ogrodzeniach wzdłuż dróg publicznych, jakoteż na ogrodzeniach takich, które dotyczą zabudowań lub ogrodzeń sąsiednich, nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, peżu, odpadków łodyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

§. 35.

Studnie.

Studnie mogą być urządzone tylko w odległości przynajmniej 10 m. od jam kloacznych, kanałów i gnojowisk, mają być ocembrowane, a ocembrowanie ma się wznosić przynajmniej na 80 cm. ponad poziom gruntu otaczającego studnię.

§. 36.

Sadzenie drzew między budynkami.

Przy stawianiu budynku, który ma być pokryty słomą, trzcina lub szuwarem cięży na budującym obowiązek, oddzielenia go szeregiem drzew od budynków sąsiednich.

ROZDZIAŁ III.

Zamieszkanie nowych budynków i utrzymanie istniejących.

§. 37.

Pozwolenie na zamieszkanie.

Budynki nowo wystawione lub przekształcone nie mogą być ani zamieszkałe ani na inny cel użyte przed uzyskaniem pozwolenia Zwierzchności gminnej, a w wypadkach przewidzianych w §. 9. przed uzyskaniem zezwolenia Wydziału powiatowego.

Przed daniem takiego pozwolenia musi osobna komisja zbadać na miejscu, czy budowa wykonana jest zgodną z planem zatwierdzonym, czy odpowiada wymaganiom sanitarnym i warunkom bezpieczeństwa publicznego.

Komisję przeprowadzić winien naczelnik gminy lub jego zastępca w przeciągu trzech dni po ustnem lub pisemnem wuieniu prośby a w wypadkach przewidzianych §. 9. delegat Wydziału powiatowego przy współudziale naczelnika gminy lub jego zastępcy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, przybierając w razie niezbędnej potrzeby także fachowego znawcę.

W miejscowościach zaś, w których znajdują się zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne) o nadanym statucie, winien wziąć udział w komisji także delegat komisji zdrojowej lub klimatycznej.

Stosownie do wyniku tych oględzin nastąpić ma załatwienie prośby budującego.

Budujący obowiązany jest zapłacić dyety i koszta podróży delegata Wydziału powiatowego i znawcy, względnie także wynagrodzić znawcę za jego czynność, jeśli tenże nie jest płatnym funkcyonaryuszem gminy lub Wydziału powiatowego.

§. 38

Termin zamieszkania.

Budynek murowany, podczas wiosny pod dach doprowadzony, a w jesieni narzucony, może być dopiero w następnej wiosnie zamieszkały. Budynek zaś w jesieni pod dach doprowadzony, a w następnej wiosnie narzucony, może dopiero w jesieni do zamieszkania być oddany.

Gdyby w powyższych okresach czasu tylko niektóre części domu zostały wykończone, może być wydane pozwolenie na częściowe zamieszkanie budynku, jeżeli zachodzą warunki określone w drugim ustępie §. 37.

§. 39.

Utrzymanie budynków.

Każdy właściciel budynku obowiązany jest utrzymywać go w dobrym stanie, czysto i porządnie. Winien mianowicie zapobiegać takim uszkodzeniom, które mogłyby zagrażać bezpieczeństwu publicznemu lub zdrowiu mieszkańców.

W izbach mieszkalnych niewolno utrzymywać koni, bydła, nierogacizny, owiec, kóz i drobiu.

§. 40.

Budynki grożące zawaleniem.

Jeżeli budynek grozi niebezpieczeństwem zawalenia, zarządzi Zwierzchność gminna komisyjne zbadanie stanu rzeczy i podług stopnia sprawdzonego niebezpieczeństwa poleci właścicielowi przy równoczesnym wyznaczeniu stosownego terminu i zagrożeniu następstwami prawnymi (§. 50.), bądź to opróżnienie i zabezpieczenie budynku starego aż do wykonania potrzebnych napraw, bądź też częściowe albo nawet całkowite rozebranie budynku.

Komisję przeprowadzić winien naczelnik gminy lub jego zastępca bezpłatnie protokolarnie w obecności stron interesowanych i z przybraniem znawcy, którego wynagrodzić należy z funduszków gminy, jeśli znawca ten nie jest płatnym za swe urządowanie funkcjonariuszem gminy.

ROZDZIAŁ IV.

Władze wykonawcze.

§ 41.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna obowiązana jest ściśle czuwać nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, przede wszystkim zaś, ażeby:

- a) nie budowano bez uzyskania prawomocnego konsensu;
- b) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy;
- c) zachowano linię regulacyjną (§§. 13. 14.).

W razie spostrzeżenia uchybień winna Zwierzchność gminy, w wypadkach pod a) b) i c) wymienionych, wstrzymać dalszą budowę (§. 49).

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można wnieść na ręce naczelnika gminy rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 8 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

§. 42.

Rada gminna.

Rada gminna:

a) Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub zakładów gminnych:

b) uchwała z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział powiatowy plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części miejscowości (§. 13.), a w miejscowościach, gdzie znajdują się lub powstaną zdrojowiska lub uzdrowiska (stacje klimatyczne), plan regulacyjny odnośnej miejscowości (§. 14.), oraz postanawia o podniesionych zarzutach przeciw regulacji;

c) uchwała ze względów policyjnych odmienne przepisy co do budowli, które podług postanowień niniejszej ustawy mogą być stawiane z materiału nieogniotrwałego (§. 18.);

d) wydaje obowiązujące przepisy, gdzie i jak mają być urządzone zbiorniki na nieczystości kloaczne. (§. 29.);

e) ustanawia taksę dla znawców biegłych, jeśli znawcy ci nie są płatnymi funkcjonariuszami gminy.

Od uchwały Rady gminnej można wnieść na ręce Zwierzchności gminnej rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 8 po doręczeniu lub ogłoszeniu uchwały.

§. 43.

Wydział powiatowy.

Wydział powiatowy:

a) rozstrzyga rekursy przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej (§. 41) i uchwałom Rady gminnej (§. 42);

b) czuwa nad tem, ażeby Zwierzchność gminna nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych;

c) wykonuje czynności wskazane §§. 9., 13., 14, 37. i 52. niniejszej ustawy.

Od rozporządzenia Wydziału powiatowego można wnieść na ręce tegoż Wydziału rekurs do Wydziału krajowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia.

§. 44.

Wydział krajowy.

Wydział krajowy załatwia jako ostateczna instancja rekursy przeciw orzeczeniom Wydziału powiatowego i Rady powiatowej.

§. 45.

Władze polityczne.

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami §§. 104., 105., 106. i 107. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. pozostają nienaruszone.

ROZDZIAŁ V. Postanowienia karne.

§. 46.

Przekroczenia objęte ustawą karną.

Przekroczenia przepisów budowniczych, objęte ustawą karną, będą dochodzone i karane przez właściwe Sądy.

§. 47.

Inne przekroczenia.

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie, służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma przysiężnymi. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 1 do 50 zł. w. a., a wrazie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do dni 14.

§. 48.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym.

Rekursy przeciw orzeczeniom karnym (§. 47) mają być w terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu wnoszone do c. k. Starostwa za pośrednictwem Zwierzchności gminnej.

§. 49.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

Jeśli budowa została całkiem lub częściowo wykonaną bez konsensu lub wbrew temuż konsensowi, winna Zwierzchność gminy natychmiast wstrzymać budowę (§. 41). Władza powołana do wydawania konsensu przeprowadzi następnie czynności wskazane w §. 4. względnie §. 9. i wyda orzeczenie czy i o ile wykonana budowa może być pozostawioną, czyli też ma być zmienioną lub zniesioną.

Niezależnie od tego orzeczenia może nastąpić ukaranie winnego w myśl §§. 46. i 47.

§. 50.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia kary za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

ROZDZIAŁ VI.

Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 51.

Zasadnicze postanowienie.

Obszary dworskie miejscowości, w których niniejsza ustawa obowiązuje, podlegają również postanowieniom tejże ustawy.

Zakres działania przyznany niniejszą ustawą Zwierzchności i Radzie gminnej, przechodzi na obszarze dworskim na przełożonego tegoż obszaru z wyjątkiem prawa karania (§. 47.), które przysługuje c. k. Starostwu i z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §. 52. ustęp 1. i 2.

§. 52.

Budowle pośród zabudowań gminy, oraz karczmy, szynkownie itd.

Wykonywanie wszystkich czynności policyi budowniczej, jak niemniej prawo karania za przekroczenie przepisów tej ustawy na tych częściach obszaru dworskiego, które leżą pośród zabudowań gminy, należy do zakresu działania gminy.

To samo odnosi się do karczem, szynkowni i należących do nich stajni, szop, i t. p. zabudowań, co do których w myśl §. 7 ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 20 dz. u. kr. sprawowanie policyi miejscowej należy do gminy.

Nadto, jeżeli budynek, który na obszarze dworskim ma być stawiany, mniej a niżeli o 30 m. oddalony będzie od zabudowanego terytorium gminy, winien przełożony obszarowi dworskiemu zawiadomić o zamierzonej budowie Zwierzchność gminy. Jeśli zaś Zwierzchność gminna mniema, że budynek ten stawiany jest wbrew przepisom niniejszej ustawy i ztąd zagraża niebezpieczeństwo, może o tem donieść Wydziałowi powiatowemu, który winien na tej podstawie zbadać rzecz i wydać orzeczenie, tak, jak gdyby w tej sprawie do niego rekurs wniesiony został przeciw wydanemu w pierwszej instancji orzeczeniu.

USTAWA

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca Art. I. tudzież §§. 73.
i 74. ustawy krajowej z 4. kwietnia 1889. Nr. 31. dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam jak następuje:

Art. A.

Postanowienia Art. I. oraz §§. 73. i 74. ustawy krajowej z dnia
4. kwietnia 1889. Nr. 31. dz. u. kr. w dotychczasowem brzmieniu zostają
uchylone i mają opiewać jak następuje:

Art. I.

Przepisom niniejszej ustawy podlegają następujące miejscowości
(miasta i miasteczka): Andrychów, Baranów, Bełz, Biecz, Bircza, Białowa,
Bóbrka, Bohorodeczany, Bolechów, Bołszowce, Borszczów, Brzesko, Brzostek,
Brzozów, Budzanów, Bukaczowce, Bukowsko, Bursztyn, Busk, Chodorów,
Chorostków, Chrzanów, Chyrów, Cieszanów, Ciężkowice, Czortków, Dąbrowa,
Delatyn, Dębica, Dobczyce, Dobromil, Dolina, Dubiecko, Dukla, Dynów,
Frysztak, Gliniany, Głogów, Grybów, Grzymałów, Halicz, Horodenka,
Husiatyn, Jagielnica, Janów (pow. Gródek), Janów (pow. Trembowla),
Jaryczów nowy, Jaworów, Jazłowiec, Jezierna, Jezierzany, Jezupol, Jor-
danów, Kalwarya, Kałusz, Kamionka strumiłowa, Kańczuga, Kąty, Kol-
buszowa, Komarno, Kopeczyńce, Korolówka (pow. Borszczów), Kossów,
Kozowa, Krakowiec, Krościenko (pow. Nowy targ), Krystynopol, Kulików,
Kuty, Leżajsk, Limanowa, Lisko, Lubaczów, Lutowska, Łańcut, Łopatyn,
Łysiec, Magierów, Maków, Mielec, Mielnica, Mikołajów (pow. Żydaczów),
Mikulińce, Monasterzyska, Mościska, Mosty wielkie, Muszyna, Myślenice,
Nadwórna, Nawarya, Niemirów, Niepołomice, Niżniów, Niżankowice, Nowy-
targ, Obertyn, Olesko, Oświęcim, Ottynia, Peczeniżyn, Pilzno, Pistryń,
Piwniczna, Podhajce, Podkamień (pow. Brody), Podwoleczyska, Pomo-
rzany, Potok złoty, Probóźna, Przemyślany, Przeworsk, Radomyśl (pow.
Mielec), Radymno, Radziechów, Rawa ruska, Rohatyn, Ropczyce, Rozdół,
Rozwadów, Roźniatów, Rudki, Rudnik, Rymanów, Sassów, Sieniawa,
Skała, Skałat, Skawina, Skole, Sokółów, Sołotwina, Starasól, Staremiasto,
Stary Sącz, Strusów, Strzyżów, Sucha, Szczerzec, Szczucin, Tarnobrzeg,
Tłumacz, Tłuste (pow. Zaleszczycki), Toporów, Trembowla, Trzebinia,

Tuchów, Turka, Tyczyn, Tyśmienica, Uhnów, Ulanów, Ułaszki, Uście biskupie, Ustrzyki dolne, Wilamowice, Wiśnia Sądowa, Wiśnicz nowy, Wojnicz, Wojniłów, Zabłotów, Zakliczyn, Załóżce, Zator, Zbaraż, Zborów, Żabno, Żmigród, Żołyńca, Żurawno, Żydaczów, Żywiec.

§. 73.

Zwierzchność gminna.

Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy.

Zwierzchność gminna daje pozwolenie na budowę (konsens) i przestrzega ażeby:

- a) nie budowano bez uzyskania prawomocnego konsensu,
- b) zachowano linię regulacyjną i poziom,
- c) ściśle stosowano się do zatwierdzonego planu budowy,
- d) do wykonania budowy używano osób upoważnionych w myśl §. 21. i
- e) tylko dobrego trwałego materiału.

Przy spostrzeżeniu uchybień winna Zwierzchność gminna w wypadkach pod a) b) i c) wymienionych, wstrzymać dalszą budowę, w wypadku pod d) usunąć nieupoważnionego wykonawcę od dalszej budowy, a w wypadku pod e) zarządzić uprzątnięcie z placu budowy materiału za nieodpowiedni uznanego.

Od rozporządzeń Zwierzchności gminnej można na ręce naczelnika gminy wnieść rekurs do Wydziału powiatowego w nieprzekraczalnym terminie dni 14 po doręczeniu lub ogłoszeniu rozporządzenia, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §. 3. niniejszej ustawy.

Rekurs od zarządzenia, wstrzymującego budowę rozpoczętą, nie ma mocy odraczającej.

§. 74.

Rada gminna.

Rada gminna załatwia następujące sprawy:

- a) zarządza sporządzenie ogólnego planu miasta, zatwierdza go i czuwa nad jego peryodycznym uzupełnieniem przez Zwierzchność gminną;
- b) zatwierdza plany budynków, przeznaczonych na cele gminy lub zakładów gminnych;
- c) zatwierdza plany podziału znaczniejszych obszarów na parcele budowlane (§. 18.);
- d) uchwała plan regulacyjny przy odbudowaniu zniszczonych części miasta (§. 19.);
- e) oznacza części obszaru miejskiego, w których tylko materiał ogniotrwały do budowy użytym być może (§. 24.);
- f) w gminach, w których materiał ogniotrwały jest nader kosztowny lub ludność ubogą, postanawia z zatwierdzeniem Rady powiatowej, że w następującym przeciągu lat 10, z wyjątkiem

mieszkalnych domów piętrowych, wszystkie inne budynki na całym obszarze miejskim z muru pruskiego lub drzewa stawiane być mogą (§. 24. lit. c.);

- g)* oznacza, przy których ulicach i placach publicznych budynki z materiału nieogniotrwałego mają być stawiane na fundamentach murowanych i na podmurowaniu 50 cm. wysokości (§. 25.);
- h)* uchwała w sprawie wyjątkowego uwolnienia gminy miejskiej od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem (§. 47.);
- i)* wydaje obowiązujące przepisy o systemie kanalizacji (§. 52.);
- k)* oznacza okręg miasta, w którym tylko piętrowe domy stawiać wolno i daje wyjątkowe pozwolenie na stawianie domu parterowego w tym okręgu (§. 57.);
- l)* oznacza materiał, jaki ma być użyty do ułożenia chodnika przed nowym budynkiem w pewnej ulicy lub części miasta (§. 59.);
- m)* oznacza wysokość taksy dla znawców za oględziny nowo wybudowanych domów (§. 68.).

Uchwały Rady gminnej w sprawach tu pod *a), b), c), d), e), g), i), k)* określonych, winny być w obrębie gminy ogłoszone. Od tych uchwał wolno stronom interesowanym wnieść za pośrednictwem Zwierzchności gminnej rekurs do Wydziału powiatowego w ciągu dni 30 od ich ogłoszenia.

Art. B.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wykaz

miast i miasteczek nieobjętych ustawami krajowemi z 28. kwietnia 1882
Nr. 77. Dz. u. kr. i z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 dz. u. kr.

Liczba porz.	Powiat i miejscowość	Podatek z roku 1892.										Ludność z r. 1890.		
		gruntowy		domowo-		zarobkowy		dochodowy		Razem				
		zł.	ct.	klasowy	czynsz.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
1	Biała: Wilamowice	1.062	60	503	40	183	78	232	96	106	72 ¹ / ₂	2.089	46 ¹ / ₂	1.744
2	Bóbrka: Brzozdowce	2.439	97	519	50	103	04	314	27 ¹ / ₂	259	60 ¹ / ₂	3.636	39	2.320
3	Strzeliska nowe	1.018	60	662	50	107	82	660	32 ¹ / ₂	161	46	2.610	70 ¹ / ₂	2.652
4	Bochnia: Lipnica murowana	251	16	270	70	33	18	162	43 ¹ / ₂	63	99	781	46 ¹ / ₂	1.102
5	Uście solne	1.920	60	496	30	106	24	129	40 ¹ / ₂	60	31 ¹ / ₂	2.712	86	1.498
6	Borszczów: Bilecze z Dobrokatem	4.858	—	1.287	90	50	12	118	70	333	01	6.647	73	3.237
7	Dźwinogród	558	65	213	40	—	—	49	98	11	90	833	93	368
8	Korolówka	2.530	62	878	65	281	08	775	73	170	54 ¹ / ₂	4.636	62 ¹ / ₂	3.630
9	Krzywce	3.724	99	964	15	20	58	267	75 ¹ / ₂	117	52 ¹ / ₂	5.095	—	2.257
10	Kudryńce	3.129	92	687	20	107	34	278	09 ¹ / ₂	216	64 ¹ / ₂	4.419	20	2.462
11	Uście biskupie	1.743	08	928	—	106	70	508	04 ¹ / ₂	400	83	3.686	65 ¹ / ₂	2.491
12	Brody: Leśniów	599	34	492	70	65	56	174	12	18	03	1.349	75	2.060
13	Łopatyn	1.064	39	648	97 ¹ / ₂	100	28	349	13	59	15	2.221	92 ¹ / ₂	2.724
14	Markopol	1.158	82	305	95	25	06	35	71	25	17 ¹ / ₂	1.550	71 ¹ / ₂	1.139
15	Stanisławczyk	197	52	415	50	6	68	117	41	12	95	750	06	1.619
16	Szczurowice	313	16	394	80	28	28	209	83 ¹ / ₂	18	27 ¹ / ₂	964	35	1.646
17	Brzesko: Czchów	555	93	368	—	94	10	157	16 ¹ / ₂	7	65	1.182	84 ¹ / ₂	1.703
18	Zakliczyn	437	27	249	60	307	96	313	11	96	55	1.404	49	1.276
19	Brzeźany: Narajów	1.481	37	732	90	99	90	525	80 ¹ / ₂	148	53 ¹ / ₂	2.988	51	2.676
20	Brzozów: Jasienica	579	33	575	50	112	39	384	96	85	48 ¹ / ₂	1.737	66 ¹ / ₂	2.215
21	Buczacz: Barysz	3.962	91	1.213	—	6	72	232	05	165	91 ¹ / ₂	5.580	59 ¹ / ₂	3.908
22	Uście zielone	3.428	47	1.444	50	123	06	316	10 ¹ / ₂	49	17 ¹ / ₂	5.361	31	2.407
23	Chrzanów: Nowa góra	472	29	303	10	70	—	147	78 ¹ / ₂	49	10	1.042	27 ¹ / ₂	1.122
24	Trzebinia	221	30	—	—	842	80	821	05	202	42 ¹ / ₂	2.087	57 ¹ / ₂	975
25	Cieszanów: Lipsko	459	39	207	10	21	28	150	66	51	01	889	44	990
26	Narol	222	16	487	10	98	90	602	50	130	77 ¹ / ₂	1.541	43 ¹ / ₂	1.878
27	Oleszyce	552	16	1.198	40	363	47	640	—	154	83 ¹ / ₂	2.908	86 ¹ / ₂	2.280
28	Cieszanów: Płazów	217	62	212	90	8	40	53	55	19	98	512	45	705
29	Czortków: Jagielnica	1.229	19	758	60	155	14	640	20	444	25	3.227	38	3.201
30	Ulaszkowce	1.325	29	431	20	912	62	213	22	132	39	3.014	72	2.260
31	Dąbrowa: Szczucin	901	09	341	30	302	86 ¹ / ₂	413	05 ¹ / ₂	164	17 ¹ / ₂	2.122	48 ¹ / ₂	1.301
32	Żabno	1.128	31	337	40	374	99 ¹ / ₂	429	49 ¹ / ₂	151	78	2.421	98	1.420
33	Dobromil: Nowemiasto	314	59	235	80	128	30	457	67	121	27	1.257	63	896
34	Rybotycze	442	99	393	60	39	34	417	87	23	40	1.317	20	1.486
35	Dolina: Roźniatów	972	80	722	80	337	84	760	41	331	04	3.124	89	3.263
36	Gorlice: Rzepiennik biskupi	589	09	385	—	7	56	31	26	2	97 ¹ / ₂	1.015	88 ¹ / ₂	1.337

Uwaga. Cyfry porządkowe tłusto drukowane wskazują miejscowości, które mają być podciągnięte
pod ustawę budowniczą z 4. kwietnia 1889 Nr. 31 Dz. u. kr.

Liczba porz.	Powiat i miejscowość	Podatek z roku 1892.										Ludność z r. 1890.		
		gruntowy		dochodowo-				zarobkowy		dochodowy			R a z e m	
		zł.	ct.	klasowy	czynsz.		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.		ct.	
37	Uście ruskie	539	90	280	75	29	26	71	38	39	02 1/2	960	31 1/2	749
38	Gródek: Janów	227	11	526	30	351	98	766	54 1/2	99	47	1.971	40	2.013
39	Grybów: Bobowa	459	39	312	50	73	80	388	24	174	62	1.408	55	1.326
40	Ciężkowice	544	18	507	80	172	25	342	72	130	98	1.697	93	2.006
41	Horodenka: Chocimierz	3.099	50	868	30	21	90	144	63	174	73 1/2	4.309	06 1/2	2.712
42	Czernelica	3.918	59	991	15	49	70	321	30	164	69	5.445	43	3.222
43	Husiatyn: Probużna	2.897	46	542	15	175	76	531	57	306	07 1/2	4.453	01	2.698
44	Jarosław: Pruchnik	122	32	320	50	359	66	808	82	119	50 1/2	1.730	80 1/2	1.683
45	Jasło: Dębowiec	1.191	40	511	85	65	50	90	14	28	33 1/2	1.887	22 1/2	1.611
46	Frysztak	1.003	23	535	90	569	74	431	13	167	88 1/2	2.707	88 1/2	1.398
47	Kołaczyce	610	77	359	50	192	16	533	71 1/2	67	56	1.763	70 1/2	1.692
48	Osiek	514	80	303	35	7	10	78	33	89	11 1/3	992	69 1/2	911
49	Jaworów: Krakowiec	1.143	38	491	—	484	08	780	04 1/2	588	58	3.487	08 1/2	1.789
50	Wielkie oczys	1.094	14	559	60	141	—	649	59	172	22	2.616	55	1.952
51	Kałuż: Wojniłów	1.667	29	953	55	294	34	469	52	152	27	3.536	97	2.373
52	Kamionka: Chołojów	2.892	93	903	30	42	14	282	56	47	52	4.168	45	3.822
53	Dobrotwór	2.171	38	801	20	36	12	124	95 1/2	16	75	3.150	40 1/2	3.131
54	Stojanów	3.485	18	712	30	95	48	236	58 1/2	183	38	4.712	92 1/2	2.690
55	Witków nowy	538	12	409	60	61	48	267	34 1/2	32	10	1.308	64 1/2	2.088
56	Kolbuszowa: Majdan	666	08	383	—	236	78	438	22 1/2	42	25 1/2	1.771	34	1.924
57	Kołomyja: Gwoździec	1.212	49	556	20	377	42	566	79	246	36	2.959	26	2.142
58	Jabłonów	198	68	488	50	88	68	536	38 1/2	91	76	1.404	00 1/2	1.759
59	Kamionka wielka	3.357	24	641	90	30	66	49	08 1/2	12	50	4.091	38 1/2	2.218
60	Kułaczkowce	2.803	52	801	95	—	—	132	54	59	38	3.797	39	2.355
61	Krosno: Jedlicze	481	56	165	20	22	47	82	11	50	28	801	62	435
62	Limanowa: Tymbark	131	22	173	50	120	72	192	78	54	87	673	09	793
63	Lisko: Baligród	298	16	243	—	213	50	221	27 1/2	29	11	1.005	04 1/2	1.274
64	Lutowiska	452	32	659	40	419	16	767	16	128	78	2.426	81	2.175
65	Lwów: Jaryczów now.	1.043	75	681	10	257	46	1.071	—	512	84	3.566	15	2.895
66	Kukizów	1.141	67	242	40	9	10	32	13	104	21	1.529	51	654
67	Nawaryja	483	62	224	40	120	82	429	97	128	55	1.387	36	899
68	Łańcut: Żolynia	49	29	365	80	430	80	580	12 1/2	143	15	1.569	16 1/2	1.800 miast, 4.428 wieś
69	Mielec: Przecław	2.447	19	375	10	171	90	388	47	21	23	3.403	89	951
70	Rzochów	341	04	235	70	55	22	146	37	50	75	829	08	711
71	Mościska: Krukienice	1.439	—	447	50	74	72	178	31 1/2	51	62 1/2	2.191	16	1.489
72	Husaków	463	28	388	50	100	46	227	70	26	92 1/2	1.206	86 1/2	1.340
73	Myślenice: Jordanów	370	28	325	50	438	98	312	37 1/2	296	98	1.744	11 1/2	1.262
74	Nowy Sącz: Tylicz	483	85	420	—	13	32	124	95	23	63	1.065	75	1.372
75	Zbyszyce	493	41	108	90	8	96	42	84	8	24	662	35	342
76	Nowy Targ: Kro- ścienko	704	50	485	70	432	16	353	18 1/2	153	23 1/2	2.128	78	1.843
77	Pilzno: Brzostek	698	72	309	80	452	82	290	42	176	55	1.928	31	1.239
78	Jodłowa	2.683	59	861	35	32	76	194	04	93	47 1/2	3.865	21 1/2	3.715
79	Przemyśl: Babice	271	53	254	15	68	34	49	98	4	76	648	76	838
80	Fredropol	156	80	78	85	—	—	10	71	1	19	247	55	282
81	Krasiczyn	989	39	327	20	135	82	313	53	874	99	2.640	93	720
82	Krzywca	509	68	317	70	75	98	257	03	23	02	1.183	41	965
83	Przemyślany: Du- najów	1.898	34	572	85	25	20	120	45	195	94	2.812	78	2.110

Liczba porz.	Powiat i miejscowość	Podatek z roku 1892.										Ludność z r. 1890.		
		gruntowy		domowo-		zarobkowy		dochodowy		Razem				
		zł.	ct.	klasowy	czynsz.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
84	Firlejów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.135		
85	Świerż	1.078	65	657	90	3	10	124	89 1/2	31	02 1/2	1.895	57	2.066
86	Rawa: Lubyca król.													
	kameralna	1.119	37	179	40	81	86	258	48 1/2	13	81	1.652	92 1/2	813
87	Magierów	646	32	809	60	151	20	411	26 1/2	—	—	2.018	38 1/2	3.138
88	Mosty małe	424	38	176	90	—	—	74	97	78	60	754	85	527
89	Niemirów	512	48	764	80	336	70	544	42 1/2	38	70	2.197	10 1/2	2.910
90	Potylicz	1.270	24	945	80	47	90	216	20	—	—	2.480	14	2.922
91	Rohatyn: Bołszowce	2.011	08	998	38	570	52	903	91	282	76	4.766	65	3.481
92	Bukaczowce	2.165	92	554	60	276	95	637	77	179	29	3.814	53	2.162
93	Knihynicze	865	97	424	40	38	56	179	38	97	52	1.605	83	1.670
94	Konkolniki	1.111	56	146	80	28	—	24	99	105	40	1.416	75	538
95	Podgrodzie	1.250	14	349	—	9	66	42	84	82	22	1.733	86	1.038
96	Podkamien	1.129	06	364	30	48	30	112	08	24	06	1.677	80	1.265
97	Stratyn st.	368	70	219	60	280	—	93	72	161	37	846	19	1.162
98	Ropczyce: Wielopole	439	80	277	35	91	62	329	44 1/2	110	86 1/2	1.249	08	922
99	Rzeszów: Błażowa	2.142	62	1.297	10	374	02	655	10	199	01 1/2	4.667	85 1/2	4.760
100	Czudec	642	06	220	90	222	66	517	06	346	07 1/2	1.948	85 1/2	1.162
101	Jawornik	314	07	248	50	52	44	105	31 1/2	39	95	760	27 1/2	1.021
102	Niebylec	167	83	202	75	62	84	140	83 1/2	30	33 1/2	604	59	693
103	Sambor: Rajtarowice	1.644	39	303	70	19	04	50	86 1/2	12	18 1/2	2.030	18	1.012
104	Sauok: Bukowsko	1.289	—	184	90	443	76	460	55	72	99 1/2	2.451	20 1/2	1.006
105	Jaćmierz	1.253	96	234	70	12	04	64	26	—	04	1.565	—	716
106	Jaślińska	259	83	247	80	59	36	178	50	49	95	795	44	971
107	Mrzyglód	414	54	206	60	13	02	45	53	67	04 1/2	746	73 1/2	692
108	Nowotaniec	271	89	144	50	—	—	59	61	6	87	482	87	634
109	Tyrawa wołoska	463	56	318	90	119	52	177	75 1/2	21	08	1.100	81 1/2	1.266
110	Zarszyn	1.374	02	296	40	21	20	271	50	111	94	2.075	06	1.050
111	Skalat: Tarnoruda	179	64	215	70	92	30	135	66	119	78	743	08	736
112	Touste	1.934	75	762	80	191	88	321	94	201	84 1/2	3.413	21 1/2	2.300
113	Sokal: Tartaków	1.759	66	388	10	112	26	456	23	188	22	2.904	47	1.164
114	Wareż	149	99	281	40	107	70	534	73	218	61	1.292	43	1.491
115	Stanisławów: Jezupol	2.894	90	913	45	143	64	231	64	31	48	4.215	11	3.448
116	Maryampol	2.600	45	916	10	171	52	418	50	53	15	4.159	72	1.316
117	Staremiasto: Felsztyn	323	12	309	40	70	18	268	63 1/2	66	08 1/2	1.037	42	1.257
118	Laszki murowane	847	15	260	10	4	83	35	70	6	95	1.154	73	821
119	Tarnobrzeg: Baranów	263	55	549	40	310	34	419	47 1/2	93	07 1/2	1.635	84	2.371
120	Radomyśl	164	96	325	90	190	84	307	91	120	55 1/2	1.110	16 1/2	1.432
121	Rozwadów	127	78	439	20	973	72	1.099	72	571	43 1/2	3.211	85 1/2	2.614
122	Tarnów: Ryglice	1.436	05	737	95	160	40	272	62	74	50 1/2	2.681	52 1/2	2.516
123	Trembowła: Janów	2.299	97	626	70	101	48	479	27	287	67 1/2	3.795	09 1/2	2.563
124	Wadowice: Andrychów m.	903	98	861	10	1.809	62	1.698	21	522	16	5.797	07	1.472 miast. 2.581 wieś
125	Kalwarya	165	08	181	—	988	86	727	82 1/2	204	34	2.267	10 1/2	1.477
126	Lanckorona	662	03	502	90	3	36	113	79	6	37 1/2	1.288	45 1/2	1.662
127	Wieliczka: Skawina	1.287	54	309	70	555	60	361	56 1/2	429	30	2.943	70 1/2	1.542
128	Zaleszczyki: Gródek	1.460	46	341	70	14	56	44	62 1/2	124	95	1.986	29 1/2	929
129	Tłuste	2.576	49	846	10	648	96	1.039	76	462	86	5.573	97	3.579
130	Uścieszko	2.264	81	671	20	81	30	262	41	121	—	3.400	72	2.550

Liczba porz.	Powiat i miejscowość	Podatek z roku 1892.										Ludność z r. 1890.		
		gruntowy		domowo-		zarobkowy		dochodowy		Razem				
		zł.	ct.	klasowy	czynsz.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.			
131	Złoczow: Biały- Kamień	581	02	817	30	27	—	528	05	112	67	2.066	04	3.724
132	Gołogóry	1.435	20	682	—	90	46	467	88	59	51	2.735	05	2.959
133	Jezierna	6.520	53	1.270	35	370	31	392	08	132	79 ^{1/2}	8.686	06	5.275
134	Sokołówka	974	61	545	30	43	20	204	48	18	54 ^{1/2}	1.786	13 ^{1/2}	2.522
135	Zarudzie	849	04	167	—	9	15	21	42	16	32	1.062	93	501
136	Żółkiew: Mosty wielkie	1.655	54	1.110	—	592	74	1.051	08	1.035	60	5.444	96	4.414
137	Żywiec: Milówka	884	25	459	65	201	—	201	10	184	24	2.231	24	2.421

Departament rachunkowy c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu.

Lwów dnia 22. marca 1893.

Tyszkowski m.p.